

EDITURA UNIVERS

121

1970

GEORGES MICHEL

TIMIDELE AVENTURI
ALE UNUI
SPĂLĂTOR DE GEAMURI

O carte savuroasă, scrisă cu verva și inventivitatea lingvistică a lui Queneau, într-o manieră tragicomică, și care cucerește de la primele pagini. Eroul, un însingurat și timid spălător de vitrine, amuză, stârnește hazul sau compătimirea cititorului.

GEORGES MICHEL
TIMIDELE AVENTURI ALE UNUI SPĂLĂTOR DE GEAMURI

Lei 4,50

COLECȚIA MERIDIANE

Desenul copertei de *L. Braun*

Georges Michel
Les timides aventures
d'un laveur de carreaux

© by Editions Bernard Grasset, 1969

Georges Michel

Timidele aventuri
ale unui
spălător de geamuri

Traducere și cuvânt înainte de
D. I. SUCHIANU

Editura Univers

București — 1970

CUVÎNT ÎNAINTE

Nu degeaba scrierile acestui foarte tânăr autor au fost îmbrățișate cu căldură, publicate și prefăcute de însuși Jean-Paul Sartre. Căci ele marchează într-adevăr un eveniment în literatura franceză. Georges Michel a scris două piese care s-au bucurat în Franța de mult succes : *Jucăriile* (Les Jouets) și *Promenade de Dimanche* (Plimbare de duminică). Lucrarea de față e un roman biografic. Și este un fel de culminație a mesajului pe care Georges Michel, de profesie ceasonnicar, îl aduce contemporanilor săi. Este a doua oară că uimitorul personaj creat (mai exact găsit) de Charley Chaplin pășește pe scena lumii. Ca și Charlot, Gugusse (Guguță) este omul care nu are nimic și care totuși dă tot timpul ; e orfan, sărac, incult, nedibaci, nenorocos, exact ca și omulețul cu gambetă, doar că mai puțin caraghios. Dar tot atât de înduioșător. Și tot atât de îndurerat când vede cât de strâmbă este societatea în care trăiește.

Caracteristica acestui băiat care nu citește, nu călătorește, nu învață la școală și-și face cultura numai în reclame, afișe, firme și subtitluri la filmele americane, este că acest flăcău oropsit gândește teribil de mult. Gândește tot

timpul. El este, ce-i drept, o biată trestie pe care toate vînturile o îndoiaie. Dar, cum spune Pascal, acest „roseau le plus faible de la nature, est un roseau pensant“. De dimineață pînă seara Guguță, frecînd geamuri murdare, cugetă. Și o face cu o uimitoare dreptate în tot ce-și spune. El amintește, în mai puțin melodramatic, soarta eroului din *La Condition humaine* a lui Malraux. Cînd acesta e redus la zero, la un triplu faliment : politic, bănesc, sentimental — Malraux spune : „Nu-i mai rămînea, trist meșteșug, decât să înțeleagă“. Aceasta e „condiția umană“ în societățile strîmbe. Omului i se poate lua totul. Dar nu i se poate lua dreptul de a gîndi și libertatea de a pricepe.

Eroul lui Georges Michel practică acest meșteșug al gîndirii, al înțelegerii, cu o putere și dibăcie uimitoare pentru oît e de tînăr, de necultivat și neumblat. Acest pur proletar, acest tinerel fără experiență, gîndește totodată poetic și științific ; pitoresc și filozofic ; indignat și obiectiv. Aici, personajul Guguță aduce un supliment de lumini în explicarea cazului Charlot. Obiectele din jurul lui Guguță (vorbesc de obiectele care au cît de cît o oarecare valoare), ei bine, aceste obiecte au curioasa proprietate că niciodată nu vor putea fi cumpărate de Guguță. Acel raport între obiect și subiect, între tine și lucruri, raport care se cheamă folosirea mărfii de către om, acest raport nu există în viața lui Guguță. Săntre spunea că *Plimbarea* are ca mesaj descrierea indiferenței ; iar *Jucăriile* descriu alienarea. *Spălătorul de geamuri*, aș zice eu, exprimă și una și alta, cu această nuanță că avem aici cea mai indignată indiferență și cea mai înțelegătoare, mai înțeleaptă și mai activă alienare. Iată de ce. Dacă între Guguță și valorile contemplate în lumea exterioară nu se pot stabili raporturi de întrebuințare, în schimb raporturile lucrurilor între ele, relațiile de la un obiect la alt obiect, rămîn perfect permise, perfect accesi-

bile judecății lui Guguță, judecăților și verdictelor sale. O vastă sociologie se naște în junul minții acestui băiețuș nefericit. O frescă obiectivă a lumii, dublată de un lucid rechizitoriu. *Indignatio fit versus* : revolta dă aripi elocvenței ; gândurile lui Guguță sînt de un pitonesc nespus, de o bogăție metaforică încântătoare. Sculele lui sînt comparațiile îndrăznețe, piperate ca o apostrofă, ca o înjurătură, figuri de stil aliate cu o descripție meticuloasă a faptelor, o minuțioasă menționare a tuturor fețelor problemei pe care mintea lui o atacă. A înțelege înseamnă a nu neglija nici un aspect al problemei. Asta, Guguță o obține grație imensei lui onestități intelectuale. Suflăt pur, deploră minciuna altora, dar e incapabil, el, să mintă vreodată. De aceea pricepe tot. Îmi vin în gând faimoasele cuvinte ale lui Ibrăileanu : „Marile probleme de inteligență se rezolvă cu calități de caracter“.

Cartea lui Georges Michel mai prezintă și o altă curiozitate stilistică, lingvistică. Gramatical, ea nu e scrisă la persoana întîi. Povestitorul este, formal, domnul Michel ; dar real, cel ce vorbește este Guguță. Tot ce citim reflectă stilul lingvistic al acestui băiat asuprit și incult. De ce atunci a fost nevoie ca gândurile lui să fie expuse la persoana treia ? Și de ce frazele naiv și piperat poetice ale neajutoratului adolescent au trebuit împănate, alternate, amestecate cu fraze extrem de docte, proferate într-un limbaj cult, distins savant, nu zic pedant, ci din contra, ironizînd exprimarea pedantă ? De ce ? Foarte interesant. Spuneam că Guguță, prin situația lui de proletar total, de Charlot sărac, generos și cinstit, *pricepe* tot. Da, *pricepe* tot, dar nu poate *spune* tot. Lucruri pe care le înțelege cu iuțeală și claritatea evidenței, uneori nu le poate exprima în cuvinte. Subterfugiul metaforei îmbufnate, așa de des folosit de el, cîteodată nu îl poate folosi. Atunci autorul, dom-

nul Georges Michel, ne-o spune el ; scurt și doct. Doct, tocmai pentru că trebuie să fie scurt ; pentru că trebuie să fie un rezumat, o esență ; pentru că trebuie exprimat atât de abstract științific, încât să uităm că avem de-a face cu limbaj, ci să credem că avem de-a face cu acele „tăceri vorbite“ cum le numește Bergson, „echanges silencieux de pensées“, întâlnite în vis și în căderea pe gânduri. Pentru toate aceste motive, savantele, lapidarele, ironic cultele cuvinte ale autorului sînt exact cuvintele pe care le-ar fi rostit Guguță dacă ar fi fost capabil să exprime în vorbe ceea ce înțelegea așa de perfect *în idee*. De aceea împletirea celor două stiluri, nu numai alternînd, dar amestecîndu-se chiar în interiorul aceleiași fraze, întărește impresia că vorbește Guguță, numai Guguță ; că avem aici o formă literară nouă și savuroasă : monologul impersonal, confidența rostită la persoana treia !

Această truculență îmbogățește limba franceză, în ciuda vechii și milionarei sale bogății. În traducerea de față am căutat să fac ca și limba românească să sune pe cît posibil la fel.

D. I. SUCHIANU

GUGUȚA

S-a trezit. În fiecare dimineață se trezește. Nici o dimineață în care să nu se scoale înjurînd. Înainte, nu înjura. Acum înjură. Protestează. Nu izbutește să-și aducă aminte în ce zi a început să înjure. Tot ce știe este că înjură. Treaba asta începe din pat, înainte de sculare. Cu de-abia un singur ochi deschis. Pe urmă crește, de îndată ce e în picioare. Suie la verticală, ca o săgeată. Ăsta e primul lui gest. Cu ochii doar întredeschiși, se îndreaptă bombănind spre chiuvetă, unde se slobozește. Să fi avut un closet al lui... Da ce să mai vorbim? N-are. Un closet al lui. Și numai la gândul să coboare în curte, i se blochează sfincterul. Trebuie să dai cu pieptenele prin păr, apoi să-ți tragi pantalonii, să intri în pantofi... Și astea toate, mă rog, pentru ce? Ca să te re-dezbraci, să te speli, să te razi și să te reîmbraci iar. Pentru asta îți trebuie niște forțe pe care el nu le are dimineața. Iarna, ca să nu uităm nimic, trebuie spus că înjură de douăsprezece ori mai mult decît vara.

Chiuvea e nițel prea înaltă. Îi vine cam pe la buric. Trebuie să stea în vârful picioarelor. Să faci un asemenea efort pe stomacul gol !

Lumea aparține celor ce se scoală devreme ! Tîmpiții dracului ! Desigur, există o bancă mică sub chiuvea. Da vezi că trebuie să te pleci, s-o cauți, s-o tragi, să te sui pe ea. Odată și-a spart nasul. Pusese el bine primul picior, dar al doilea n-a urmat așa cum trebuie. Porcărie de casă de tinichigiu ! N-are nici măcar energia să țină fixă direcția curentului și lasă s-o ia razna în chiuvea și așteaptă să se termine. Ca să nu piardă vremea, pune mîna pe peria de dinți, și începe să-și frece măselele. Nu e practic. Tot corpul bîțîie. Gata. S-a terminat. Își așază picioarele la loc, lat, pe tălpi. Neîndoielnic că n-ar fi făcut nici o treabă ca dansatoare pe poante.

E și o oglindă, deasupra chiuvelei. Dar trebuie să ai puterea să ridici ochii. Se spală pe dinți, cu ochii închiși. Dar ca să puie periuta la loc în pahar, trebuie să-i deschidă iar. Profită de ocazie și încearcă să-i lase deschiși. E drept că ei se cam închid la loc, imediat, dar cu nițică apă pe față, e, oricum, mai ușor. Pe gît, o să se spele mîine. E zi de duș. De ce să se spele azi ? O zi e prea puțin, n-ajunge să-ți faci pe ceafă dungi negre. Și-apoi, moaș-sa pe gheață ! E prea tîmpit să te speli pe gît în fiecare zi. Și mă rog, de ce ? Trebuie să fii maniac, să n-ai decît asta de făcut. Totuși, se freacă nițel pe ceafă. Uitîndu-se la prosop, vede că poate n-ar fi fost rău să-i ardă un șervet-două la partea locului. Prea tîrziu. Vede el mîine.

Afară, o vreme împruțită. Lasă perdeaua să cadă la loc. Cu nițel soare, n-ar fi fost cine știe ce scofală, dar ar fi fost totuși nițel mai bine. Pune o cană de apă pe foc. Mama lor de chibrituri ! Sînt ude de parc-ar fi făcut baie. Poți să te asfixiezi, cu gazul ăsta care iese degeaba. Sau poate că nu. În tot cazul, nu e bun pentru plămîni să respiri așa ceva. Dacă lași gazul deschis mai multă vreme, ce se întîmplă ? Cazi, desigur. Și adormi. Un tip trece pe scări. Ia-te-uită ! Miroase a gaz ! Către portăreasă : pute a gaz la al doilea ! Și ea cheamă un lăcătuș, cheamă poliția, și-l găsesc pe Guguță cu mașina de ras în mîină, sau poate cu pămătuful, sau poate cu nimica...

„Avea totul ca să fie fericit... tînăr era... viitor avea...” Nici vorbă că așa ar spune portăreasa. Pompierii i-ar face respirație artificială și el și-ar veni în fire. Ar povesti de ce nu e încă hotărît să dea drumul la gaz. Afară numai dacă nimeni nu l-ar întreba nimic. Ar prefera să-l întrebe...

Lama de ras a schimbat-o răsalaltăieri. Se mai poate bărbieri o dată cu ea. Mai puțin plăcut decît cu una nouă. Alea noi sînt grozave. Parcă nici n-ar fi în aparat. Lasă să curgă nițică apă caldă într-un mic bol și-și moaie în el pămătuful. Dar-ar Domnul să n-aibă prea mult de lucru azi. Nu se prea simte în formă. Și-n fiecare vineri are de făcut vitrina aia mare. Mare de parcă nu se mai isprăvește niciodată. Preferă pe alea mici. Mai bine trei mici decît una mare. Patru poate că nu. Cu magazinele astea moderne, treaba e simplă : nu-i decît un singur geam. Înainte, era lemn mult și geam puțin. Treaba se făcea iute. Dar o supra-

față mare ca asta, nu-i lucru ușor. Pare că-i gata, și când colo, dacă te uiți dintr-o parte, vezi zeci de dîre de cîrpă. Ce le pasă dumnealor care au inventat geamurile astea mari? Nu le spală ei. Leprele dracului! Încearcă să-și clătească gura, dar un tip de-acolo din casă a tras apa la closet, și nu mai e presiune pe țeavă. Mama ei de coșmelie! Greu era oare să fi pus niște țevi mai groase? Toate astea ca să-l otrăvească pe Guguță! Coaliție! Astăzi și mâine! Și stă și așteaptă cu răbdare să vină iar apa. Când începe să curgă, nu mai înjură apa. Acum poate să înjure, liniștit, altceva. E plicticos să înjuri mai multe lucruri deodată. Nu înjuri așa bine ca atunci când înjuri unul singur. Nu-i place să înjure în mod anarhic. E dreptul lui, și nu obligă pe nimeni să fie ca el.

Este și o scară în casa unde stă, ca în toate casele. Scara lui e pitorească (așa se spune, nu-i așa?) fiindcă nu se poate închipui nimic mai scîrbos pe lume. Scîrbos la culme, la culmea culmilor, scîrbos extra. Scara asta, ca să ți-o așezi bine în minte, ca s-o trăiești, să-i dai formă, nu trebuie să te sfiești să spui că pute. Un miros greu de descris. O întunecată și jalnică combinație de igrasie mucegăită, de borîtură, de pivniță neaerisită, de acreală rîncedă și iute, ba încă și mai rău, și toate astea stropite cu o putoare de conopidă răskoaptă, de parcă de șaptezeci și două de generații conopida a fost mîncarea națională la mare cinste pe scara asta. La combinația asta, și așa destul de bogată, se mai adaugă un ușor iz de urină concentrată și de rahat de cîine foarte bolnav. Iar

dacă e să spunem tot adevărul, trebuie să adăugăm și o adiere de fermentație de coșciug prost închis, surprins de greva cioclilor și lăsat în odaie câteva săptămîni mai mult decît se cade. Cum s-ar zice, o curioasă speță de univers pestilențial. E limpede. Și descriptibil: îți dai seama după ce l-ai descris. Aspectul vizual e bineînțeles pe măsură. Cum oare poate materia să reziste la asemenea mirosuri? Dacă am spune că zidurile sînt ca mîncate de lepră încă am spune prea puțin. Zidurile sînt mai mult decît leproase. Sînt înnebunite și roase de cangrenă. Adică de patru ori mai rău.

Cînd plouă sau cînd pur și simplu starea higrometrică a acelor locuri atinge un prag critic, atunci pereții și rampa încep să supureze, ca o scursoare de sinovie purulentă, ca o frunte de alergător după suta de metri, ca un pîntec după ce cuțitul a intrat în el. Zic zău că supurează. Că toate cuvintele de pe acest pămînt n-ar fi de ajuns ca să spună în ce hal supurează.

Un șobolan. Există un șobolan. Ar putea să mai adauge. Trei, patru șobolani. Ar fi prea mulți, ar însemna să colcăie. Dar nu! Unul! Dar unul frumos. Poate are apucături cam familiare. Trebuie să ajungi să stai pe el ca să se hotărască s-o șteargă în gaura lui dărăpănată din colțul unei trepte. Coada îi atîrnă îndărăt încă cel puțin treizeci de secunde după ce a intrat în bortă. Foarte neplăcut. Nu se află dimineață să nu se întrebe, atunci cînd trece pe scară, cum de e cu putință să existe asemenea lucruri.

Imposibil să rămîi nepăsător la o astfel de atmosferă.

Trebuie să treacă, mai întîi, pe la marochinărie... Au telefonat... „Pe urmă, te duci să faci bijuteria...”

Guguță își ia motoreta Solex numărul 4. Desprinde de pe perete o scărîcică. Pe posteriorul solexului strălucește o dublă pancartă cu „Spălați-vă geamurile la *Tinerii spălători* TUR 10-00”. Agață scara de cele două cîrlige negre de pe motoretă și pedalează cîtva timp ca să pună motorul în mișcare. Cînd ai început să înjuri, nu mai isprăvești. Nu-i totuși mare lucru să mai revizuiești motorul din cînd în cînd. Nu-i treaba lui s-o facă — și zicînd asta, schițează un gest maiestuos și autoritar cu mîna dreaptă ; în gînd bineînțeles, în interiorul capului, căci dacă l-ar fi făcut (gestul) în afară, și-ar fi rupt un picior sau două, dat fiind că roata din față era cam scîlciată și că dacă luai mîna de pe ghidon mașina nu mai răspundea de nimic. Așa-i, nu-i așa ? Un motor e un motor, se mai revizuiește, nu-i făcut să trăiască o viață de om. Altminteri, mecanicii ce-ar mai avea de făcut ? Dacă nu izbutește să facă amîndouă prăvăliile într-o dimineață, o să le spună că n-au decît să facă solexul să meargă mai iute, că nu-i vina lui dacă solexul lui nu merge la fel de repede ca celelalte solexuri. Oricum, nu e vina lui, asta e. Uite, o pițipoancă, cu o pîine în mîna, într-o rochie ușurică, cu o gropiță pe un obraz (cînd ești pe solex nu le poți vedea pe amîndouă), îi înveselește sufletul numai

prin simpla ei apariție. Își zice ce lucru formidabil sînt pițipoancele astea, ce plăcut trebuie să fie să ai una de-astea să fie a ta, pe care s-o poți duce la țară, și că culegi cu ea buruieni, și să stai cu ea culcat pe mușchiul copacilor... Ce, ești chior, stîrpitura dracului !

— Stîrpitură ești tu, duce-te-ai de unde ai venit !

Din fericire, rabla asta de solex tot se mai mișcă ea nițeluș. Faci cu ea doi metri și brațele ți se umflă ca niște baloane dirijabile. Mai rău. Ce avusese ăla cu el ? Să se ducă unde l-a trimis el — își zice Guguță, și nu izbutește să-și aducă aminte de ce tipul îl făcuse chior. El n-a simțit nimic, n-a văzut nimic, n-a lovit pe nimeni. Poate că s-a speriat huiduma. L-a văzut pesemne pe Guguță, în ultima secundă, și a sărit în lături ca să nu fie călcat ! Sigur, așa a fost ! Ca mamele alea care își pocnesc progenitura fiindcă era cît pe ce să fie călcată. Și dă-i ! Și na-ți ! Ca să te-nveți minte să fii mai atent. Sau dacă javra de plod cade, iarăși poc ! și trosc, ca să înveți să te uiți ce-i dinaintea ta ! În materie de scatoalce, le-a avut, slavă Domnului, și la ce i-a slujit ?

Ce de mașini pe ziua de azi !

— Acuma vii ? La ce bun atunci să mai telefonezi...

— Solexul. El, el n-a mers cum trebuie...

— Ce-mi pasă mie... hai... nu mai pierde vremea...

Putoarea bătrînă, cu botul ei nasol, numai bun de băgat într-un pantalon...

Un obraz dacă poți numi asta obraz, ticsit de zbîrcituri, cu ochi mici de porc, cu depozite întregi de pudră portocalie în toate cutele moi și micile pungulițe de pe față. Iar pe buzele uscate — ruj; iar pe pleoape — vopsea verde, iar pe obrajii scofîlciți — suliman cafeniu.

O voce pițigăiată, douăzeci și cinci de inele pe degete, și țeapănă de parcă i-ar fi băgat o coadă de mătură de jos în sus. În sfîrșit, o splendidă pereche de mustăți, care ar fi făcut să pălească de ciudă toți plutonierii majori. Mustăța, și ea plină de pudră, de-ai fi zis că o muiase-n amidon.

Totul stropit cu niște mirosuri care îți făceau stomacul să sară din loc și omușorul să bîțîie.

Trebuie să ai multă tărie ca să nu-ți vină rău cînd descrii asemenea lucruri. Putem, de asemenea, preciza că pe respectiva Guguță nu o iubea prea mult.

Freca de zor. O vede pe mititica cea cu pîinea în mîină și își zice că dacă o fi ca ea să ajungă la fel ca Madam Beșondrescu, patroana, nu merită să mai trăiești. Mai bine părăsești panorama înainte de punerea în mișcare a fabricii de caricaturi. Chiar cocoțat pe scară, abia poate ajunge la partea de sus a vitrinei. În ce film văzuse el un tip spălînd geamuri la etajul al treizeci și cincilea, și ăla care îl filma, îl fotografia de sus în jos, ca să se vadă bine că băiatul nu știe ce-i aia amețeală. Guguță se suie pe ultima stinghie a scării, în vîrfurile picioarelor. Desigur, tipul din film risca mai ceva decît el dacă ar fi făcut vreo mișcare greșită. Dar asta nu vrea să zică de loc că, fie și de pe scara asta mică, nu poți căpăta niște afurisite de cucuie

dacă cumva îți dai randevu cu trotuarul, fără saltea. Pagubă-n ciuperci pentru partea de sus a vitrinei. Merge și-așa. Mai ales că de jos nu prea vezi mare lucru. Trebuie să ai o conștiință profesională caraghios de bine înșurubată în corp ca să riști un picior, sau două, sau un braț, sau amândouă, sau toate patru, numai ca să încerci să ajungi la partea de sus a vitrinei cu o scară mult prea mică. Să fi mâncat mai multă supă, băiete. Asta îi fusese sugerat cu vioiciune de circa 1287 de ori de la venirea lui pe lume ; cum că, adică, supă este etc., etc.

Coboară după trepte și privește de mai de jos. Da. Nici nu se observă ! Bine a făcut că nu și-a pus mădularele în primejdie. Adică așa, pentru nițică curățenie mai mult ?... ce-s-nebun ? În *Trenul* va exploda la ora șapte, eroul, dacă riscă să-și rupă toate membrele, și capul, și gâtul, barem o face ca să-și salveze iubita, sora, mama, un frate mai mic, amenințați să sară în aer din cauza unei mine așezată pe șine de niște ticăloși de trădători. Se suie la loc pe scară și se apucă iarăși de frecat. Ar fi putut tot atât de bine să înceapă cu josul. Dar el preferă să înceapă cu susul.

Ar fi trebuit, adineaori, să se oprească. Să încerce să-i vorbească. Pagubă-n ciuperci dacă ar fi întârziat nițel. Ar fi întrebat-o pe frumușică, ce face duminică. Nu chiar așa, numaidecât, firește. Mi se pare că v-am mai văzut undeva, sau vreun alt șpil de felul ăsta. Dați-mi voie să vă ajut la dusul pîinii. Asta da. Ar fi ceva original. Ea ar fi zis da, sau ar fi zis nu, vezi, așa se încheagă o conversație.

— Da doamnă... pe care ?... pe acesta ?... 98.000 de franci... ați văzut ramele de bagă ? ați văzut ce culoare !?... vreți să vi-l arăt ?

— Nu vă deranjați... voiam numai să știu cât costă...

Mai coboară cîteva trepte. Freacă mai tare. Să nu-ți vină să crezi ! Parcă ar pune labele pe geam dinadins ca să-l otrăvească pe Guguță. Sus, e doar praf, dar aici urmele sînt de grăsime. Chewing-gum, împuțitii și janghinoșii ! Își caută lama de ras și rîcîie. Uite, asta e marfa pe care cucoana o arată cu degetul și costa 98.000 de mardei. Mă'sss'ă fie a'dracului ! Ce le mai pasă ! Trebuie să fii țicnit ca să pui asemenea prețuri...

— ...n-ai isprăvit... mai ai de făcut partea dinăuntru... nu tîndăli...

— da, cucoană...

Putoarea. Hoașca bătrîna. De ce nu vine să-mi dea o mîna de ajutor ? Ar merge mai iute...

— Nu trece pe sub scară, scumpeteo ! poartă ghinion !

Cîte pete de vopsea pe haine, cîte obiecte primite în cap, ca să sfîrșești prin a spune că aduce nenoroc ! Și asta să se transmită din om în om de 1795 de generații ! Cum dracu o scară poate să aducă ghinion ?

— Bagă de seamă unde pui picioarele... nu vezi că acolo e un sac ?...

Tare i-aș trage ei un picior în sac ! Trebuie să ai răbdarea lui Guguță ca să rezisti la tonul lui madam Beșondrescu. O voce care combină mugețul vițelului, răgetul leului, croncănitul păunilor și scîrțîitul pneurilor. Două sau trei cugetațiuni ros-

tite cu o astfel de voce, și un băiat bun, care a înghițit vreo duzină de cutii de somnifere, ar scoate, liniștit, un cuțit lung din buzunar, și i l-ar băga cu plăcere, dulce-dulce, în moalele burții, ca să nu mai audă intonațiile ei ridicole. Ba chiar, dacă ar fi o dreptate pe lumea asta, ar trebui să i se agațe lui Guguță o decorație pe falnicul său piept pentru curajul de a suporta, de atîta amar de vreme, ceea ce suportă. Medalie, ioc, și el freacă mai departe. Clădit din oțel, Guguță ăsta !

Există niște gagici care trec pe strada aceea, gagici d-alea care ești sigur că n-au amîndouă țurloaiile pe același loc. Una mai ales ! Cînd Guguță se gîndește la ea, brațul i se oprește din frecat ! O puiculiță a'ntîia ! Și ce dos ! Și ce mijlocuț ! Și ce cap ! Trebuie zis că băiețelul nu e încă la vîrsta cînd un fund de fată te face să caști de plictiseală. Douăzeci și cinci de ani din viață ar da el s-o găbjească și să poată face cu ea ce vrea ! A trecut pițipoanca. N-o s-o agațe niciodată. Aici intervine un mic ralantiu în frecatul geamului, după care pornește din nou la șters cu energie sporită. Așa de tare, încît se lovește cu cotul de vitrină.

— Fii atent... costă scump un geam mare ca ăsta...

Ca să vezi... dacă ar trage o papainoagă, coana i-ar ține o conferință despre aerul condiționat... Nu-i pare rău de loc că a terminat treaba.

Zice „trăiți” și dă să plece.

— Stai nițel...

Totdeauna zice stai nițel. Și îi strecoasă în palmă un gologan. Cică de-o bere. Noroc că nu-i este

sete. Cînd era mic, intra într-o franzelărie și întreba : ce se poate cumpăra, cucoană, cu zece bani ? Dacă ar fi intrat într-o cîrciumă cu un asemenea spici, i s-ar fi servit vreo doi pumni în cap calitate prima.

E călare pe solex. Se strecoară printre mașini. Blestemă un camion mastodontic care îi trimite, generos, o boare neagră și caldă. Își ține răsufleta. Dacă după lovitura asta nu face un cancer la plămîni, atunci se cheamă că la adînci bătrînețe o să fie un moșneag frumos, pe care o să-l arate la televizor îndopîndu-se la „actualități” cu pui fript pe spezele municipalității, înconjurat de cocoșnețe de la Binefaceri, zîmbindu-i și făcîndu-i fițe de parcă ar vorbi cu cine știe ce granguri. Îi trage o tuse zdravănă. Eșapamentul dobitocului pișcă la ochi. Se depărtează de camion. Pedalează ca să-și încurajeze matofitul de motor să-și ducă, senin, truda mai departe.

Intr-un automobil, pe locurile din spate, ascunsă din păcate de umbră, o puștoaică, domnule !!! Cam ca alea pe care le vezi și în *Păpușile merg să valseze*, sau *E rîndul tău să tușești, drăguțo !* Ceva pe cinste. Precis că, dacă n-ar fi fost blestemata asta de vitrină de lustruit, s-ar fi dus să-i facă fetei de doi bani curte. Da, chiar așa, prin fereastra portierei. Bazat, domnule, că puștanca, după două-trei fraze, l-ar fi poftit să se suie lîngă dînsa. Trebuia să meargă s-o vadă pe bătrînă, pe mă-sa, dar Guguță n-avea decît să aștepte nițel în mașină, că ea o să coboare îndată, și amîndoi

o să se ducă să supeze la Tour d'Argent¹, sau aiurea (că ei îi place să varieze).

Cineva claxonează în spatele lui, deși e interzis. Mai dă nițel din pedale. Arborează surîsul lui Braț-de-Oțel în *Ab ! fă-mă să mă doară !* Precis că fata o să se uite la el. Automobilul ajunge aproape în dreptul lui. Se apleacă puțin, ca să fie mai la țanc pe linia ei vizuală. Uite-o cum se linge cu limba pe buze, în fața pudrierii deschise. Altfel, s-ar fi uitat la Guguță. Ca asta, are el o sută uscate, în pod. Are pe dracu. N-are nici una, nici proaspătă nici uscată. Degeaba caută un proverb pentru cazul lui special. Nu găsește. Semnalizează cu mîna dreaptă. În față, o mulțime de lume adunată. Nu poate trece pe dinaintea unei grămezi de curioși fără să se oprească. Își reazemă solexul de un pom.

Un tip, acolo, mărunț caraghios, cu o beretă pusă într-o parte, bate din castaniete și face pași de toreador scoțînd strigăte bizare, întretăiate de explozii de „olè !” și frînturi de frază incoerente. Pe jos, nimic. Nu vinde nimic. Curioșii, în jurul lui, se uită la el și fac comentarii :

— Nu toți nebunii sînt închiși. (O negustoreasă, în ușa prăvăliei.)

— Scandalos ! (O doamnă, ieșind din biserică de la slujbă și ținînd de mîna un copil foarte dichisit.)

— N-ar trebui admise asemenea lucruri ! (Un general la pensie.)

¹ Cel mai bun și cel mai exorbitant de scump, restaurant din Paris. (N. T.)

— Mă întreb cum de n-am ajuns toți așa, cu legile lor timpite. (O doamnă.)

Guguță se suie la loc pe solex. Ceea ce a pățit tipul ăsta i se poate întâmpla oricui. Precis că a căzut în cap când era mic. Un cap, e ceva fragil. Un șurubel, dacă nu merge cum trebuie, și gata, crac ! Când s-a deranjat, nu ai de-a face cu halviță s-o poți cîrpi tot cu halviță. Dacă ar avea de ales între asta și oftică, ar alege oftica. Între asta și sifilis, o să se mai gîndească... Sifilisul i-a făcut totdeauna o impresie ciudată. E drept că odată, într-un dicționar medical (unde, n-ar putea spune) a văzut niște fotografii cu bolnavi atinși de chestia asta, și numai când își aduce acum aminte de ei îi vine să verse. D-aia nici nu vrea să se gîndească la ei, mai ales că tocmai s-a făcut ora de crăpelniță, așa că e mai bine să se gîndească la altceva, altminteri papilele gustative nu-și mai pot îndeplini dura lor funcțiune. Și ale lui (papilele) sînt destul de susceptibile.

Seara, hălește un mizilic în fața ferestrei. Trage perdelele ca să vadă ce se petrece afară. Când e în casă, are totdeauna impresia că pierde ceva interesant. „Cum, domnule Guguță ? n-ai văzut accidentul de ieri din colțul străzii ?” Și uite-l pe Guguță stînd ca un timpit, cu ochii beliți și gura căscată, și neștiind ce să spună.

Cartofii, da îi plac. Gătiți englezește, salată, copti, piure, prăjiți... scurt pe doi, pune tigaia pe masă, și curăță cartofii. Iute, că cine știe, poate se întâmplă ceva pe stradă. Pe urmă, tacticos, ca la televizor, privește pe geam. De altfel, în poziția

În care se află, are în față unul din cele patru gemulețe de la una din părțile ferestrei, exact dimensiunile unei 54 centimetri multicanal cu circuite antiparazitare adaptate pentru programul doi.

O pereche de îndrăgostiți trec fără să-și spună nimic sau mai nimic. Un om în bluză de lucru înaintează încet cu o tașcă la spinare. O femeie trage de nu mai poate de un zgîmboi care nu vrea să meargă. Precis că se va alege cu o chelfăneală înainte chiar de a fi ajuns la colțul străzii. Un ciocoi scîrbos trece într-o superbă mașină decapotabilă. Doi puști se bat în duel cu scînduri de la o ladă de fructe. Guguță lasă furculița din mînă. O bucată de cartof i-a rămas agățată la nivelul glotei. Se scoală, se repede la fereastră, deschide. O puștoaică trece, văzută din față, adică din trei sferturi, cu niște chestii teribile pe părțile din față, și ca omul, Guguță ar vrea să verifice dacă mititica stă tot așa de bine pe părțile opuse. Normal. Chestie de echilibru, nu ? de estetică. Se plesnește moralmente pe frunte, și-și zice : bă-a-dra... Adevărul e că ceea ce zburda în fața lui merita niște țipete de urangutan și niște vaste plesnituri pe piept cu mîrîiturile aferente. Păi vez' că se întîmplau niște afurisite de fenomene în regiunea subcuatorială a puștoaicei. Viață, domnule, viață în stare naturală. Totul trăia în așa hal că Guguță nu-și mai putea descleșta privirea fără să sufere. Pe cuvînt. Mai întîi, a rămas țeapăn, din motive de extaz. Pe urmă, s-a cățărat pe bordura ferestrei pentru ca spectacolul să dureze mai mult.

Din fericire, fata umbla încetișor. Bineînțeles, mult prea repede. Dar binișor. Trebuie să recunoaștem că spectacole de astea, te poți gini la ele ceasuri și ceasuri fără să ți se urască. Adică cum? Să fie oare la fel ca cu puiul fript, adică să ți se facă lehamite la un moment dat? El nu-și amintește să fi simțit vreodată o astfel de silă.

Dosulețul se depărtează. Guguță se apleacă în față ca să-l urmărească, și e gata-gata să-și frîngă gâtul. Se repune la verticală apucându-se de bara de sprijin. Închide la loc fereastra. Pînă la urmă, își halește cartofii reci. De obicei, vinul îl bea amestecat cu apă. Dar vezi că parcă poți să știi ce se poate petrece într-o căpățîină de om? Își toarnă ceva mai mult vin decît de obicei și nu pune apă de loc. Brînza a pus-o pe masă, dar nu se atinge de ea.

Cineva bate la ușă.

Sigur că e puștanca de pe stradă. Precis că a văzut intensitatea privirii lui Guguță... Și-a zis că o privire ca asta, dè!... Cînd a pierdut-o din ochi, desigur că s-a întors, a trecut pe celălalt trotuar... așa că e tocmai la țanc timpul cît i-a trebuit ca să... sau aproape... adică de ce nu? De ce să nu se întîmple și chestii d'astea? Se scoală și se duce să-i deschidă. E portăreasa. Care îi întinde chitanța chiriei. Cică cine-și plătește datoriile se îmbogățește...

N-are nici un chef să răspundă la niște tîmpenii de calibrul ăsta. Femeia iese, el strînge lucrurile de pe masă, dă cu cîrpa de vreo două trei ori, și se întoarce la privit. Se zgîiește cîteva clipe, apoi dă drumul la perdea și se așază în fotoliu.

Dacă ați zice că un corb negru planează peste aceste momente însorite, n-ați fi departe de adevăr. Se lasă cu coatele pe rezemătoarea jilțului și proptește o falcă-n podul palmii. Cu socoteală ! într-o parte. Fix pe unghiul vizual din care poate vedea gazeta. Se uită la ea de departe, apoi se ridică și se duce s-o ia.

Gazeta. Cu litere de-o șchioapă : *SALVAT !* ceea ce mănâncă aproape jumătate din pagină. De-desubt, cu litere mai puțin mari : *Grație unui imens lanț de solidaritate.*

Sugaciul de două luni a fost salvat. Trebuia un anume medicament. Care nu exista decît într-o singură țară. Un vecin, cu riscul vieții (țara aceea fiind inundată de ape) reușește să anunțe jandarmeria, care telegrafiază prefecturii care trimite un pilot, care călătorește toată noaptea în ciuda unei vijelii cumplite, și care găsește doftoria la o spițerie care tocmai era închisă, că farmacistul era tocmai dus la botezul ultimului său copil, o fetiță, și care, tot pilotul, și tot pe o furtună năprasnică, reface în sens invers voiajul și, după multe și multe alte peripeții, ajunge la destinație.

Jurnalul dădea toate amănuntele. Pilotul izbuște să aterizeze cu toată ceața deasă de s-o tai cu cuțitul și cu tot vîntul violent care se ridicase, și ceața și vîntul, tocmai în momentul aterizării. Cu o motocicletă, apoi cu o barcă, leacul-minune sosește, har Domnului, la timpul convenit la locul convenit. Cîteva zeci de secunde, cîteva secunde, o jumătate de secundă, și ar fi fost prea tîrziu.

Și doară se arătase, pe pagina întâi, și cu litere uriașe, că plodul a fost salvat, dar Guguță totuși, citind articolul, tremura din toate mădularele la gândul că medicamentul ar fi putut să sosească prea târziu.

Jurnalul consacră două mari pagini fotografiilor. Sugaciul înainte de absorbirea medicamentului. Sugaciul după absorbirea medicamentului. Pilotul avionului în uniformă, primind o decorație. Căpitanul de jandarmi, la biroul său, cu telefonul în mână, cu cealaltă mână fumând și scărpinându-se la ceafă din motive de perplexitate. Apoi pilotul intrând în farmacie. Apoi pilotul în interiorul farmaciei, cu o mână dînd gologanii, cu cealaltă primind prețiosul produs. Și toată familia spițerului, în păr, prefăcîndu-se că nu se uită la obiectivul aparatului, cu excepția celui mai mic care scoate limba. Apoi, fabricantul bărcii. Fabricantul motocicletei. Bidonul de ulei folosit pentru menționata motocicletă. Tatăl sugaciului după o zi grea de muncă. Mama sugaciului înainte de o zi grea de muncă. Pisica farmacistului jucîndu-se cu o cutie goală în care a fost doftoria miraculoasă. Ministrul sănătății publice la masa lui de lucru, rostind un discurs despre oportunitatea punerii în vânzare la toate farmaciile țării a acelui produs pe care cercetătorii noștri cei mai eminenți l-au descoperit cu mult înaintea tuturor. În sfîrșit, președintele republicii, ținînd pe sugaci în brațe și făcîndu-i ghili-ghili fără nici un succes.

Din acest mare lanț de solidaritate, fac parte toți. Fiecare e o verigă. Guguță simte, citind des-

pre atîta devotament, un fel de mîndrie personală.

Jurnalul parcă i-ar zice : Uite ce ești în stare să faci, Guguță !

Sînt zile cînd îi e silă de toate. Norocul, în chestiile astea, este că nu durează mult. Care va să zică : mama ei de împutitură de rahat de viață ! Dar odată trecută această fază de acces și exces, Guguță se reapucă de treabă ca orice fitecine. Înjurînd, bineînțeles, dar fără să se mai gîndească să dea în primire. Își înșfacă frumușel solexul de pe marginea trotuarului și pedalează nițeluș ca să-l facă să demareze. Cureaua de la tașcă pîrîie și se rupe. Uite așa sînt unele zile. Îi mai arde o înjurătură bună, ridică de pe jos lucrurile căzute din geantă și răspîndite pe pavaj sau în șanțul de scurgere, face un nod, de bine de rău, la curea, adică mai mult de rău decît de bine la mijloc, nu-i așa, și-și trece iarăși tașca pe după gît. Acum, îi ajunge drept la mărul lui Adam. Presupunînd că un accident s-ar produce în acel moment, cu sumedenie de morți, o chestie măreață, ei bine, în clipele acelea, Guguță n-ar mai fi putut să lase omușorul să suie și să coboare în voie. Fără să mai vorbim că e destul de jenant chiar și fără accident măreț.

— Hei, domnu...

O cucoană bătrînă aleargă după Guguță și-i întinde o zdreanță răsucită și legată cu sfoară.

— V-a căzut asta...

Guguță se oprește și bagă cîrpele în tașcă. Încalecă și pedalează.

Ce tâmpiți mai sînt plozii ! S-ar lăsa călcați ca o baligă. Uite-l pe ăla, cum vine val vîrtej spre Guguță, ca și cînd Guguță ar fi fost acolo acum zece ani, sau s-ar afla la treizeci de kilometri de băiat. Și loaza aleargă înainte... Spital... Părinți... Tu ai făcut asta !... tîmpitul ăla mic șase luni în ghips... pensie alimentară... viageră... pîrnaie...

— Ei, ce faci ? mișcă !

— Ce, dormi ?

Semnalul e pe verde. Îl depășesc unii pe stînga, alții pe dreapta. În chestiile astea, nu pare prea iubit de aproapele său. E poate numai o impresie, dar în privirea lor se citește un fel de poftă de a-l ucide pe Guguță. Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși. Lu mutu !

Traversează o piață ticsită de vehicule și o ia pe o stradă cu ziduri negre.

Pe urmă o apucă pe străzi cu ziduri albe. Își parchează rabla și intră în prăvălie.

— Asta e oră de venit ?

— Păi cît îi ceasul ? (Glasul inocenței.)

— Nu poți să fii punctual, hai ?

El n-a înțeles niciodată partițiile astea. N-are oră fixă. Două vitrine de făcut, pe toată dimineața. Totuși, de cîte ori vine, i se cîntă aceeași muzicuță. Fiindcă îl așteptau mai devreme, li se pare acum că a venit prea tîrziu. De necrezut să existe pe lume asemenea lepre. În tot cazul, de vorbit, dumnealor pot vorbi cît poftesc. Vorbeso cu turul lui Guguță. El își face treaba așa cum i-a spus jupînul ; restul... tot acolo în turul pantalonilor.

— Incepe te rog cu fața dinăuntru, ca să putem aranja nițel.

Partea dinăuntru. Are oroare de fața dinăuntru. Că atunci patru perechi de ochi sînt permanent belite pe persoana lui. Domnul și doamna zii-penumă, temîndu-se de vreo indelicatețe din partea tînarului spălător, stau cu un ochi pe brățări, coliere, inele, diamante, iar cu celălalt ochi pe mîinile lui Guguță. O afacere destul de complicată. Le simte privirile pe mîini, pe spinare, pe ceafă. De ce nu-l scotocesc la plecare? Ar fi mai simplu. De ce nu? Mîinile sus! Precis că mor de poftă s-o facă. Nu îndrăznesc. Guguță simte ca două proiectoare care l-ar urmări în cele mai mici mișcări. Ca la comedie. Te duci la stînga, lumina vine după tine la stînga; te oprești, cele două rotogoale luminoase se încalecă unul peste altul. N-ai ce face, trebuie să lucrezi în condițiile astea. Îi cade cîrpa, o ridică, o lasă iar să cadă. Se ciocnește cam peste tot de coloane. Două colonite care susțin baraca și care îți dau afurisite dureri în coate. În ce film a văzut el un tip cu brațe ca niște pulpe și care făcea să se prăvale întreaga prăvălie de parc-ar fi fost de paie sau de nalbă? Cu brațe ca alea, el, Guguță, ar fi făcut cinema. Ar fi jucat în *Sclavii se revoltă*, în *Invincibilul Hanibal*, în *Atletul cu torsul nud*. Și starletele i-ar fi lins tălpile, iar vedetele s-ar fi bătut după el, iar regizorii l-ar fi implorat, și fotografia l-ar fi arătat în *Cine-paris* dejunînd dimineața, suindu-se în Rolls după-amiaza, supînd într-un cabaret seara, împreună cu staruri și regizori. Schimbă cîrpa. Asta începe

să fie serios jilavă. Cu ea e ca și când nici n-ai șterge.

— Aș vrea să văd brățara aia mică pe care o aveți ieri în galantar... rubine și briliante...

— Este o piesă unică... briliantele sînt de toată frumusețea, nu costă decît 850.000...

— 850.000 ? E mai puțin decît îmi închipuiam. O să vorbesc cu soțul meu. Vrea să-mi facă un cadou de ziua mea...

850.000 ! îl apucă burta ! Ca și cu automobilele alea de tip sport. De cîte ori vede trecînd o mașină decapotabilă, îi curg balele. Două șuvițe i se preling de fiecare parte a gurii, de trebuie să scoată batista să se tot tamponeze, ca să nu tragă pe gît murdăria. Și adică, mă rog, de ce n-ar fi el invidios pe toți tîmpiții ăia cu mașini frumoase ? Dă din umeri. Cum l-a făcut oare mă-sa pe pezevenghiul ăsta, ca să poată scoate din pungă de ziua neveste-si un bombardament de 850.000 de pițule ? Mama lui ! Arătați-mi-l, să văd și eu dacă-i făcut ca tot omul.

Se înfierbîntă de ciudă, apoi se apucă iar de frecat, iar la urmă, toate astea îi ies din minte, și atunci poate din nou să asculte cum ciripesc păsărelele și să respire dulcele miros al nufurilor în floare. Uf, gata, terminase interiorul vitrinei. Afară, scapi de control. Acolo, de zulit nu poți zuli decît pietre cubice. Așa că își proptește bine scara și suie încetișor, privind la ce se petrece pe stradă.

O beșoandă cu pălărie și voaletă pe scăfîrlie cotcodăcește cu o co-beșoandă prevăzută pe cap cu același dispozitiv. Un tip se contorsionează în

fața vitrinei de alături ca să vadă un preț, sau pe vânzătoare, sau pe patroană, sau pe el însuși oglin-
dit cu capu-n jos. Oamenii pășesc în ambele direc-
ții. Guguță începe a-și aplica produsul. Brasînd
larg, desenează nori.

Duminică. Duminica mă-si. Asta de la început,
de cînd a deschis numai un singur ochi. Ce-o să
facă ? Că o duminică nu-i ceva pe care să-l poți
traversa într-un picior. Un cinema, asta face două
ceasuri. Prea devreme pentru sculat. Nimica de
făcut toată ziulica și toată sericica. Jos în stradă,
lepra aia de ciocoi își dichisește desigur automo-
bilul, ca pe urmă s-o șteargă la țară. Fari Darbo,
la ora asta, inaugurează o creșă. Bienbelle trebuie
să fie la studio. Turnează : *Ia-mă-n brațe*. Baroana
de Brizzeux¹ desigur comandă prăjituri pentru
bridge-ul de după-amiază. El, Guguță, nimica. Ni-
mica-nimicuța. Tare rău cînd asemenea cuvinte se
strecoară în cutia craniană a lui Guguță. Se-ntoarce
pe partea ailaltă și încearcă să mai doarmă. În
somn, nu te mai plictisești, nu te mai otrăvești.
Și *that is the big question*². În timpul săptămîinii
ar da nu știu cît ca să poată rămîne în pat măcar
un sfert de ceas mai mult. Și acum, uite, imposi-
bil să mai adoarmă ! Încearcă să nu se gîndească
ce zi e. Să-și spună că e zi de lucru. Asta, dacă
e ațipit pe jumătate, poate că merge. Ei bine, nu
merge. Duminica se agață de el și-l scutură.

¹ Aceste nume proprii sînt jocuri de cuvinte. Bineînțeles,
nume de vedetă ; Bienbelle înseamnă Miss Preafrumușescu ;
Baroana Brizzeux înseamnă Baroana de Pleznești. (N. T.)

² ...iată marea întrebare (engl.).

Stă un timp ceva mai lung cu ochii închiși și cu speranță. Apoi, alt lung moment cu ochii deschiși și fără speranță. Se așază în capul oaselor. Alt lung moment. Pînă la urmă se scoală. N-ar putea spune de ce. Îi e lehamite de atîta stat în pat. Trage perdelele, privește ce se petrece afară. Un negustor ambulant încearcă să vîndă șase batiste brodate, marfă prima, ață pură, pe un preț de nimica. Un tip, care-i blat cu el, cumpără un pachet. Dar este singurul cumpărător. Lumea face tîrguieli pentru crăpelnița de prînz. Timpul trece.

I-au mai rămas niște roșii. O să coboare să cumpere o felie de șuncă, pe urmă o să iasă în oraș. Oriunde, numai să iasă. Să nu rămînă aici închis între patru scînduri. Pe cînd se bărbierește, caută cui ar putea el să-i spună că este singur. Nimeni. N-o să mănînce acasă. O să ia cu el roșiile, felia de șuncă, și o să se ducă să le mănînce oriunde. Se îmbracă și iese.

Umblă. Nu știe unde să se ducă. Ori la dreapta, ori la stînga, tot un drac. Pășește. Se oprește la cîrnățarie, apoi la franzelărie. Le pune toate în buzunare. În asemenea momente, se simte bine. Dacă i-ar cere cineva să scape pe un copil de la înec, și-ar scoate cravata, haina, ce mai tura-vura, tot ce are pe el cu excepția izmenelor, și zdup în apă. Dar vezi că nu în fiecare zi se întîmplă să poți servi la ceva. Afară, parcă e mai bine, totuși. Ai lume împrejur, auzi zgomot, poate că una din căpățînele astea care trec o să se oprească și o să stea de vorbă nițeluș cu Guguță. Tot ce se poate, nu ? Sînt atîția ! Nu par cine știe ce veseli. Poate că le-ar plăcea să stea puțin de vorbă cu Guguță.

Umblă, și-și zice că cerul e cenușiu. Fiindcă veni vorba, cerul nu e cenușiu. Când ești cu capsă pusă, toate-ți par cenușii. Genul ăsta de gri e mai rău ca negrul. Când vezi negru, te descurci, iei niște gardenal, dar griul e uniforma pentru vecii vecilor. Sumedenie de dosulețe trec pe lângă el. Nici nu se uită la ele. Ca să vezi. Semn rău când ai ajuns aici. Nici de înjurat nu mai înjură. Umblă. Se uită la trotuar. Privighetoarea cîntă și el habar n-are. Nufărul parfumează și el nu miroase nimic. Traversează, o ia la dreapta, o ia la stînga, iar traversează, o ia drept înainte. Își bagă mîinile în buzunar. S-a plictisit să le tot bălăngăne. Intră într-o cafenea.

— O halbă !

Bea încet. Se ține să nu dea pe gît toată berea dintr-o dată. Se preface că așteaptă pe cineva. Aruncă mici priviri la ceasul de la mînă. Ticălosul ! Nu vrea să meargă mai iute. I se pare că lumea se uită la dînsul. De aceea face el tot cir- cul ăsta. Pînă la urmă își bea halba și iese. Cam greu să faci pe caraghiosul mai mult de un sfert de ceas.

A început să-i fie foame. Asta-i bun. S-o lungească nițel. Să nu mănînce imediat. Ar putea chiar să-și cumpere ceva ca să-și mai îmbunătățească meniul. O fructă, sau o prăjitură. Da. Asta e. O fructă și o prăjitură. Asta îi înveselește sufletul cîteva clipe. Acum aude iar mierlele cîntînd, și alte multe chestii d-astea. O să meargă să picnikeze la Buttes Chaumont. Da, chiar așa. Acolo n-o să fie singur. O să le poată da ceva și rațelor. Un foitaj e o prăjitură practică. Firimiturile o să le dea la

vrăbii. Iuțește pasul. Începe să-i fie de-a binelea foame. Desigur, visul ar fi să-și cumpere o sticlă cu bere. Ş-apoi, nu ! Numai cârciumile nu lipsesc pe-aici ! Când i s-o face sete, s-o duce să bea. E mai simplu așa. O sticlă întreagă numai pentru el, n-ar putea niciodată s-o termine.

La ora aceea nu e nimeni. Toată lumea e la masă, în familie. O mai întinde nițeluș. Tot e ceva. Numai câțiva bătrâni își încălzesc ciolanele la soare ronțând un pișcot și două bucățele de zahăr.

Caută un colț liniștit ca să poată mânca fără să-l vadă nimeni. N-ar putea spune de ce, dar îi e rușine să mănânce așa, singur. Îi este rușine să fie luat drept un tip care e singur. Desigur, trebuie să pară cam fistichiu să fii văzut mîncînd roșii așa, goale-goluțe. În vîrful dealului, lîngă belveder, se instalează pe iarbă. Vede pînă departe. E odihnitor. Privește jur-împrejur. Nimeni. Iarbă. Iarbă peste tot. Miroase frumos. Și păsările vin să cînte, aproape de tot lîngă el. Așa-s păsările ! Când nu le mai e foame, și cînd se gîndesc să se înmulțească, încep să compună. Totdeauna după ce au mîncat. Niciodată înainte. Compui prost dacă n-ai cîteva grăunțe-n burtă. Poate că și Guguța o să înceapă în curînd să cînte. Tîrfă de viață ! Mușcă nițel cam tare într-o roșie prea coaptă care scuipă boabe și zeamă pe pantalonii lui. Voia să se aplece și să mănânce cu picioarele desfăcute. E întîia oară că i se întîmplă așa ceva. Asta o să-l învețe minte. A doua oară o să fie mai atent. Azvîrle cu cocoloașe de pîine împrejurul lui, dar nici o pasăre nu se apropie. Când a ajuns la

foitaj, cîteva temerare vin, ciugulesc, la iuțeală, și-și iau repede zborul. Astea probabil că îl supra-vegheau pe Guguță din depărtare și l-au așteptat să ajungă la foitaj. E mai bun decît pîinea. Niște răsfațate, vezi bine. Sînt cel puțin douăzeci care ciugulesc în fața lui. Își umple pumnul cu firimi-turi, întinde brațul și stă așa, cu palma-ntinsă. In-cepe să i se pună cîrcei. Nici o păsărică nu vine să-i mănînce din palmă. Trebuie să le fie o frică, mamă Doamne ! L-au văzut cum face. Dar, vorba aceea, au mai pățit-o și alții. Unele din ele au avut poate străbunici, sau părinți care și-au încheiat ca-riera cu napi și cu mazăre. Sînt lucruri care se transmit ereditar. Altminteri cum să-ți explici că toată păsărima asta din jurul lui nu vine să-i ciu-gulească din palmă ?

— Ce căldură !... E vreme frumoasă pentru se-zonul ăsta.

Guguță ridică capul. Vede un bătrînel lîngă el. Nu-l auzise venind. E acolo, în picioare, în spa-tele lui, și așteaptă un răspuns. Guguță a înțeles. N-o să răspundă peste două ceasuri, Acum, ime-diat, trebuie spus ceva. Dar ce ?

— Da. Soarele arde tare...

Uf ! E oarecum mulțumit că a găsit asta. Alt-minteri celălalt ar fi crezut că Guguță nu vrea să-i adreseze cuvîntul înainte de a-i fi fost prezentat. De ce să jignești pe om, așa, gratis ?

— He, eu cunosc bine mahalaua asta. Îți poți da seama, m-am născut...

Și bătrînelul începe să-i povestească lui Guguță că s-a născut pe strada zi-i pe nume, că e tipo-graf, că a lucrat cinci ani pe strada cum dracu-i

zice, că se miră că Guguță nu cunoaște strada aceea, că nu-i departe de aici, că nu se poate să n-o știe, că el s-a specializat în etichete colorate, că specialitatea lui sînt etichetele colorate, că să vezi ce etichete colorate face el, că în tot Parisul nu se fac etichete colorate așa cum le face el, că putea face cîte 450 pe oră, că ăsta e un record, că după cîte știe el nu cunoaște vreun tip care să poată face măcar 350 pe oră, că firma *Cutare et Co.* îi comanda cîte 400.000 o dată, că a debutat la vîrsta de nouă ani, că pe vremea aceea începeai să muncești foarte devreme, că tat-su era și el tipograf, că bunicu-său și bunică-sa nu, că-i meserie bună, că dacă ar fi avut copii, i-ar fi învățat meseria asta, că etichetele colorate...

Guguță se scoală în picioare. Zice că-l așteaptă cineva. Se scuză și pleacă.

Dacă moșu ar mai fi vorbit și de altele, treacă meargă. Dar numai chestii de tipografie, ți se face greață. Totuși, Guguță întoarce capul spre bătrîn și-i zîmbește. Bătrînul nu se mișcă. Nu se va mișca de acolo niciodată. Stă la pîndă. Un alt Guguță o să treacă pe acolo, și el o să-și spună povestea lui cu tipografi, că doar atunci cînd vrei să-ți faci o nevoie, orice gard, orice zid e bun. Ai putea să faci și haz de asemenea parascovenii. Guguță nu. Ba chiar din contra. Și totuși, trebuie să ascuți și povești cu tipografi. Ba chiar din astea așa lungi. Se așază pe iarbă, ceva mai departe. Se uită la ceas. În viața lui n-a văzut asemenea ceapă. Joacă bătută pe loc. Că doară acu o jumătate de oră s-a uitat, și de atunci n-a înaintat decît cu cinci minute.

— Nu știți că e interzis să vă așezați pe iarbă ?
De unde a mai ieșit și ăsta ? Dobitocul ! Un rahat cu ochi, și se crede general.

— Mă rog, nu știam...

Se scoală. Dobitocul se uită la el cum se depărtează. Guguță întoarce capul și-l vede pe același dobitoc repezindu-se să mai otrăvească pe unu, ceva mai încolo.

Guguță umblă. Nu e singur. Cărucioare de copii înaintează împinse de tați și mame, cu aparate fotografice. În timp ce doamna progenitoare încearcă să-i facă plodului ghili-ghili, tatăl se uită să vadă de unde vine soarele și întreprinde o imobilizare pentru eternitate a progeniturii, a consoartei, a căruțului, a lacului, inclusiv lebăda care lunecă maiestuos pe sub o salcie plângătoare al cărei reflex în apă aproape că nu se încrețește la trecerea ei silențioasă. Guguță se așază la umbră, lângă un castan stufos. Un tip scîrbos cu o mutră împuțită trece însoțit de o pițipoancă clasa unu, pe care o face să cotcodăcească gîdilînd-o pe sub gușă, așa că Guguță se întreabă cum poate o fîșneață faină ca asta să iasă ca un borît ca ăla. I-ar sta mai bine cu Guguță ! N-au gust, fetele astea. Nu zău, ce dracu o fi găsit la el ? Gologani, nici vorbă. I-ar plăcea lui Guguță să aibă o fîșneață de-astea care să nu-l lase din ochi nici o clipă, ca pe o comoară. Ca guvernanta lui *Fari Dabo* cu micuțul prinț regal.

— Nu știți cît e ceasul, domnule ?

Adoră să fie întrebat cît e ora. Asta-i dă impresia că servește și el la ceva. Și răspunde totdeauna cu plăcere.

Începe să se lase seara. El e tot sub castanul lui. Încetul cu încetul, parcul se golește. Nu mai rămîn decît forme rătăcitoare. Să meargă acasă. La ce bun ? Ar putea tot așa de bine să doarmă aici. E așa de otrăvit, că începe să-și pună întrebările cele mai fistichii. La ce bun să continui să trăiești ? La ce bun mâine să te duci iar la lucru ? N-o să treacă mult și o să ajungă și el ca bătrînelul de adineaori. O să agațe oamenii ca să le vorbească despre ce făcea el cînd era tînăr. Că era specialist spălător de geamuri, că ajunsese să facă o groază de geamuri pe zi, că nu erau mulți ca el care să poată să... că... că...

Preferă, atunci cînd se duce la lucru, să fie vremea ca acum. Cînd e timp frumos, parcă i-ar pune cineva dinamită în pantaloni. Te întrebi de ce pe o vreme ca asta oamenii vor să le speli geamurile. Astăzi, peste cinci minute, o să stropească de sus. Nici fîșfîșul nu și l-a luat. Ce dobitoc ! Cu plămîinii lui cam slabi ! Știe. Că vîntul, s-ar putea să treacă. Dacă începe a țîrîi... O să aștepte să stea, adăpostit într-un gang. Moaș-sa, uite că i-a și dat drumul. Își pune solexul la adăpost. Altfel o să i se ude dosul cînd l-o încăleca. Îi trage domnule, nu glumă. Nu e singur. Mai sînt și alții în adăpost. Și e curent. Dar cu tot curentul, nimenea nu pleacă. N-ai de ales. Asta, sau o găleată de apă turnată în cap. Un tip spunea că o vreme ca asta e o nenorocire. Altul că e o porcărie. Altul că ăștia, cu bombele lor atomice, o să ne... Guguță își zice : Așa-i. Și cînd stă ploaia, încăleacă din nou pe solex.

— Acuma se vine la lucru ?

Citit ! Că plouă, că viscolește, identic și la fel. Care va să zică : „acuma se vine“ ? Înjură. Ce alt ar putea să facă ? Și încă doar printre dinți. Nu în aer liber. Ce le-ar mai zice el ăstora, că-s niște împutiți toți, că să se ducă de unde au venit. Dar ce vrei ? vai de el. Cîte a mai pățit și cît a căutat de lucru pînă l-a găsit și p-ăsta. N-a uitat. Ține bine minte.

Ține minte că-i mai rămăsese cît să mănînce cîteva zile. Se pare că unii tipi pot sta luni întregi nemîncăți. Cică asta odihnește porțile de intrare și ieșire ale stomacului. Preferă să lase genul ăsta de performanțe fachirilor.

Șomer. Cumpără un jurnal. Ascute un creion. Se caută ingineri, desenatori, coafori, secretari, contabili, curieri, femei la toate. Cizmari nu. Adevărata lui meserie e de pantofar. S-a încăpățînat el mult pînă să devină spălător de geamuri. Scurt pe doi : se caută băieți foarte calificați, d-ăia cu „cunoscînd la perfecție... avînd o solidă experiență... scrisori de recomandare... spirit organizatoric... cultură solidă... foarte dinamic...” și foarte multe alte foarte. Te-ntrebi unde găsesc ei chestii de-astea ? Cu asemenea anunțuri nu durează mult să-ți faci turul talentelor dus și-ntors. Așa că el conchide că nu se pricepe la nimic. Grație anunțurilor din jurnal a ajuns el, cu întristare, la această sinistră evidență. Dar iată o ofertă care îi pare ispititoare. Se făgăduiau cîștiguri ușoare, „care nu cer cunoștințe speciale“, ci doar „o fire robustă necesară diverselor manipulări“. Asta îi taie pi-

cioarele, și brațele. Acestea din urmă, ale lui, brațele alea care spînzurau adesca jalnic de o parte și de alta a trunchiului ori de cîte ori vreo dificultate îl lua cu asalt ; aceste triste labe nu semănau de loc cu ce cerea anunțul. Geaba citea el și recitea, era limpede : nu se cerea decît ce n-avea el. Bun simț, activ, dinamic, serios, punctual, entuziast, personalitate, mare experiență în afaceri, spirit de inițiativă ; trebuia să le ai pe astea toate ca să capeți o situație stabilă și de viitor, o carieră ceva mai interesantă, un post important oferind largi posibilități de viitor.

De unde se pricopsise el cu timiditatea asta a lui ? Ce străbunic tixit de complexe i-a lăsat moștenire lipsa asta de fudulii ? Era un adevărat chin pentru el să ceară înapoi unui negustor, care se înșelase, suma reținută din greșeală sau din șmecherie. Granița între astea două e uneori așa de subțirică încît nici chiar un microscop electronic nu și-ar mai găsi puii.

Cenușiul zidurilor casei unde locuia i se infiltra în suflet prin lente dar sigure puseuri. Cumpără mai multe jurnale. Puseurile se accentuează. Din cenușiu, sufletul lui se face negru și chiar mai rău, dacă se poate. Ceasurile, zilele, săptămînile treceau ; ajunsese la niște combinații de om disperat. De pildă chestia cu ciupercile. „*Cultură simplă și la îndemîna tuturor.*” Copiatul adreselor „*o mie de franci cîștig pe zi, acasă, grație acestor adrese !*” Trimise cantitatea de mărci poștale cerute pentru ca firma la rîndul ei să trimită ofertele „sub plic închis și fără angajament din partea ei”. Peste cîteva zile primi răspunsurile la cele

două scrisori ale lui. Deschise pe prima. Găsi în ea o documentare destul de importantă cu privire la *pratella campestris* care aparține familiei agaricineelor, alias *pratella* cultivată. Casa respectivă informa pe Guguță că avea atît de multe cereri încît nu le putea satisface pe toate. I se va trimite cele necesare acestei culturi, contra ramburs, ca Guguță să fie scutit de plictiseala de a scrie o a doua scrisoare. A doua scrisoare dădea, cît se poate de convingător, o indicație a cîștigurilor care se puteau sconta. Adresele costau patru franci fiecare și un cîștig de 180 de franci pe oră era posibil. I se atrăgea, amabil, atenția că dacă voia să profite de prețul actual trebuia să răspundă neîntîrziat.

N-a întîrziat. Și peste cîteva zile primi două colete. Nu pierdu vremea și se puse pe scris cu ajutorul unui creion cu bilă care se afla într-unul din pachete. Pe urmă deschise al doilea colet. Conținea tot ce-i trebuie perfectului cultivator de ciuperci parizian. Cumpără un stoc de lumînări și făcu numeroase popasuri în pivniță, unde se ducea să stropească viitoarele *pratelle campestris*.

Între două ședințe de beci, primi răspunsurile de la casele cărora se adresase. În acele scrisori i se spunea că pentru moment nu aveau nevoie de propunerile lui... că poate peste cîteva luni... că să mai scrie o dată în sezonul viitor... că afacerile merg greu... că firma își restrînsese întrucîtva bugetul de publicitate... că erau dezolați... că...

Chinurile prin care a trecut atunci nu le va descrie, de teamă să nu trezească din somn acel bondar arhitenace care îi bîzîie în cap într-un mod

desigur descriptibil dar foarte lung. Scepticismul care nu încetase de a locui în umbra sa locuință din ziua când se lăsase dus de ideea de a recurge la astfel de procedee ca să-și câștige existența, acel scepticism părăsi casa lui Guguță într-o bună dimineață în care soarele inunda zidul din față și o vrabie cânta.

Primul seceriș al recoltei de ciuperci îl făcu sub o orgie de lumînări. Momente ca acelea se gravează în litere de foc, sau sigur o să se graveze. Unde ? Ce mai tura-vura, urcă la lumina zilei trei kilograme de minuscule pratele cultivate. Dacă ar fi fost vreo fanfară pe-aproape, ar fi chemat-o. Lucruri plantate de el ! De el în persoană. De necrezut. Rămăsese așa, ceasuri întregi, poate nu ceasuri, dar multă vreme, cu gura căscată privind amoroș ciupercile care luceau sălbatic sub palidele raze ale unui soare sfios de toamnă. Toată importanța concursurilor agricole i-a sărit atunci în ochi, clară ca lumina zilei. Iac-așa, dintr-o singură lovitură, paf ! Falnica fală de a vedea agățându-i-se pe falnicul piept o falnică medalie îi umplea ochii de lacrimi. După primul emoționant moment al drepteii emoții a drepteii sale munci, porni în căutarea unui negustor cumpărător. O să vină și vremea, mai târziu, când livrările le va face cu camionul : atunci o să ciupească și pentru sufletelul lui un chil de agarici pe care să și-i gătească cu oleacă de ceapă și pătrunjel.

Își așază cu grijă recolta într-un coș de nuiele și o porni pe străzi. Nici o secundă umbra unei jumătăți de jumătate de îndoială nu se strecură

în cutia sa craniană cu privire la vreo dificultate în vânzarea acestor agaracinee.

Mergea cu pas senin. Intră în prima prăvălie de trufandale care îi ieşise în drum. Asta nu înseamnă că timiditatea lui zburase. Inconştient, o clipă de rătăcire cum se întâmplă o dată sau de două ori în viaţa unui om, îl făcuse ca nici măcar să nu se ostenească a se uita, înainte de a intra, la preţul afişat deasupra unui coş garnisit cu magnifice, superbe, burtoase ciuperci. Inutil. Prospectul zicea că ciupercile se vînd cam patru sute de franci kilogramul...

Iată-l acum, înţepenit, în mijlocul prăvăliei, ca un copac în plin vînt.

— Domnul doreşte... ? avem praz frumos astăzi...

Asta îl luă pe neaşteptate. Aşa că urmă să facă pe copacul. Au înnebunit ! El vine să vîndă ciuperci şi ei îi oferă praz !

— Sau o varză frumoasă... sau nişte pere... sînt superbe...

Dacă nu se grăbeşte să deschidă gura, ăştia o să-i propună castraveţi, roşii, lăptuci, salsifiuri, mărog, toată prăvălia. Ar fi trebuit să-şi prepare micul său spici înainte de a intra. Poate chiar să fi făcut şi niţică repetiţie acasă. Da. Şi braţul său, cu o mişcare lentă, se dezdoi. Vedea, în faţa lui, bineînţeles, la capătul acestuia, paneraşul său cu ciuperci. Musai să-l deschidă. Altfel o să creadă ăştia că e mut.

— Vînd ciuperci !

Crac ! O făcu şi p-asta.

— Cu cît ?...

— Trei sute de franci kilogramul...

Bietul om se uită la nevastă-sa, cătînd în privirea ei o explicație la atîta demență. El personal pune asta pe socoteala unui secol de mecanizare și de viteză care a zguduit multe creiere nepregătite. Lui Guguță îi făcu cunoscut, în termeni calmi și indulgenți, că îi mulțumește, că el avea furnizorul său obișnuit, că era mulțumit de el, că nu socotea util pentru moment să-l schimbe. Cu toate acestea, îl ruga să-și lase adresa, că s-ar putea ca cumnatu-său să deschidă în curînd o prăvălie în care caz o să fie pentru el o plăcere să-i comunice această adresă. Ba o și însemnă pe o hîrtiuță. Mai există și oameni de treabă, orice s-ar zice. Alții îi vezi că numaidecît își pun indexul la tîmplă și încep să înșurubeze enervati. Ar fi stat ceasuri întregi în prăvălia asta. Oamenii vorbeau cu el. Asta e ceva, că dacă-ți vorbesc se cheamă că nu ești perete.

Abătut de eșecurile din trecut, Guguță, totuși, nu dădu drumul la gaz, nici nu încălecă pe bordura ferestrei, nici nu-și trase un glonț în cheson, nici nu se culcă sub rapidul Paris-Reims. A continuat să-și dea de mîncare mai departe. O tenacitate, la Guguță ăsta ! Ba chiar se lăsă convins de încă un anunț că dacă, dacă...

„Încercați-vă norocul, veți ajunge la rezultate care vă vor uimi. Puteți învăța să înfrunțați viața, să vă purtați satisfăcător în public, să vă învingeți timiditatea, complexe...” Să juri că ăia care au compus anunțul îl cunoșteau pe Guguță și-i voiau binele. Cum să rezisti la o asemenea ispită ? Să

lase el să-i scape această ultimă șansă ? N-o s-o lase să-i scape. Gata. Uf !

Voise cineva să-i facă o farsă ? Sau stihiiile se dezlănțuiseră împotriva lui ? Cîteva zile mai târziu poștașul în loc de „*Timiditatea învinsă*” îi aducea „*Problemele cuplului*”. Firma respectivă se ocupa, probabil, de mai multe domenii în nobila sarcină de a-și ajuta aproapele în inextricabila, penibila complexitate a drumurilor înglodate, ca să nu zicem împuțite, ale vieții. O dactilografă neîndemînică, surmenată, sîcîită, vacă sau idioată, strecurase „Problemele cup...”, în fine, ce mai vorbă, el, Guguță nu avusese încă fericita bucurie de a forma un cuplu și fu uluit să afle că poți să te vindeci de o „erecție prea aleatorie sau prea laborioasă”, de o „congestie insuficientă și fugitivă”, de o „decongestie fortuită și aproape instantanee și definitivă din punctul de vedere al situației imediate”.

Nefiind, momentan, suferind de nici una din aceste grave tulburări, nu socoti util să-și trimită buletinul de adeziune pentru suma modică și forfetară de... Nu avu nici curajul să mai scrie o dată ca să explice funesta eroare. Timiditatea sa nu zbură ca o migrenă încolțită între două cașete de aspirină. Barometrul care îi măsura lipsa de siguranță marca „frumos fix”. Începu niște calcule de expert-contabil. Jerpelitul său capital se afla la ultima lui zvîcnire.

Făcu înconjurul tuturor cizmăriilor din cartier.
— Tocmai ieri am angajat un băiat... dacă nu merge treaba cu el, am să vă scriu. Lăsați-mi adresa.

— E sezon mort...

— A ! dacă ați fi venit săptămîna trecută...

— Chiar acum am angajat un...

Fătălăii ! Totuși, dădu peste un om cumsecade care avea de lucru pentru el. Îl puse să deschidă gura ca să-l caute la dinți, apoi îl plesni zdravăn pe spinare ca să verifice soliditatea mărfii, apoi îl preveni că n-o să-i poată plăti tariful sindical, căci treburile nu merg așa cum ar trebui să meargă. Guguță s-a repezit la el să-i sărute mîna și să-i lingă tălpile amîndouă. Omul îi zise că lasă, lasă, că nu trebuie, că îi place lui să facă un bine omului, că nu ține deschis decît ca să poată da de lucru unuia și altuia, că afacerea nu aducea nimic, că adesea dădea el din buzunar, și că a doua zi dimineață să fie acolo fix la șapte.

Guguță, de acum, avea serviciu. Putea privi viitorul cu calma încredere cu care... cu senina liniște cu care... în sfîrșit, putea, acum, să...

Prea se tipărea-n litere de foc în mintea lui Guguță perioada aceea neagră, așa că puteau dumnea-lor mult și bine să-i tragă cu asta-i oră de venit la lucru pînă să li se facă greață, ba mai rău, că micile cuvenite răspunsuri cu cuvenitele trimiteri nu erau lăsate să iasă pe conducta de făcut zgomot a lui Guguță, măcar că murea de poftă să le dea drumul. Traumatism, așa-i spune ; o să-l vadă un psihanalist, cînd o avea vreme. Pentru moment n-are. Că trebuie să dea lustru la vitrina farmacistului. Una mare. Există tipi care scriu cărți despre vînătoarea de leoparzi, despre pescuitul balenelor, despre cursele de automobil, și nimeni despre

spălătorii de geamuri; cu toate că e un subiect parșiv de interesant. Nu-și dă lumea seama, dar e o meserie pasionantă. Îți trebuie un echipament mai altfel decît altele, și o sumedenie de produse chimice, și scule, și bureți, și cîrpe și scări. Nu scări ca cele de altă dată, scări, acuma, mai mici, și pliante, cu cauciuc la picioare, bucăți negre și groase de gumă ca să nu aluneci. Firește, cînd plouă, ai mai puțină siguranță. Fatal. Dacă pneurile derapează cînd plouă, adică de ce n-ar avea dreptul și scările să derapeze, chiar prevăzute cu marafeturi de cauciuc. În principiu, cînd plouă, e mai bine să nu speli geamuri, că pe vreme umedă pavajul devine uleios. Dar n-ai încotro, trebuie să lucrezi, degeaba aștepti, ș-apoi în anumite sezoane solul rămîne alunecos săptămîni întregi. Ce trebuie mai ales să te ferești să faci este să proptești scara chiar pe geam. Asta e. Oricît ai îmbrobodi în cîrpe capetele scării pe care o rezemi de vitrină, nu e recomandabil. E nevoie de mai nimica pentru ca geamul să plesnească. Și după asta, ai ce s-auzi. Și care firește nu-ți face nici o plăcere. De o mie de ori mai bine să te aranjezi așa fel încît să nu spargi geamul. Asta e la mintea cocoșului. O dată spart, costă parale să-l înlocuiești, și durează pînă îl pui. Trebuie să comanzi altul, și pînă vine, vîntul năvălește în prăvălie, clienții nu. Leacul e simplu: nu propti niciodată scara de geam. Trebuie să-ți faci din asta un principiu. Altminteri, e primejdios. La *Tinerii spălători* era un băiat care nu-l avea, principiul ăsta. Și ce s-a-ntîmplat? Cu capul înainte, a plonjat în mijlocul pudrelor și rujurilor de buze de la *Pentru un bărbat*, prăvălia lui cum-

dracu-l-cheamă, produsele firmei *Briză de toamnă*. Scara, zdronc, cu vitrină cu tot. Toate tuburile cosmetice strivite pe geam, că era o porcărie de toată frumusețea, ca niște măruntaie de vită făcute ciulama. Fără să mai vorbim de capul băiatului, tăiat în toate direcțiile de parcă ar fi fost un indian pornit pe poteca războiului. Te-ai fi crezut la Cinema Palas, la : *Tribul Comancho atacă în zori*.

Altădată, un alt băiat își sparge sticluta cu produs, vrea să coboare, alunecă și, pac ! își rupe un picior. Vizite la doctor, 40 de zile de ghips, 40 de zile una după alta.

Cîte și mai cîte ar putea el povesti din viața de spălător. E nostim de pasionant. Unele lepre cască dacă le spui istorii de-astea. Guguță nu-i înțelege. De căscat, poate căsca oricine da nu cînd cineva îți povestește ceva. Trebuie să fii cu adevărat o scîrnăvie. Trebuie să ai în deblă barba lui tat-tu în loc de creier.

Nimic. Mai puțin decît nimic. Asta era el, Guguță. Afișe, panouri publicitare îi strigau așa de dimineață pînă seara. Urlau în culori atrăgătoare că Guguță e mai puțin decît ce s-aruncă la privată. Foarte simplu : nimeni nu i se adresa lui Guguță. Era inexistent. „Comandați-o, costă numai un milion opt sute de mii !” „Preferați limuzina Jaguar, pentru liniștea dumneavoastră.” „Fiți la înălțimea epocii. Mercedes-ul înnoiește viața.” „Alegeți albul nostru Kilimandjaro, rujul nostru Trinidad, verdele nostru Mississippi, negrul nostru Fifth Avenue.”

Guguță avea impresia că-n lumea asta mai există o altă lume, și că toate lucrurile astea nu-s pentru el. Ca să spunem adevărul adevărat, se simțea emasculat, devirilizat. Ca și când cineva l-ar fi scopit. Când și unde, n-ar putea spune.

„Faceți cunoștință cu Veneția și cu giuvaerele culturale ale trecutului ei.“ „Vizitînd Grecia, faceți o călătorie la izvoarele Istoriei.“ „Turcia vă invită pe plajele ei însorite.“

Se ciupea și-și zicea ; „cuget, deci sînt“. Pe dracu. Zăpadă plus baligă, asta este domnul Guguță. Un ăla care nu poate să țină pasul cu ritmul de afară. Mult mai multe sînt vocile publicitare care urlă că Guguță este un nimica tăiat în patru, decît sînt vocile interioare care să-i șoptească că totuși și totuși Guguță este ceva. Poate el mult și bine să strige, foarte tare : *Eu*, Guguță ! Același efect ca un supozitor băgat în gaura cheii. Împuțită stare sufletească să te simți că n-ai consistență.

Normal ar fi ca, atunci când el strigă, tare : *Eu*, Guguță ! mai multe persoane să zică : el e. N-ar mai fi nici o confuzie. Ar însemna că, fără nici o îndoială, de Guguță este vorba. Nu mai trebuie să te ciupești.

Trebuie să mărturisească o mică slăbiciune. Când își aude numele pronunțat de un altul — pronunțat de el nu mai are același efect, e ca gîdilatul — când aude așadar numele lui, e ca și când ceva i-ar trece prin șira spinării. Niște guzi-guzi, ca să fim mai preciși.

„Domnule Guguță, este o chitanță pentru dumneata“. Ei bine, chiar spuse de portăreasă, cuvin-

tele îi dau totuși un fior. De necrezut, chestiile astea. Dar chitanțele nu vin în fiecare zi. La *Tinerii spălători* ți se spune : „mă băiatule te duci azi colo, sau colo.“ Niciodată „domnule Guguță“. Patronul nu poate ține minte numele tuturor băieților. El nu e carte de telefon.

A ! americanii, da, joacă tare. Un tip intră la bancă, i se spune bună ziua domnule John. Cumpără benzină, câți litri domnule John ? Comandă un cîrnat la un bufet, cum îl vrei domnule John, mai fript, mai în sînge ? Se duce la biserică, preotul îl întreabă ce mai fac copiii matale, domnule John ? Toate astea, pe englezește, firește. Și așa, băiatul înaintează în viață fără să aibă nevoie să se ciupească, sau să-și pună niște bazaconii de întrebări ca : cine mai e și John ăla ? Tot așa cu Mac, Bill, Peter sau Bob. Ei merg cu fruntea sus și cu bătaia peste burtă gata. Nu au complexe.

Cîteodată, duminicile, Guguță, trebuie să facă un efort ca să nu creadă că : ele, duminicile, fuseseră croite mai lungi, anume pentru el. De o lungime, domnule !...

Se bălăbănește pe marile bulevarde. Aerul miroase frumos. A heliotrop. Cerul e senin, lasă să filtreze razele unui Phoebus binevoitor. I se pare că aude, în umbră, un zgomot slab. Întoarce capul. Și ce vede ? Tipul pe care îl întâlnise o dată sau de două ori, sau de patru ori, la aceeași măcelărie, la aceeași franzelărie. De atîta întîlnit, începuseră să-și zică bună ziua. Astea-s lucruri care se fac. Nu se știe de ce, da se fac. Și atunci, ce face Guguță ? Îi dă bună ziua. Celălalt zice bună ziua.

Guguță atunci se oprește (văzduhul mirosea a heliotrop, și cerul era senin, și toate celelalte...) și-și zice că ei doi ar putea, cine știe? să schimbe câteva cuvinte. Vorbele vin, pleacă, asta nu face rău la nimeni. Nici cât să orbești un șoarece. Între băieți de același soi, astea-s lucruri care se fac. În tot cazul pe care le-a văzut făcându-se; asta e semn că se fac. Scurtă poveste. Guguță i-a spus ce zi frumoasă, că de mult n-a mai fost una ca asta, apoi, isteț, ambreiază și aduce vorba despre cum duminica trecută era cât p-aci să fie răsturnat de un copil cu o trotinetă, că trotineta era cu pedală și că n-avea frîne, că n-ar trebui lăsați copiii să se joace cu trotinete fără frîne, că puștiul venea în plină viteză, fără să se uite în fața lui, și că, ce mai tura-vura, dacă Guguță nu făcea un pas într-o parte, gata!

Era interesant, nu-i așa? Erau lucruri care nu se întâmplă în fiecare zi, nici orișicui. Și uite-l pe ăla cu care vorbea că întoarce capul și se holbează la un automobil sport care trecea (da da... m-da) și Guguță, pe baza vitezei câștigate înlănțuie și ambreiază iar: că... ar fi putut să-și facă o fractură la tibia, sau să-și rupă pantalonii, și cu scumpetea de azi a stoperilor, și plodul nici măcar nu și-a cerut scuze...

Și ălălalt care iar întoarce capul, și iar cascade niște ochi ca un subalimentat la piața mare de alimente. Trece o puștoaică cu un funduleț rotofei bine croit și cu vino-ncoa. Guguță aruncă și el o privire-fulger, că e tare greu să nu te uiți la așa ceva, și iar înlănțuie. Focul sacru, ce să-i faci. Dobitocul!

...și că... și că el... și c-atunci...

Altă mașină sport — era o stradă cu multe mașini sport — și celălalt iar întoarce capul, da, sigur. Dacă Guguță l-ar fi întrebat : spune ce-am zis acum ? ăălalt ar fi rămas în pom ca o putoare de elev ascultat de un inspector. Guguță deci își oprește muzicuța. La ce bun ? Ca să facă curent pe stradă ? Nici o nevoie. Și i-a întors spatele. Ori de cîte ori complexele își fac cuibul lor oribil în tranșeele supraeului lui Guguță, el intră într-o cofetărie și își cumpără bomboane. Zece metri și bomboana. Altă bomboană, alți zece metri...

Își dă vag seama că i-ar trebui tone întregi de bomboane. Și uite-l acum că iar a căzut pe niște afișe care îi frînează plimbarea. Din toate părțile aude urlînd că ar trebui neapărat să-și ia un frigider, o mașină de spălat, un tranzistor, ultima 404 ¹, o mașină de ras cu 8 roți ultra-suplă, și că dacă cumva nu scrie cu ultimul model de stilou cu vîrf biatomic, s-a zis cu el, nu mai face parte din epoca noastră. Cît ai spune pește, iată-l expediat în Renaștere sau la Wilhelm Temerarul. Și cum el vrea să fie totuși contemporan, suferă. Normal. Dacă ar fi miner, ar coborî să lucreze cincisprezece ore pe zi și le-ar face fluierînd, dacă prin asta scapă de a se mai simți în epoca lui Wilhelm Temerarul. Să ai tranzistor ca toată lumea, și vîrfuri de stilou triatomice, și mașini de ras ultrasuple, asta n-o fi chiar marea cu sarea.

¹ Automobil.

— Un loz ; o zecime de loz... Diseară tragerea...

Chiar i se și întâmplă, uneori, să ia unu, în treacăt. Nu există nici un motiv ca într-o bună zi să nu câștige. De ce altul și nu el ? S-o vezi atunci pe portăreasă ce moacă o să facă. Lozu ăl mare. Chiar și unul mijlociu. Ce nu-i plăcea era să cumpere biletele de la o agenție unde citea pe afiș : „Aici s-a vândut biletul numărul 45543 care a câștigat lozul cel mare“. Șmecheriile astea îl făceau să se prăpădească de rîs. Cică un obuz nu mai cade niciodată în aceeași groapă. Băieții care făcuseră războiul și care s-au întors spuneau asta. Cum Gu-guță nu fusese acolo, îi credea. Dar că lozul cel mare are mai multe șanse să cadă a doua oară în același loc, asta i se părea un nonsens. Dar, la urma urmei, e dreptul lor să afișeze orice tîmpenie vor.

Cînd avea un bilet în buzunar nu mai călca la fel. Își umfla pieptul. Ochiul privea peste capetele celorlalți. Piciorul se înfigea mai sigur.

În ziua tragerii, după ce se interesa de rezultate, își relua pasul normal.

Își amintește că o dată a prelungit acest mers sigur de el, că l-a prelungit cîteva zile, și chiar mai mult, dacă se poate.

Străbătea zilele așa cum fantomele trec prin ziduri. Solul se acoperea cu petale de trandafir. Brațe cu aripi îl susțineau. Economisise, gologan cu gologan. Banii îi ținea într-o cutie veche de trabucuri care servise poate ca pușculiță și lui străbunicu-său. Poate că de la el îi venise obiceiul. Nu e o nebunie să credem că acest obicei începe chiar cu Soliman al II-lea sau cu Tiberiu întîi. Pe scurt,

cînd cutia se umplu, numai atunci Guguță se puse să umble așa cum am spus, cu petale și aripi. Nu ca să stoarcă lacrimi sau ca să vadă apărînd batis-tele ca la cîntecele triste gen *Micul Bosco*, nu pentru asta Guguță s-ar pune să dezvăluie dificultățile întîlnite de el la umplutul cutiei, ci pentru că ar fi poate de dorit, pentru amorul adevărului, ca el să etaleze, cu moderație și cu socoteală, cîteva din sacrificiile, gesturile înfrîinate, poftele puse-n cui, privațiunile îndurate ca să dea peculiului său o armătură mai solidă. De atîtea ori i-a lăsat gura apă în fața unei cofetării și, fără să deschidă ușa, s-a uitat cu jind la niște savarine dolofane care n-așteptau decît să i se topească-n gură. Trecînd o dată prin dreptul unui chioșc cu gazete, a rămas împietrit în fața unei frumoase defilări de nuduri. Coperta revistei era de ajuns. Întrebase și cît costă. Ei bine, revista aceea, acolo la negustor a rămas ! Altă dată, se afla în fața unei prăvălii cu cămăși și cravate. Îi făceau cu ochiul mai ales una roșie, de un roșu-aprins, cu mici pătrățele galbene și verzi, o cravată din acelea care te fac să exiști la un grad superior. Sînt și unii care n-au nevoie, pentru asta, de asemenea scule. Să le fie de bine. A pus mîna pe clanță. Și n-a intrat. Îi plac la nebunie alunele americane. Pe strada lui e cineva care vinde unele nemaipomenite. Foarte mari și foarte proaspete. Poate de cincizeci de ori și-a zis : hai, cumpără-ți un pachet. Ade-seori, în zilele de ploaie, se simte foarte trist, și atunci compensează cenușiul pe care îl varsă în el natura, printr-un mic răsfăț. De cincizeci de ori a zis nu. Ca să poată să mai pună ceva în cutia

de țigări. Cine poate număra eschimoșii de înghețată pe care și i-a refuzat el în antracte ? Și cîte altele. Și nu numai din sacrificii s-a umplut cutia. Trebuie să mărturisească și o mică înșelătorie. Sau indelicatețe. Cum vreți s-o luați.

În cursul unei plimbări, duminica, nevăzînd nici o vespasiană la orizont, a intrat într-o cafenea. Delictul s-a prescris, precizează Guguță. A trecut vreme multă de atunci. Cît ? Vremea e ceva foarte vag cînd trebuie s-o cauți într-un pachet gros (pe moaca cuiva, timpul se vede mult mai ușor), dar ce e sigur e că povestea asta a fost de mult, foarte de mult.

Așadar, încuie ușa de la closet, cu mare ușurare. Era prea absorbit ca s-o fi văzut numaidecît. Abia pe urmă ochii îi căzură pe forma aceea neagră, de la picioarele lui. Fără îndoială că era un portofel. Îl deschise. Un tichet de metrou, un bon la o vopșitorie, o fotografie a unei babe cu mustață, o rețetă cu multe doctorii, în sfîrșit, păturită în patru, o bancnotă de o mie. E și ea, acolo, cu celelalte bancnote, în cutia cu țigări. Fără îndoială că a fost ceva necinstit. Ei bine, nici măcar o singură dată n-a avut insomnii din pricina asta. Și cînd te gîndești ce educație primise el... că să nu iei vorba din gura unui om mare care vorbește... că nu e frumos să... să o mulțime de lucruri... cam toate... chiar și să nu pui coatele pe masă cînd mănînci. Ca să vezi. Ce mai la deal la vale, în cutia aceea existau bani curați și bani necurați. Și degeaba se uita el la bancnote, oricît de aproape, și pe toate fețele, și chiar în zare. Nimic. Imposi-

bil să le deosebească. Nici o diferență. Te-ntrebi cum se pot petrece asemenea lucruri.

Perioada lui bună a fost când s-a hotărât să pună stop la economii și să meargă, în sfârșit, să-și cumpere ceva. O grămadă de posibilități îl ademeneau scînteind vesel dinaintea lui. Un plural așa de mare nu se întîmplă des.

Le trecu pe toate în revistă. Tranzistor ? O să-l ia cu dînsul peste tot. Aparat fotografic ? Dacă pleacă în vacanță, o să poată arăta măcelarului, cîrnățarului, unde a fost el în vacanță. Cuminte ar fi să-și ia un rînd de haine. E ceva mai urgent decît aparatul fotografic. Genunchii de la pantalonii actuali au devenit de o subțirime care prevestește apariția proximală a genunchilor proprii. Nu zice nimeni că genunchii săi nu sînt niște genunchi frumoși, dar nu se obișnuiește să ți-i arăți (asta e valabil și pentru dos), spre a fi admirat de mulțimile în delir. De altfel, amintitul fund e și el, ca și genunchii, în primejdie de a se pomeni în aer liber. Guguță ar putea pentru banii economisiți să se înnoiască din cap pînă-n picioare : costum, cămașă, pantofi. N-o să fie desigur un costum frumos, o cămașă frumoasă, o frumoasă pereche de pantofi, dar va putea atunci să se vadă în oglindă întreg, fără să i-se întristeze sufletul. Precis că umbra pe care o va proiecta pe ziduri cînd e soare va fi mai bine desenată. Și i-ar mai rămîne, dacă socotește bine, cu ce să se și fotografieze, ca chestie, dacă o întîlni pe cineva în cursul existenței — n-a murit încă, așa că nu-i nici un motiv să nu întîlnească pe cîte cineva — să-i arate cum arată el în costumul lui frumos de

duminică. Fără să mai vorbim de efectul produs asupra concetățențelor când or vedea că totul e nou pe el. Guguță nu era de loc insensibil la asemenea reacțiuni. Tot arătându-i-le și arătându-i-le, în filme, strînse frumușel peste mijloc, de li se revărsau cu mărinimie toate darurile firii, nu-i de mirare că i-a venit ideea să poftească și el una a lui. Sînt zile când, fiindcă — nu din cumpătare, ci din obligație — se abținuse prea mult, începe să fie indulgent cu tipii ăia de care vorbesc jurnalele. Unu de pildă, cu bicicletă, care tabără pe o fetiță în pădure și o violează. Guguță nu e mai prost ca altul, și totuși se vede veșnic făcînd coadă, singur-singurel, în timp ce, în jurul lui mișună sute ca dînsul cu cîte o fată lîngă ei pe care o tot pipăie pe la gît, ori îi țin mîna în mîna lui. Precis că niște haine de duminică ar salva situația. Sau, cu aceiași bani, ar putea petrece zile de vacanță într-un palace ca acelea din filme. Mă rog, să zicem numai șase. Sau patru. Poate chiar două. Un ceva unde îți schimbă tacîmul de cîte ori tușești.

— Ce dorește domnul pentru dejun? Îi recomand niște fileu cu sos Richelieu specialitatea bucătarului... o perfecție... sau boboc de rață fript *sur canapé*... e specialitatea noastră...

Și i s-ar destupa sticle prăfuite, spunîndu-i-se în ce mileniu fuseseră astupate, și i s-ar turna vinul cu mii de precauțiuni. Și i s-ar pune și o farfurie sub farfurioara ceștii de cafea. Și de-ndată ce-or vedea că paharul lui e gol, s-ar repezi toți să i-l umple. Și i s-ar da scaunul la o parte de-ndată ce s-ar scula de pe el. Și i s-ar deschide ușile. Și i-ar aprinde țigările. Și ar putea să facă mofturi

că supa nu e fierbinte, că bobocul de rață e prea fript. Și ar chema la el pe ospătarul șef, pe pivnicer, pe gerant, pe director, pe președintele general, ca să le spună că e inadmisibil, că a găsit o urmă de ruj de buze pe pahar. Și toată servitorimea ar roi în jurul lui, și i-ar face plecăciuni și i-ar cere mii de scuze. Iar gerantul i-ar spune că se va ocupa el, personal, de această chestiune, că e prima oară când se întâmplă una ca asta în această casă de renume mondial unde a dormit însuși răposatul nepotul lui Gheorghe Dracu și unde prințul Ahil de Pupindos vine regulat să-și petreacă wick-end-urile. Și că domnul Guguță să aibă încredere că nu se va mai întâmpla, că o să-l arunce în stradă pe mișelul care și-a permis să...

Guguță ar lepăda câteva bacșișuri tuturor acestor căței cu spinări plecate sau, dacă succulența mâncărilor l-ar împinge la mai mult umanism, ar binevoi să se intereseze personal, cu o condescendență plină de bonomie, de viața tuturor acestor subalterni.

— Și dumneata, prietene, ce faci după lucru ?...

Neajunsul proiectelor lui Guguță e că seamănă cu tactica războaielor moderne. O coloană blindată operează o străpungere fără să se sinchisească de micile detalii. Dacă te gîndești bine, Guguță n-avea cu ce să străpungă pe inamic. I-ar fi trebuit în același timp costumul cel nou, și automobilul și bagajele, ca să poată face tot circuitul ăsta. Și chiar admițînd că ar fi putut închiria tot acel blindaj, și că n-ar fi petrecut decît o singură zi în palace, era de ajuns o simplă privire din partea acelei servitorimi pentru a-l face numaidecît să sim-

tă că are lipsă la cântar, și să nu umble el cu mof-turi și să nu încerce să-i ducă pe niște oameni unși cu toate alifiile. Sînt obișnuiți ei cu de-alde ăștia. Te măsoară și te prețaluiesc. Nimic nu le scapă. O intonație în glas, un cap nițeluș plecat, o clipă de ezitare, și ești gata. Te-au înmormîntat. Asisti la propriile tale funeralii. Nu se mai uită nimeni la tine. Te întorci la situația de vînt. De inconsis-tență. Nu. Oricum ai întoarce-o, chestia nu se poate face. Nu s-ar alege din asta decît cu un su-pliment de greutate.

Cel mai bine ar fi să cumpere un obiect. Ceva care să rămînă. Șederea lui în palace n-ar fi lăsat altă urmă decît un nume într-o condică. Cam puțin. Orice, numai ceva care să rămînă. Îi este o cu-rioasă frică de lucrurile care nu rămîn. Îi dau fiori reci pe șira spinării. Și nu numai acolo. Ceea ce-l impresionează mai tare la bomba atomică e toc-mai că nu lasă urme. O mică umbră de-abia dese-nată, pe un perete, și ți se spune că aia fusese un om. Chestii care te depășesc. Apeși pe un buton magic, și hop. Ca pe vremuri cînd te fotografia expunînd negativul la soare cu o hîrtie sensibilă sub el. Nu mișcați. Păsărica acuma iese. Și crac ! Băiatul de la Hiroșima a fost și el fotografiat ! Poate că nu i se luase profilul lui cel mai bun. O pată de culoare ceva mai închisă pe zidul alb.

Un obiect. Ceva care să-ți tihnească și care să țină mai multă vreme. Făcu o sumedenie de pro-iecte. A fost un moment plăcut în viața lui. După ce a trecut în revistă tot ce ar fi putut să-și ofere cu banii din cutie, se hotărî să nu mai cumpere ceva durabil, ci să-și îngăduie toate bomboanele,

toate savarinele, toate înghețatele, toate alunele prăjite pe care va avea poftă să le mănânce.

Se întâlnește cu un băiat pe care nu-l mai văzuse de mult. Un camarad de școală. Guguță l-a recunoscut numaidecât, dar celuilalt i-a trebuit cîtva timp ca să și-l amintească.

— Asta-i bună ! Guguță ! Vedeam eu că... Ce-i cu tine... Ce faci ?

Guguță începe să-i povestească ce face, unde stă, cum își petrece duminicile, cît cîștigă pe lună, cît crede c-o să cîștige peste douăzeci de ani. Da nu așa, ci cu întrebări de la celălalt și răspunsuri de la el. În sfîrșit, așa cum se obișnuiește de obicei. La urmă celălalt îi spuse :

— Să fiu în locul tău, m-aș spînzura... da... pe cuvînt... cum dracu poți să trăiești așa... ?

Multe lepre mai sînt pe lumea asta : și doar fuseseră prieteni buni, la școală ! Își arătau unul altuia lecțiile...

Guguță către Guguță : e sonat, băiatul ăsta. Viitorul îmi aparține... întreg viitorul stă în fața mea. Mîine, o să aibă zeci de mercedesuri, și de mici apartamente, patru odăi, confort, să poți să faci la tine acasă tot ce-ți vine, fără să trebuiască să cobori șapte etaje. Pentru treaba mică, a povestit el cum proceda cu chiuveta. Nu fără urmări. Asta îi dă complexe. A fost și la spital pentru complexele alea. L-au îngrijit, îndelung, foarte îndelung, așa că acum merge treaba cu chiuveta fără complexe. E un progres, nu-i așa ?

Cînd își privește locuința lui monocelulară și cu confort de gradul ioc, se întreabă cum îndrăz-

nesc unii arhitecți să deseneze asemenea porcării... Băieți cu diplomă ! Care au studiat ! Printre ei, e și ăla care a studiat, anume pentru Guguță, casa unde stă Guguță. Zeci de băieți și-au bătut capul pentru el. Asta-i ceva reconfortant, nu-i așa ? O fi. Pe el nu-l reconfortează.

Unii au baftă. Se vorbește de asta și la jurnal, cu litere mari. Uite, băiatul ăla care încă din vremea când făcea pipi în pat voia într-o bună zi să cînte. O să mă credeți sau n-o să mă credeți, dar astăzi tipul e mare vedetă. Chiar el a spus (e și asta consemnat la gazetă), că la start-plecare, toată lumea are șanse egale, că ești totdeauna răsplătit în funcție de talent ; că dacă ai voință... ca dovadă el : era șofer de taxi, și acum câștigă maldăre de milioane. O ! n-a fost ușor. Ce n-a făcut ! Vînzător de jurnale, lustragiu, hamal, măturator, cizmar (sanchi, ca Guguță), gunoier, vînzător, cazangiu, spălător de geamuri (ce vorbești ?), reparator de funduri de scaune și cîte și mai cîte pe care nu și le mai aduce aminte. Și, mă rog, cum s-a-nîmplat ? Foarte simplu. Era șofer de taxi, și pe cînd conducea, fredona ceva printre dinți ; și mușteriul, un impresar barosan, l-a remarcat. Simplu ca bună ziua.

E călare pe solex. Fredonează pe drum spre locul de muncă. Fredonează coborînd de la el din casă. Fredonează pe cînd freacă geamul. Tocmai terminase a doua vitrină mare din farmacie cînd o cucoană foarte șic și încărcată de pachete se apropie de el. Să știi că s-a făcut ! Viitorul e al

lui ! Să știi că dama e un impresar. Există și femei în meseria asta. O să-i ceară desigur să binevoiască să iscălească un contract de exclusivitate. Pune nițică pedală pe voce, și freacă geamul, așa, de sanchi.

— E o plăcere, băiețașule, să te vadă cineva ce mult îți iubești meseria... e o plăcere să... sînt foarte plăcute vitrinele astea mari cînd sînt așa de bine spălate...

A cîntat așa ani de-a rîndul, și pe urmă s-a oprit din cîntat. Lipsă de voință. Și tot el se plînge ! N-are consecvență în idei. Și totuși, la cursele de iluzii, cine mai e ca el, încordat, cu un ghenunchi îndoit, cu palmele pe pămînt, gata să țîșnească din start !...

Uneori îl apucă o tristețe amară, viitorul îi pare oribil, ca o linie dreaptă într-o gaură de beznă. Ceva cumplit de negru, noroc că nu ține decît cîteva clipe. „Puteți deveni milionar indicînd numele a zece orașe care încep cu L.“ Și uite-l pe Guguță repezindu-se la un plic, și hîrtie, și creion, din care sugerează nițel ca să poată mai bine cugeta.

N-am baftă. Nu (blestemat, imputit cuvînt) nu a cîștigat niciodată. Ba da. O dată. Un creion colorat cu o gumă în coadă. Și se spală numai cu marca *Clăbuc*, care-l poate face milionar ; Și nu consumă decît biscuiții *Croustille*, care l-ar putea face cîștigătorul unui tranzistor ; și nu bea decît cafea *Mokastar* care poate face din el fericitul călător într-o *Croazieră la Honolulu*. Să nu ziceți că nu face totul ca să pună toate șansele de partea lui...

Hai să ia un mic loz de o zecime, așa, la iu-teală...

Se apropie, bagă mîna-n buzunar. E totdeauna prezent la plecare. În fond, un moral de oțel, Guguță ăsta. Oricît de departe vei căuta în trecut, vei da peste acest moral de oțel.

— La ora asta se vine la lucru ?

Veșnicul cîntec. Asta pentru cîteva secunde în-tîrziere. Ca și cînd cîteva secunde ar fi moarte de om. Cînd o crăpa, asta o să țină ceva mai multe secunde...

Ce înseamnă să te gîndești ! În principiu, el e totdeauna punctual. Locuiește la cinci minute de locul unde lucrează. Dar ceva, pe trotuar, îl atrage. De unde se află el, zărește o minuscule siluetă roză care face un fel de pată în mijlocul minusculelor litere afișate pe un chioșc de ziare. Apropiindu-se, constată că bucățica roz era o splendidă pin-up-girl, pe o pagină dublă, care își arăta cu dărnicie tot ce ar putea visa un industriaș, și cu atît mai mult un spălător de geamuri. Nu ! își zise el. N-am să traversez. Îl necăjea nefasta curiozitate care-l făcea să se întoarcă pe stradă la tot ce era piept sau dos. Deschidea niște ochi mai mari ca niște brațe, și colo, în interiorul cutiei, acolo tocmai unde la alte creiere se elaborează teorii, și invenții artistice, acolo, la el avea loc o bizară bucătărie. Nu. E tîrziu. N-am să traversez. Secătura ! Iată-l coborînd de pe trotuar. Se uită la dreapta, la stînga, dacă vine vreo mașină. Și cît ai zice pește, iată-l în fața fotografiei. Trandafirie, satinată, marmoreană, catife-

lată, cu forme care te fac să-ți pui mîna în fața ochilor dacă vrei să petreci o zi liniștită. Și cu mai nimic pe ea, cu exact puținul care trebuie ca să te facă să visezi profund la micul șanțuleț de culoare ceva mai închisă între cele două minuni. Asta îți pune ochii la grele încercări. Dar de închis, nu-i închide. Ce spectacol ! Amestec de rotunjime, tensiune, incurvațiune, care te năpădește în valuri brutale. Cu mare părere de rău se dezlipește de această imagine. Cît timp oare stătuse pironit în fața ei ? Păi vezi că timpul o ia iute în asemenea ocazii. Nici nu-ți poți face idee cît de iute.

— Asta-i oră de venit la lucru ? Ce ?'ț bați joc de lume ?

Că ești cizmar, că ești spălător, tot aia și tot aia auzi, aceleași tîmpenii. De dată asta bombăne fostul lui patron de pe vremea cînd era panto-far :

— Dac-am zis opt, asta nu-nseamnă opt jumate.

...Ești bun cu ei, le dai de lucru... te-ntrebi de ce... nu mai găsești conștiință profesională... gîndul lor e numai la distracții... și dumnealor vor să cîștige parale... banii, băieți, trebuie să-i meriți...

Sînt unii care nu pot să tragă lanțul la closet fără să-ți ardă și-un discurs. Tipul începuse să-l scoată din țîțîni cu moara lui neferecată. Să fii silit să-i înghiți toate sosurile, și să-l vezi cum le tot lungește. Toți babalîcii, de-acolo, din atelierul de cizmărie, gineau la el. El singur încasa bi-cele, și ceilalți ocnași trăgeau înainte la lopeți cu

mici zîmbete în colțul gurii. Bătrînii își fac o glorie că sînt zaharisiți și mai sînt și geloși pe tine că tu ai și ei nu mai au ce-ar vrea. Plin de baccele în atelierul ăsta. Un adevărat azil.

— p-ăștia tineri, trebuie să le legi cățeaua...

— ehè, pe vremea noastră...

— cred că toate li se cuvine...

Asta-i tot ce știu ramoliții dracului să spună. Și-s tare fuduli c-o spun. Tîmpiții ! Uită că, colea, sub pămînt, mai sînt alte miliarde de idioți ca ei, care au spus desigur aceleași idioții și se credeau mai ceva decît Maica Precista. Unul din janghinoși zice către janghinosu-doi :

— Să-i băgăm puștiului o mătură ?...

La-nceput, Guguță n-a-nțeles. Dracu știe ! Unde să-mi bage mătura ? Porcii ăștia au cîteodată niște apucături...

Spre seară, i se puse în mîină o mătură și fu povățuit să facă curățenie în atelier, și nu așa, din vîrful degetelor. Ba își îngăduiră și o mică glumiță :

— Dacă se tocește mătura, îți luăm noi alta... nu te sfii să freci...

Trebuie neapărat să-ți gîdili degetele de la picioare ca să rîzi la asemenea tîmpenii de pe vremea lui Pazvante. Boșorogii găseau asta așa de nostim încît tușeau, sughițau, scuiپau, ținîndu-și ciolanele bătrîne, ținîndu-le bine, ca nu cumva să le vezi că din unul se fac două. Uf ! Toate astea au fost de mult. Te-ntrebi chiar de ce se mai gîndește la ele. Că doar întreg viitorul se deschidea larg în fața lui.

— Nu uita mâine să treci pe la coafor... a mai telefonat de vreo trei ori...

N-a apucat să-și înceapă ziua și viitorul lui era croit. Gata croit. Nu domnul Guguță va freca geamurile bărbierului ci domnul Vacanță. Trebuie să faci treaba ălor care au dreptul la concediu. Unii lucrează de douăzeci de ani în dugheană. Au dreptul la vacanță. Normal. Guguță are dreptul la patru zile mari și late. Nu știe încă dacă o să aleagă „*Splendorile Adriaticei*” sau „*Minunile Greciei însorite*”.

Se duce să-și ia pâinea. Franzelarul îi taie o jumătate.

— Când pleci în vacanță ?

Trece pe la băcan să-și ia jumătatea de sfert de unt.

— Va să zică se apropie, vacanța... ?

Traversează și intră la negustorul de vinuri.

— Anul ăsta unde te duci ?

Aici Guguță își plasează fraza lui frumoasă, că nu știe încă dacă la *Splendorile Adriaticei* sau la *Minunile Greciei însorite*.

Traversează și intră la fructăria cu trufandale. Au prune, nu prea scumpe. Își oferă o litră.

— Și altceva ? Și pe când plecarea în vacanță ?

O omenească nevoie îl face să se ducă la cafe-neaua din colț și să coboare scara care merge la toaletă. Madam WC nici nu-i dă răgaz să se încheie, și-l întreabă :

— E pe curînd plecarea ?

Umblă pe stradă. O cucoană împinge un cărucior elegant. Se oprește în dreptul lui Guguță și

se adresează împăpușatului din interiorul trăsuri :

— Hai, hai, ce se spune lu domnu ? ce spune băiețelul lu domnu ?...

— Udze medze dododom î cacanță ?

— Drăguți, nu ? La vîrsta asta ! (se alintă maternela).

Iar Guguță e obligat să zică da. O mamă e simțitoare foc atunci cînd e vorba de odraslă. Și Guguță, făcînd mititelului surîsuri drăguțe, informează pe mamă că nu s-a hotărît încă între *Splendorile Adriaticei* și *Grecia însorită*.

Cumpără gazeta în treacăt și negustorul îi spune că azi nu-i cine știe ce într-însa.

De șaisprezece ori l-au întrebat : „ei ? și vacanța ? pe cînd ?” că doar n-o să se pună să le explice în șaisprezece exemplare că el, înainte, fusese cizmar, că și-a schimbat specialitatea, că nu-i decît de cîteva săptămîni acolo, că n-are sfanț, că nu i se dau decît patru zile vacanță...

O lume, domnule, acolo, la bărbier ! Aici îți poți da seama ce repede crește părul. Unii zic că continuă să crească și după ce pompa nu mai pompează. E drept că atunci nu-ți mai trebuie coafor. Tiii, dom'le, ca la defilare ! N-ai sfîrșit bine cu periuța pe unu, că altul și-a și pus fundu pe scaunul gol.

Guguță face vitrinele pe fața din'untru.

— Și anu ăsta, coane, unde vă duceți ?

Bernard, bărbierul, vorbește cu mușteriu. Cu Guguță nu se vorbește. Pe el îl lași să frece. Ce jegoașă poate să fie oglinda asta ! De cînd n-a mai fost dată la cîrpă. Trebuie să recunoaștem

că tot aburul ăsta din salon lipește, că-i slinos. Trebuie să freci zdravăn. Când te vede cineva frecînd, ar zice că-i ușor. Nu e ușor. Dar e interesant. Să nu-ți închipui că doftor, avocat, dentist, gazetar e mai interesant. Toți ăștia sînt deșteptați în mijlocul nopții, vorbesc ceasuri întregi, sau se apleacă cu brațele întinse pe o gură de mușteriu care miroase urît sau cutreieră mahalalele ca să salveze o pisică fiindcă și-a prins coada-n ușa. Maică-sa-i tot spunea : toate meseriile sînt bune. Și el e cu totul și cu totul de această părere. De altfel, ori de cîte ori cineva dă lovitura ca mare cîntăreț, ca vedetă, tipul nu e niciodată dentist, avocat, jurnalist, ci hamal, măturător, cizmar, spălător... De cîte ori n-a citit el asta în gazetă !! Nu le mai numără. Precis că-ntr-o bună zi îi vine și lui rîndul. De ce nu i-ar veni ?

Freacă zdravăn. Jupînul, de pe trotuar, îi arată locurile care nu-s bine șterse. Se strîmbă la față în toate direcțiile ca să-i explice lui Guguță să frece mai spre dreapta, sau mai la stînga. Ba-i mai ia și cîrpa din mîna și începe să frece, el, sastisit. Să iei cîrpa și să freci cînd ai buzunarele umflate de bani, numai pentru că geamul nu strălucește ca un briliant de 25 de carate ! Mai sînt și țicniți pe lumea asta. Ți se strîmbă gîtul să te uiți la ei. Cu toți biștarii lor, trăiesc de o mie de ori mai prost decît un băiat ca Guguță, care n-are sfanț. Iac-așa își mai ridică el moralul. Ce să-i faci ? Să muncești treizeci de ani, să spilcuiești kilometri și kilometri de geam, să trăiești ca un jerpelit, să-ți refuzi toate, să te îmbolnăvești și să îmbătrînești ca un idiot, ca să stai pe o bancă și

să tot mesteci în gînd că n-ai fost asta, că n-ai fost aia, și ce-ai fi vrut să fii, că ai să crăpi și-ai să lași urmă după tine nici cît un vînt de toamnă. Nu, nu-i el nebun să-și spună de-alde astea. E ca și cînd și-ar pune un cartuș de dinamită, dublu, în tubul dinapoi și să-i dea foc. Știe că sînt lucruri care mai bine nu ți le spui. Că asta face rău la instinctul de conservare. Că n-ar putea să-l conserve, instinctul ăla, dacă se ține de prostii de astea. Știe el ce trebuie să-ți spui ca să continui s-o ții tot înainte. Pe chestia asta, are talent. Altminteri nu avansezi, ci te tîrîi. Ce făcea el, erau progrese încete, progrese grele. Da. Așa le zice progreselor pe care le făcea el.

— Ia vezi și colțul ăla, acolo, sus...

Și uite-l că iar se împacă cu umbrele lui. Ce perseverență, domnule !

Cînd Guguță trece să spele partea de afară, ju-pînul trece și el pe partea dinăuntru ; să facă de acolo aceleași contorsiuni. Precis că tipul a făcut ceva yoga la viața lui, ca să poată lua asemenea poziții. Nu-și pierde vremea. Nu scapă nici o clipă în care să-l otrăvească pe Guguță cu strîmbăturile lui.

— Vrei să bagi de seamă, cu scara dumitale ?

— Nu trage dragă, nu trage de ea, că se rupe.

— Nu-i nimic... Nu s-a rupt ; doar s-a descusut...

— Cum nu-i nimic ? Hei, să vină un sergent. Nu-i voie să lași o scară să depășească trotuarul așa. Dobitocii ăștia nu știu decît să spele geamuri. Alta nu știu.

Tîrfa dracului. Și asta așa, tare, către prietena ei, ca s-o audă și Guguță. Parcă a fost vina lui dacă răsucita asta și-a prins rochia-n scară? În timpul ăsta, patronul, într-o poziție ca în *Dansul lotusului*, se dezinteresa de lumea exterioară ca să atingă mai bine nirvana.

O clientă, proaspăt coafată, i se adresează lui Guguță. Pesemne că-i bine dispusă.

— Și vacanța? Pe cînd?

Începuse să i se aplece de atîta vacanță. Ca să nu-l plictisească mai departe cu și unde te duci și pe cît timp, îi spune, scurt, că n-o să-și ia vacanță de loc. Ea, aproape că-l ceartă pentru asta:

— Nu pleci? A! Rău faci!... Cînd ai lucrat tot anul, trebuie să mai...

Parcă n-ar ști și el. Așa că se simte obligat să spună că da, că rău a făcut, că regretă din inimă, că o să se silească la anu să nu mai facă. Și ea pleacă mulțumită.

— Atunci, vacanță plăcută!...

Vorbele astea prea îi stăteau pe vîrfurile limbii! Le-a dat drumu'. Ce era să facă? Să le-nghită?

Ca început de vacanță, n-a fost așa rău. Desigur, pentru patru zile libere, n-o să facă din asta un festival; dar oricît... Și-a zis c-o să se ducă la Zoo. E nebun după maimuțe, să se uite la ele cum se zbenguie. Fiecare cu slăbiciunile lui. El nu se leagă de ale altora, așa că, cinci minute, să-l lase lumea-n pace. Și pregătise mîncare pentru animale. Afară aude niște zgomote care cîntau parcă altfel. Pneurile de la mașini nu mai fîșiau ca de obicei. Potop. Plouă cu găleata. Cînd toarnă

aşa, nu poa' să țină mult. E semn bun. O s-aştepte să stea. Se uită cum îi mai trage. Un tip, vizavi, adăpostit într-un gang, cu impermeabilul pe cap, se uită la cer ca să vadă cât o să mai țină. Sau poate ca să se roage să se oprească. Că doar ȋc-niȋi nu sînt toȋi la balamuc. Un altul, lîngă el, ȋine braȋul întins, cu un buchet în mînă, ca să-l poată duce încă proaspăt iubitei. Un altul traversează, alergînd, în vîrful picioarelor. Guguȋă nu-i singurul care se uită pe fereastră. În casa din faȋă sînt multe perdele ridicate şi capete care privesc la ce se petrece pe stradă. Nu toarnă în orice zi aşa. Face să te uiȋi. Cam cât poate oare omul să stea în picioare şi să ginească la ploaie ? Iaca. Atît. Şi după asta, se aşază pe scaun şi se uită, acum, la ploaie, din fotoliu. N-aprinde, dar ar putea, că-i beznă. De ce s-aprindă ? Ca să vadă cum toarnă ? Asta poate s-o facă şi fără lumină. Începe bine, prima lui zi de vacanȋă ! Ce mai rahat ! Vreme rea ca asta nu se pomeneşte în zilele de lucru. A blestemat cât a blestemat, pe urmă s-a oprit. Tot ploua. A mai înjurat niȋel şi a început să fredoneze pe înfundate un cîntec antrenant. S-a oprit. La ce bun să-l antreneze ceva ? La ce ? A tăcut, multă vreme. Afară numai contenea să toarne cu găleȋile. S-a privit în oglindă şi a început să facă vocalize. Întîi nişte A, pe tot întinsul gamei, pe urmă nişte O şi nişte U, şi chiar cîȋiva I, deschizînd bine gura. Cu braȋele, face gesturi largi ca pe scenă, după care atacă *Madam Butterfly* ca o ceaȋă coborînd molcom seara pe marea liniştită. Tocmai ajunsese la *alb panaş*, cînd cineva bate în plafon. Înecat în arta lui, nu dă atenȋie şi înlăn-

țuie mai departe, cu măiestrie de divă. Bocăniturile continuă. Își zice că vecinul de la etaj profită de vremea rea ca să mai aranjeze prin odaie, să repare vreun scaun sau cine știe ce...

— 'nchide pliscul ! Leagă căteaua, dobitocule !

Trăiești douăzeci și cinci de ani cu cineva în casă și nici nu știi cine e. Niciodată nu și-ar fi închipuit că domnul ăla așa de mîndru, cu părul cărunt, ar fi putut să se exprime așa de zdrențaros la gură.

Dacă nu se antrenează, dacă nu-și prelucrează vocea, nici un impresar mai important n-o să-l remarce. Tot mai plouă. Strada e pustie. Se uită o clipă pe geam și nu vede pe nimeni trecînd. Se întinde pe pat și privește tavanul. O crăpătură imensă îl taie-n două. Precis că tipul de sus, tot troncănind și tot turbînd, a făcut asta. Într-o bună zi, o să se trezească cu el în mijlocul odăii. Citit ! E așa de întuneric, încît firul de care spînzură becul și care coboară din tavan nu mai face nici o umbră. Da ce dracu fac toți băieții de pe suprafața pămîntului pe o vreme așa de împutită ? O muscă se așază pe becul electric, cu capu-n jos. Da vezi că nu *pe*, ci *sub*. Te întrebi cum se țin muștele, numai din labe. Și încă musca-i ușoară. Da șoarecii, care se cațără pe zid de parcă ar avea ventuze ! Drăguț lucru, un șoricel. E păcat să-i omori. Ar trebui să-i îmblînzim, să le dăm de mîncare ; ar face mai puține stricăciuni. Ale dracului găuri mai fac ca să treacă dintr-o odaie într-alta ! Trebuie să aibă niște ochi care văd prin zid. Găurile, le fac totdeauna dindărătul unei mobile, unui picior de mobilă. Totdeauna dintr-un

colț unde nu vezi ușor. Mai c-ai crede că își aruncă ochii pe fereastră înainte de a se instala într-un nou apartament. Șobolanii nu. Sînt uricioși. Atacă. Unii chiar se aruncă la sugaci. Pur și simplu scîrboși. Preferabil furnicile, sau chiar păianjenii. Cel mai bine e să nu te expui la asemenea situații. Tot plouă. Guguță sforăie. Casa sforăie. Strada sforăie. Lumea întreagă sforăie.

Nu mai plouă. Descinde pe împluțita dumisale scară. Străzile sînt acum spălate bine. Cerul nu-i încă curat de tot. Și-a pus și cravată. Nu una cu picățele verzi și roșii, da curățică și asta. Pe uliță nu mai e, ca ieri, deșertul, dar tot cam pe-acolo. E foarte simplu: pe stradă ai să-l vezi pe Guguță și pe alți cîțiva rari trecători care n-au plecat în vacanță. Toți ceilalți sînt ocupați să-și prăjească persoana, recto-verso, degustînd răcoritoare pe plajele însorite. Niște suciți.

Prăvăliile închise. Aproape nici o mașină. Tipic cu aparatul fotografic la nivelul glotei. Și-a cumpărat un pachet de alune americane și, mestecîndu-le, pășește drept înainte. Sînt unii care calcă cu pas sigur. Care știu unde merg. E cam albastru să calci cu pași siguri cînd nu știi unde te duci. Se oprește la un galantar și se uită la niște tranzistoare. Două pițipoance se apropie de vitrină și se înțepenesc cam la zece centimetri de Guguță. Admiră și ele tranzistoarele, dar pe englezește. Admirăția o înțelegi în toate limbile, mai ales cînd mai și arată cu degetul. Una din ele are pistrui și ochi albaștri-cerulii așa că Guguță ar fi făcut bucuros un o-sut-de-metri pînă la Școala

Berlitz ca să-nvețe cum se spune îmi dați voie domnișoară să vă fac de doi bani curte. Când n-are de lucrat decît una, tot îi e cam frică să fie curajos ; d-apoi cînd sînt două ! Și pe englezește ! Învață-muncește, muncește-învață, îi tot spunea maică-sa cînd mai putea să-i zică. Și avea dreptate. Dac-ar fi știut numai o bucățică de engleză, mititica cea pistruiată ar păși acum alături de el. Citit ! Da ce vrei, n-a făcut niciodată nici o brînză la școală. Măsura algebrică a proiecției unui segment pe o axă orientată este egală cu produsul măsurii segmentului proiectat pe cosinusul unghiului format etcetera, etcetera. Genul ăsta de marafeturi sînt bune să te ștergi cu ele. Dar engleza, poate. E ceva util. Ar fi trebuit să-l fi împins cineva de la spate. Nu-i vina lui. Dacă vrei să ajungi departe, trebuie să te împingă nițel cineva. Singur, de abia te poți urni. Faci cîtiva pași, și ai și început să te întrebi de ce i-ai făcut. Și-atunci, de ce să mai faci alții ?

Un tip se apropie de el și-l întreabă cît e ceasul. Îi spune. Și pășește înainte, mulțumit. Nu mai plouă. Se încrucișează cu o mulțime de puștoaice. Cînd te gîndești că unii băieți doar șuieră cu deștele în gură cînd văd trecînd cîte o mititică. Își zic că tipa o să alerge la ei cu un zîmbet cît o șură și-o să-i întrebe : unde ne așezăm ? Sînt unii complet săriți de pe linie. Dar poate că dacă fac așa e că au mai făcut-o, și că le-a mers. El n-ar putea fluiera cu două dește, măcar de i-ar fi strecurat un pumnal în spinare, două cartușe de dinamită la subsuori și o mitralieră la nivelul nasului.

O frumușică trece, cu o rochie strînsă pe talie și foarte lipită de trup. Către Guguță, nici măcar

un sfert de privire. Scârba! Atunci la ce bun să-ți pui cravate ca asta? Uite, una îl depășește. Se decide s-o urmărească. Știe, acum, unde merge. Schimbă pasul. Un-doi... Nu-i așa nostimă ca cealaltă, dar nu-i rău nici ea. Ca să dăm o mică schiță despre tot ce se legăna, tremura și se rotunjea în fața ochilor lui Guguță, am spune că... nu... imposibil... ar însemna să putem descrie, fără a cădea în pornografie, și uite nu-i ceva ușor, să putem, deci, descrie ceea ce se petrecea în capul lui Guguță. Când se uită la dosulețul ăla cum mișcă, nu se gîndește decît la un singur lucru. Dar cînd se gîndea la lucrul ăla, atunci lucrul ăla devenea mai frumos. S-ar duce cu mititica la țară, ar culege floricele, s-ar privi în ochi, s-ar lua de mîină. Ar încerca s-o facă să priceapă că e mai bine, duminica, să fii doi. Că în doi, chiar cînd e urît, nu-i așa urît. Fie ce-o fi, o s-o depășească, da, ca să vadă ce cap are. E imoral să clădești proiecte pe un dos. Te pomenești că e groaznică. O lasă să ia un avans. Traversează alergînd, suie pe trotuarul de vizavi, traversează iar și, fără să fie văzut, aruncă o privire.

Acum e iar în spatele ei. Ce a văzut nu seamănă cu mireasa lui Frankenstein. Are un nas, o gură, două urechi, doi ochi cum mai vezi și pe alte mutre. Totul, de formă medie. Lu Guguță asta îi ajunge. Nu cere mai mult. Mai ales că din spate...

Umblă. Nu se uită la ceas. Nu cascadează. Frumusețea o ia la stînga. Se duce și el la stînga. Frumusețea se oprește la o prăvălie. Se oprește și el, cu o prăvălie mai sus. Amiaza începe, el umblă me-

reu. Pe nemîncate. Știe să se sacrifice cînd trebuie. Frumușica pesemne se antrenează pentru un maraton. Peste puțin timp, Guguță va trece printr-o vamă, la graniță. N-aveți nimic de declarat ? Trebuie neapărat s-o acosteze. Ce zi frumoasă ! Nu. Altceva. Asta e prea tîmpit. De ce umblați așa de iute. „Ce te privește ?” îți poate răspunde ea. Scuzăți-mă că v-am vorbit fără să vă fi fost prezentat. Uite așa bărbie are ea. Zît ! A intrat într-o casă și bate la ușa portăresei. Chestia s-a vărsat. Guguță poate să ia cale-ntoarsă. Dar tot o s-o aștepte, nițel. S-o aștepte aici, sau să facă cîtiva pași pe acolo. Un tip trece pe lîngă el cu o scară în spinare. Cît pe ce să-l atingă drept în ceafă. Cînd umbli cu așa ceva, te uiți. Sînt pe lumea asta niște idioți... Uite-o, că iese. Și o ia iarăși din loc. Nu domnișoară, domnul Ziipenume a plecat în vacanță. Precis că asta a fost. Dar principalul e că ea e aici, dinaintea lui. Dă-i drumu băiete. Valea ! Că n-o să stea ca un prost să aștepte pînă se lasă noaptea. Noaptea e mai greu. Seamănă a atac nocturn. Și-apoi, la dracu, o să-i spună orice i-o trece prin minte. Și gata. Ce riscă dacă ea i-o spune nu ? Socoteala asta și-o repetă el de zece ori, și tot nu reușește să se convingă. Ce nevoie să deschizi papagalul doar ca să te bîlbîi ? Are fata niște pulpișoare bine desenate care ba se umflă, ba se dezumflă. Te pomenești că-i franțuzoaică ? N-a deschis gura. Guguță nu se vede făcînd conversație cu mîinile. Dumneata... pe acolo ?... dumneata... vacanța ?... eu... Guguță... eu... vacanță... la plimbare... Greu de mers mai departe cu genul ăsta de conversație. Să vorbești

cu mâinile fără să faci zgomot cu gura, pentru așa ceva e nevoie să fii intim cu persoana. Frumușica cotește la stînga. Guguță o ia la dreapta. Îi mai trage un o sută de metri, mai împușcă o privire înapoi. Gîfîie, dar nu-i în stare să pună un nume de țară pe figura drăguței. Și monomul continuă. Nu se poate, fata asta face dinadins. Că doară cînd niște ochi te tot bombardează pe spinare, precis că se simte. Face expre, nici o singură dată n-a-ntors capul. Ar fi băgat el de seamă, fiindcă e greu să-ntorci capul fără să-ți întorci nițel și dosul. Ochii lui nu erau tot timpul pironiți pe pulpele ei. Un du-te-vino te mai scoate din monotonie.

Frumușica se oprește în fața unei prăvălii. Guguță aplică trucul cu înghesuiala. Bing ! V-am lovit, domnișoară ? Dacă-i pe înghesuială, barem să facă ciocnirea din față, că e mai plăcut. Asta era ideea cea bună. Mititica demarează iarăși, Guguță nu poate rezista, face un trei sute de metri pe trotuarul de vizavi, gîfîie nițeluș și înaintează, liniștit, drept spre ea. Decontractat. Relax. Pe dinafară, că pe dinăuntru nu-i tocmai la fel, ci părul i se cam zbîrlește, sîngele pleacă de pe obraz. Dar de înaintat, înaintează. Ea ține în mînă un pachet, cu brațul îndoit. Merge cu capul foarte sus. Se uită la cer ? Privește un avion care trece ? Guguță nu l-a auzit. Prea absorbit. N-are timp să-și pună întrebări. Cu amîndouă brațele lipite de corp, cu aerul de a se gîndi la altceva, Guguță intră-ntr-însa. Buf. Ea se apleacă, o dată cu el, ca să ridice pachetul pe care șocul îl făcuse să cadă.

— Vai ce-am făcut... Scuzați-mă, vă rog...

Ea are un mic decolteu, dar Guguță aproape că a dat la o parte, cu ochii, țesătura subțire care, pudic, îl acoperă.

— Eu sînt de vină.

— Ba eu.

— Nu, nu, e vina mea.

— Ba a mea.

— Mă uitam în sus.

— Și eu mă uitam în sus.

Merg paralel, și el îi dă mereu cu ba-eu — ba-eu ! sau cu : nepermis să fie cineva zăpăcit ca mine...

S-ar cădea să mai schimbe placa. N-o să repete asta de patruzeci și cinci de ori. Sună a placă de patefon crăpată.

— Pot oare să vă însoțesc ?

— Păi am cam ajuns. Mă dusesem la unchiu-meu care nu e acolo, portăreasa mi-a spus că se întoarce spre seară.

Și continuă să vorbească, dar Guguță n-aude nimic. Un nor a venit sub picioarele lui și-l duce. Nu mai cîntărește, și-a pierdut gravitația. Aude clopote, trompete... Casele se dau la o parte și în jurul lui se răspîndesc margarete și viorele în mijlocul unui parter de verdeață. Un izvor răcoros curge aproape de urechea lui, se aude gîngurit de porumbei. Drăguța se oprește :

— Așaaaaaa...

Ea se oprește. El coboară de pe nor.

— Acum, eu mă duc.

Nu, nu, zice el, cu tonul cuiva care ar vrea să nu termine. Precis că tonul ăsta a impresionat-o pe mititică, că a primit să mai rămîină olecuță

cu dînsul. Se hotărîse oare să facă fapta ei bună pe ziua de azi? Căzuse cu tronc amorezată de Guguță? Să știi că asta a fost. Altfel cum să ți-o explici?

Se-ntoarce acasă. Portăreasa : domnule Guguță, o scrisoare pentru dumneata.

Fără nici o îndoială, îi dă o scrisoare. Asta, zău, nu se întîmplă des. Îl impresionează ca pe alții telegramele. Omușorul ia ascensorul de vreo două-trei ori. Numai cînd e la el în odaie, așezat în fotoliu, numai atunci deschide plicul, după ce l-a tot sucit multă vreme ca să ghicească ce putea să conțină.

„*Lanț de noroc.* Lanțul acesta mi-a fost transmis, și eu trebuie să-l retransmit 24 de ore după ce l-am primit. Cine rupe lanțul va fi cu siguranță victimă a nenorocului. Căpitanul Cumîlcheamă a murit cîteva zile după ce a rupt lanțul. Faceți douăsprezece copii din acest lanț și trimiteți-le la douăsprezece persoane dintre prietenii dumneavoastră.”

Al dracului ghinion. O dată îi surîde și lui norocul, și ceva a și venit să-i stea împotrivă. Căci trebuia să aibă doisprezece prieteni! De unde să-i scoată? Ia un creion și o coală mare ca să facă o listă mare. Inscribe două nume, apoi timp de două ceasuri mai caută altele și nu găsește nici unul. Se pune să copieze cele două mesaje cît mai caligrafic. Nu se poate spune că nu face totul ca șansa să-i surîdă. Un lanț îl trimite portăresei, pe celălalt patronului de la geamuri. E plăcut să primești corespondență. Auzise că unii tipi își

scriau lor-înșile scrisori. Îi înțelege. Nu merge pînă la a face ca ei, dar îi înțelege. Vezi numele tău pe plic, și asta înseamnă că cineva ți se adresează. Cînd te gîndești că diva Bienbelle, și Yvy Riquette primesc mii de scrisori pe zi ! Probabil că nici n-au vreme să le citească. O fac niște secretari. Chestiile astea îl lasă visător pe Guguță.

O mai încurcă nițel, între doi clienți. Nu prea are chef de lucru. Niște *la-ce-bun* ? niște scîrbe de *la-ce-bun* ? se insinuează, trădător, în sufletul lui. Chestii care încetinesc pe om, pe oameni chiar mai tari decît Guguță. Așa că se pune și el la ralantiu. Și totuși cerul n-avea nori, și afară mirosea a gălbinele, și două-trei păsări ciripeau. Asta ca să știi că atunci cînd anumite chestii se strecoară-n tine, îți trebuie altceva decît un cer, un miros și un cirip-cirip ca să scapi de ele.

Are noroc, Guguță ăsta. Uite. A agățat-o cu două clește de lemn de prins rufe. A atîrnat-o la vedere. O gazetă. Un simplu jurnal. Dar pe el scrie, cu litere mari : „COROANA E GREU DE PURTAT PENTRU REGELE ALEXANDRU“. Așa că Guguță are acum un nou start ca să plece pe piciorul ăl bun. Bine de el, că el n-are coroană de purtat. Cel puțin de beleaua asta, a scăpat. Și se bucură. Care va să zică și ei, și dînșii au necazuri !

„Greu de purtat.“ Norocos băiat, Guguță ăsta !

Inima îi bate. Genunchii i se-ndoaie. A venit mai devreme, mult înainte de ora fixată. De patruzeci și șase de ori s-a uitat la ceas. Nu-și gă-

sește locul. Își mușcă unghiile. Se uită la dreapta, la stînga. Nici pic de frumușică la orizont. Nu se poate să nu vină. Nu-i greu să zici nu. Și ea a zis da. Așa c-o să vină. Cerul e albastru, păsările cîntă, aerul miroase a gardenie, cravata stă dreaptă la locul ei, și-a pus costumul de duminică. Parc-ar fi de sticlă, Guguță ; transparent ; pietonii nu-l văd și-l tot ciocnesc. Nu-i pasă. Frumușica o să vină sigur. Așa că îi trimite pe toți de unde au venit. Pe toți, pînă la unu. Trec tipi în mașini decapotabile sport, și Guguță nu face nici pic de zîmbre. Uite-o, ea e, în spatele cucoanei ăleia. Nu. Seamănă, seamănă cu ea la n-aș putea spune ce. Nici nu-i încă ora. Că doar n-o să vină mai înainte. Fetele, vin mai degrabă cu întîrziere. Cinci, zece minute, asta nici nu se cheamă întîrziere. Cam de la cît se cheamă întîrziere ? Dar ea o să fie aici înainte. Ce-o să facă el dacă n-o veni ? Un film ? O plimbare ? Sau o să se ducă să se culce ? De la început, cînd o veni, o s-o apuce de braț.

Mă rog, ca s-o ajute la traversat. Sau ca să n-o calce vreo mașină, ca, adică, să-i salveze viața. Dacă l-o-ntreba ce face el în viață, n-o să-i spună că spală geamuri. Trebuie să găsească altceva. De pildă, reprezentant student. Sau ceva și mai și. Cu toate că nu trebuie nici să exagereze. Nu l-ar mai crede de loc. Reprezentant, simplu. Asta-i cel mai bine. Reprezentant al unei mărci importante. Are cinci minute întîrziere. Deci nu e încă de-a binelea în întîrziere. Ce-ar fi s-o ducă la Zoo ? E nostim, și nu-i scump. Toți oamenii iubesc animalele. Poți să le vezi chiar de mai multe ori. Firește, cel mai bine ar fi la țară, sau la o pădure. Poți să te

săruți. Să te așezi pe iarbă. Să culegi violete. Să miroși mușchiul copacilor.

— Vă rog, nu știți cât e ceasul ?

— Două și zece.

Asta nu se cheamă întârziere. El, și dacă numai cinci minute întârzie, face din asta o gălbinare. Dar o tipesă, e cu totul altceva. Ea se piaptăună, se răsapiptăună, își face buzele ca-n filme, și, ca să te privești în oglindă, din față, din profil, zece minute s-au dus numaidecât. D-aia ni se scurg ochii după ele. Și ele știu. Toate bune și frumoase, dar s-ar cădea, totuși, ca ea să fie acum aici. Citise el o dată un banc despre asta, într-o gazetă. Un băiat așteaptă pe o drăguță pe stradă în dreptul unui ceas public. Ține în mână un buchet. Desenul 1, buchetul e proaspăt și ceasul marchează ora patru. Desenul 2, florile sînt veștejite, și pe ceas scrie 12 noaptea. Cînd te gîndești că unii se prăpădesc de rîs la tîmpenii din astea. Niște aiuriți, precis. Dar desenatorul ? Un cretin. Un imbecil de 24 caracte. Tot așa și bancurile cu surzii : a ! te duci la pescuit, eu credeam că te duci la pescuit. Trebuie să ai toval în cap ca să te hlizești la astfel de tîmpenii. N-o să vină. Precis. C-ar fi fost de mult aici. Trebuie să fie cineva băiat bun ca dînsul ca să stea acolo așa, degeaba. Mititica, scîrnăvia, acumă rîde de el. Lucrurile astea nu sînt de înțeles. Care ar fi fost greutatea să zică nu ? Ar fi putut spune că mă-sa-i bolnavă, că unchiu-său are oreion ; orice. Simplu. O să mai aștepte pînă la patru și jumătate. Pe urmă, gata, pleacă. El nu-i din ăia care stau pînă la miezul

noptii. O jumătate de ceas, merge. Mai ales că nu locuiește prea departe.

— Mi se pare c-am cam întârziat ?...

— Nu, nu, de loc, de loc.

— Ce facem acum ? întreabă ea ca introducere.

— Am putea să ne plimbăm, sugerează Guguță.

— Aș ! zice ea, cu o strîmbătură.

— Poate că la țară ? La pădure ?

— Aș ! re-răspunde ea, fără pic de ton admirativ.

— Ce zici de un Zoo ? Știi, animalele...

O tăcere grea ca plumbul cade pe conversație. Tot frumușica o rupe :

— Știi ce ? Ia hai să vedem *Ce mai aștepti ca să te scarpini ?* care se dă la VOX.

Cum era să zică nu ? Da. E o idee admirabilă.

O coadă pînă dincolo de orizont se așternea în fața sălii Vox.

— Nici nu e prea multă lume... N-o să așteptăm mult... Am văzut fotografiile în CINÉPARIS. E ceva clasa unu.

În așteptare, uite-o pe frumușică repezindu-se să bîrfească tot ce-i trece pe la nas :

— Ai văzut ce pocitanie de rochie ? da pălăria asta ? Ce zici de așa pantofi tîmpiți ? !

Nu Guguță era acela care să zică vai ce pălărie frumoasă, vai ce pantofi frumoși, că nu era nebun, tocmai acum, cînd în sfîrșit pusese și el mîna pe una...

— Uite la aia ce pocită e ! Și astea-s picioare ? Și nasul !...

O interesa afurisit de mult tot ce se petrecea în jurul ei ; tot, afară de Guguță. Cît ai zice o

amabilitate despre fiecare, și iată-i ajunși la casa de bilete.

— Două, la mezanin.

Mezanin ! Fisticuiu, cuvîntul ăsta, mai ales cînd îl pronunți. Sala era plină, și nu mirosea nici a ozon de pădure, nici a iasomie. Nu mai rămăseseră locuri decît în rîndu-ntîi și în rîndul ultim. Guguță zicea că pe ultimul, că dacă stă prea aproape de ecran, îi dă dureri de cap. Zicea așa, ca să nu-și închipuie frumușica cine știe ce. Aiu-rea ! Ș-apoi, pe ultimul rînd, chiar că și ești foarte bine. Nu ai pe nimeni în spate, și e foarte practic, dacă-ți place să comentezi filmul, altminteri sînt gata tîmpiții să facă fel de fel de reflecții despre tine. Neplăcut pentru cine vrea să mai schimbe cu altul o părere. Că dacă vii la cinema cu o frumușică, de-aia vii, că altminteri veneai singur.

Filmul începe. El încearcă să-i strecoare o mîna pe umăr. Nu-i cine știe ce, din care să faci o dramă. Sînt chestii care se obișnuiesc ; se fac pretutindeni. Numai el de cîte ori le-a văzut ! I-ar trebui o memorie îndrăcită să și le amintească pe toate. Sute. Fata îi ia, calm, mîna de pe dînsa și i-o reasează pe genunchii lui proprii, la punctul de plecare. Pe ecran, Bienbelle își primește prietenul îmbrăcată foarte dezbrăcat, în niște chestii de culoarea cerului, și-i spune că s-a gîndit numai la el. El îi spune ei scumpo. Guguță reîncearcă să repună mîna pe mititică. Dar nu pe umăr. Mult mai șmecher. Pe rezemătoarea fotoliului fără s-o atingă pe ea. Nici un text de lege nu interzice să pui mîna pe o rezemătoare de scaun. Uite, mititica nu face nici o mișcare. Are aerul că e al dra-

cului de prinsă de ce se petrece pe ecran. Cît despre Guguță, nu se ocupă decît de ce-i face brațul. Îl mișcă nițel, atingînd-o taman cît trebuia pentru ca ea să știe că brațul lui e pe rezemătoare. Și că de atins, n-o atinge. Destul de oț. Cînd te gîndești că unii izbutesc să privească filmul stînd obraz la obraz. Ba chiar unii zic că pun mîna pe genunchiul fetei de alături, fără s-o fi cunoscut vreodată, și că la sfîrșitul filmului mititica iese împreună cu ei. Trebuie stomac nu glumă să lucrezi așa cu mîna privind ochi în ochi pe celălalt băiat, băiatul cu care vorbești. Povești. S-au întîmplat poate o singură dată. Bienbelle sare din pat și se duce la telefon, dar n-are timp să-și tragă chiloții. Normal. Telefonul nu așteaptă. Lui Guguță asta îi taie respirația și face ca brațul să-i cadă pe umărul frumușichii, care n-are nici o reacție. De altfel nici el. Amîndoi sînt luați pe sus de focul acțiunii de pe ecran. E cazul să te întrebi de ce aparatul de filmat nu zăbovește mai mult pe asemenea scene. De pildă două ceasuri. Tîmpiții de operatori ne arată moaca tipului care îi telefonează Bienbellei. Ce moaș-sa crede el că poate să ne pese nouă de mutra scîrbosului ăluia ? Cenzura ar trebui să interzică să-i arăți pe nasoli prea mult timp. Mititica, pentru prima oară, se adresează lui Guguță :

— Nu-i așa de grozavă cum spun unii...

Guguță e printre acei „unii” care găsesc că Bienbelle are un dosuleț de toată bunătatea ; fără cusur ; dar frumușichii îi va spune că are dreptate, că n-o găsește bine de loc, că nu înțelege cum de unii fac un munte dintr-însa, că sînt altele

care n-au făcut în viața lor cinema și care sînt cel puțin tot atît de bine ca ea. Isteț. Mititica prețuiește judecata sigură a lui Guguță. Asta se citește pe obrazul ei, într-o scenă de film mai albă, care îl luminează.

Îi face cinste cu un eschimos înghețat și mai rămîn ca să vadă actualitățile. La ieșire, o ia de braț ca să traverseze prima stradă. Repetă operația la a doua stradă. La a treia, a lăsat brațul să rămînă unde era. Și ea nu zice nimic.

E încă ziuă. Mai umblă nițel. Mititica zice că-i e foame. Imposibil să-i propui un sandvici, așa că Guguță împinge ușa unui restaurant și se dă la o parte s-o lase pe frumușică să treacă.

Nu mai e singur. Se ține mult mai drept cînd merge pe stradă. Cînd e la lucru, cugetările îi sosesc ca printr-un nor. Duminicile stau gata la comandă ca să însorească zilele săptămînii. Imagini defilează în minte în timp ce-și freacă geamurile. Imagini, mirosuri, senzații, fraze. Toate se așază unele peste altele.

Săptămîna fuge cu o viteză !!... Și deodată, iar : duminica ! Ce de mai duminici, unele după altele, sumedenii, nu le-a numărat, cinci, poate zece. Mititica, într-una din dumineci, i-a dat ceea ce dădea ea la toți. Pentru el a fost o minune. Nici o asemănare cu chestiile pe care le făcuse el pînă atunci. Nici comparație. În conversații, e drept că ea tot vorbea de Lucien, de Robert, de Pierre, de Léon, de Jean, de Raymond, dar Guguță își zicea că ăia erau trecutul și că acum ea

îl avea pe Guguță și că asta nu era de loc același lucru.

Încetul cu încetul, demolarea începe. Tăceri, când ar fi trebuit să vorbești. Priviri care nu se schimbă între ele. Micile răbufniri de vînt neobservate care apar în diminețile de furtună. Cinema și restaurant în fiecare duminică ? ! Nu izbutea să țină pasul la un ritm ca ăsta. Sau atunci ar fi trebuit să ceară o mărire de salariu de la patron. Chiar mîncînd puțin și citind meniul în limba ebraică.

Pînă la urmă, mititica găsi cinematografele monotone. Trebuie să spunem, spre dezvinovățirea ei, că să faci în toate duminicile coadă un ceas și mai bine, nu-i nostim de loc. Chiar dacă te ții de mîna cu cineva. Există băieți formidabili care toată vremea povestesc chestii să te tăvălești de rîs. Și tipeselor le plac poveștile vesele, și le ascultă zbenguindu-se și ștergîndu-și lacrimile. Duminicile trec ca fulgerul atunci cînd, toată ziua, ți se scrîntește splina de atîta rîs. Dar Guguță nu știa destule lucruri ca să umple o singură duminică. A fortiori mai multe.

Terminară cu filmele și începură să colinde terasele cafenelelor. Asta era mult mai rău, fiindcă la cinema, cînd vedeai pe ecran tipi trecînd în splendide automobile, îți ziceai aiurea, asta e cinema. Dar cînd toate astea le vezi în carne și oase, în metal și cauciuc, pe stradă, și mai vezi și că mititica face mii de zîmbre, atunci îți vine să tragi în gînd mii de înjurături și să slobozi mii de eșapamente.

Intr-una din duminici, la masă, afară, la o cafeenea, Guguță începu să-i vorbească mititichii de niște versuri scrise într-un avînt febril, scrise de el despre plăcerea pe care i-o fac plimbările cu ea. Scoase cîteva fițuici din buzunar. Subiectul nu era nou, asta o recunoaște și el, dar pusesese atîta melancolică tandrețe în felul în care le citea, încît simțea cum se încheagă o lacrimă într-unul din ochi, nu-și mai aduce aminte care. Inima lui se deschisese pentru întîia oară și lăsa să curgă o umezeală adunată de atîtea duminici solitare. De la o bucată de vreme, iubita nu mai vorbea așa de mult, ci doar zicea din cînd în cînd cîte un da, cîte un nu. Ei bine, acum, în timp ce el îi dăruia inima îndurerată, ea, nici o singură dată nu l-a întrerupt cu vreun da sau nu, sau cu vreun mic ceva care să arate că apreciază. Deși se face, nu-i așa ? se obișnuiește să zici, da, așa, din cînd în cînd, ca să încurajezi pe cineva care vorbește. Asta vrea să zică : poți să-i dai-nainte, că nu vorbești buricului meu ; vrea să zică : sînt atent. Ce mai tura-vura, mititica, pur și simplu, nu asculta. Nu auzise nimic din ce i se citise. Se uita fix la ceva în fața ei și nici nu băgă de seamă că Guguță își oprise morișca. Apoi, dîndu-și seama că un anumit bîzîit nu-i mai sosea în urechi, se întoarse spre el și, ca un meloman adormit care se deșteaptă în mijlocul unei bucăți, îi zise da, ai dreptate. Inima lui Guguță se strînse, se ghemui, se făcu cocoloș. Își dăduse drumul, înfruntase ridicolul, și crac ! Vidul. Neantul. Continuă să citească cîteva rînduri, uitîndu-se la ea pieziș. O mașină decapotabilă se oprise drept în fața cafe-

nelei. Ea se uita așa de tare la domnul de la volan, încît asta îi astupase ambele timpane simultan. Sufletul lui Guguță primi o găleată de apă rece aruncată de o mînă energică și vînjoasă de la etajul șase pe o zi de iarnă foarte friguroasă. Cam așa ceva a primit atunci Guguță, adică sufletul lui Guguță.

Totuși, continuă să iasă cu frumușica, cu scîrnavia. Prefera asta, lașul, decît să stea singur. Și toți cei care dospesc singuri duminicile să-i arunce prima piatră.

Într-o altă duminică, mititica i-a strecurat, așa, în conversație, că avea o prietenă, că prietena avea un prieten, că prietenul o duce toate duminicile la restaurant. Și mai era, pe deasupra, și băiat frumos, prietenul prietenci ei. Vorbea-n vînt, desigur. Așa, ca să mai stai de vorbă. Ca să spui ceva.

Într-o altă duminică, tot așa, ca să facă nițică conversație, povesti despre a altă prietenă, care avea alt prieten care pleca în week-end cu ea cu mașina prin hanuri turistice. Și el, dobitocul, tot ce avea de spus era c-o să muncească mai mult, că o să i se ridice leafa, că și el o să aibă mașină, mai tîrziu. În gîndul lui, o să am mașină cînd mi-or cădea țîțele pe genunchi ! Și apropo de asta, simțea că parcă i-ar lipsi unul din membre. Cînd ochii pițipoancei se pironneau pe mașinile care treceau, lui parcă i-ar fi amputut o mînă sau un picior. Se simțea incomplet.

Într-o duminică, domnișoara îi spuse că data viitoare n-o să poată ieși cu el. O mătușă bătrînă se îmbolnăvisese și trebuia s-o vadă la spital și să-i

aducă cîteva portocale în scop de reconfort. Și pe urmă, duminica următoare, biata femeie tot la spital era. Acolo știi cînd intri, da nu cînd ieși.

Din nou săptămînile se așterneau și se întindeau pînă dincolo de orizont ; fără paravan. O linie dreaptă, absolut dreaptă, drept spre gaură. Cînd se gîndește la viitor, splina lui Guguță intră într-o stranie stare. Se zgîrcește, se usucă, se zbîrcește, c-ai crede că n-o să se mai pună niciodată în funcțiune.

Să muncești o săptămînă întreagă, ca să te duci duminica la cinema și seara să fii singur singurel, recunoașteți că n-are nici un haz. Sînt unii care se împușcă pentru mai puțin decît atît. De oțel, Guguță ăsta. Dar poate că... Da, poate că ! Cu asta înaintează el în viață. În întuneric, el își aprinde micul său *poate că*.

O zecime de loz, așa, în treacăt.

Cumpără un bilet. Face proiecte. Își citește horoscopul : „Șansele dumneavoastră de succes sînt excelente, cu condiția să fiți perseverent... În ansamblu, situația dumneavoastră e excelentă grație lui Neptun și lui Jupiter“.

Anunțuri :

„O, voi, solitari ologi și disperați, totul poate să se schimbe !“ Se vorbește deci de Guguță.

„Domnul Jean Cîrnaț, fiindcă a preferat cafeaua cea mai bună, cafeaua Mokazecse, cu aromă incomparabilă, a cîștigat o vacanță la Bécon-les-Bruyères.“

Așa că mîine, în loc să bea cafea Mokascîrț, o să cumpere cafea Mokazecse. O să aibă o șansă

să cîştige voiajul. Guguță e sărac dar liber. Liber să aleagă între Mokazecse și Mokascîrț, între săpunul *Clăbucel* și *Clăbucid*, între pasta de dinți *B 42* și *G 12*.

Trage în piept o vastă răsufclare de văzduh, o largă respirație de om liber, și pășește cu pas senin. În față i se deschide, mare, cu ambele canaturî, poarta viitorului.

— Nu chiuli... și dacă nu-ți place ești liber să te duci aiurea...

Așa-i. E liber să se ducă aiurea. Liber. Libertate nu glumă ! De altfel el s-a mai dus acolo, adică aiurea. Cine l-a încurajat cel dintîi să-și accelereze cadența muncii a fost patronul său pantofarul. Nu băga cuiele destul de repede, după părerea jupînului. Zadarnic îi tot spunea el aceeași tîmpenie : „Nu chiuli !” Guguță nu băga nici o jumătate de cui mai mult. Ei, da, era liber. Liber să meargă unde vrea. Cînd își repeta asta de circa douăzeci de ori, pășea cu pas ceva mai senin. Oț, Guguță. Șpiluri inventate de el ca să poată înghiți mai departe tîmpenii de genul : „Nu chiuli !” și să nu scuîpe invective. Cîteva tone de instinct de conservare avea în el Guguță ăsta.

Dacă n-ar fi existat filmele alea care se petrec în niște medii unde toți au mașini decapotabile, și dacă el ar fi fost orb, astfel încît să nu le vadă și pe stradă, atunci, da, ar fi fost fericit. Dar așa, era de ajuns să-și spună : de ce ăla și nu eu. Și toată nirvana lui se făcea praf. Și, colac peste pu-

pază, mai citea și anunțul din gazetă unde i se spunea despre ce colac și despre ce pupază e vorba : „Missis Margaret Thompson Biddle a murit la vîrsta de cincizeci și patru de ani. Moștenise de la părintele ei o avere de o sută cincizeci de miliarde de franci“. Atunci orice nădejde de a tachina într-o zi fericirea se estompa brutal într-o văgăună neagră, într-un vacarm aproape amețitor.

Jurnalul dădea cîteva amănunte despre ce făcea Missis Margaret Thompson Biddle cu cele o sută cincizeci de miliarde ale ei, asta ca să-l încurajeze pe Guguță pe calea perseverenței. Cînd comanda dumneai un taior de piele la Germes, îl comanda simultan în toate culorile de piei. Avea șaizeci de blăni și opt automobile și alte marafeturi care îndulcesc viața.

Cînd întîmplarea îl făcea să cadă peste astfel de articole de ziar, cutele exterioare ale gurii lui se lăsau în jos și posibilitățile de a raționa îi zburau din cap, așa cum duse sînt speranțele unei îndrăgostite de a oferi iubitului prospețimea unui trup care suferise de la altul ultimele ultragii. Degeaba își repeta înțeleptele precepte ale maică-si, că nu-i frumos să fii invidios, că nu-i frumos să fii invidios, metoda Coué dădea lamentabil chix și cutele gurii nu se ridicau la loc. Îi vine să verse, da, ăsta-i cuvîntul, cînd se gîndește că-i obligat să se scoale în fiecare zi la șase, în timp ce niște beșoandre ca asta, stafidite și cu ochii boțiți, se lăfăie scărpinîndu-și ultimul fir de păr de pe cap pentru a ști ce o să-și puie pe hoit în ziua aia, și-și obolesc chișița stînd, perplex, în picioare, în fața

celor cincisprezece metri de Țoale scumpe aliniat
în dulap.

Într-o dimineață, nici el nu știe de ce, se hotărî să-și lase barbă. Desigur, risca să le facă puștilor pe plac („cînșpe puncte pentru mine”¹), sau imitații de căpriță prin fîlfîire de palmă sub bărbie, sau „vezi să n-o moi în supă”. Era dispus să înfrunte și alte luări în periplizon fiindcă, mă rog, reflecțiunile la adresa lui, însemnau măcar că Gu-guță există, că nu e transparent. De cîte ori n-a suferit el neplăcutul sentiment al transparenței. Călcări pe picior fără scuze, înghesuiri în metro și pe stradă, scui pături la cîtiva centimetri de pantofii săi. Cînd i se întîmpla, lui, să se ciocnească de cineva, îl copleșea pe ins cu surîsuri, cu scuzați-mă, cu n-am făcut-o dinadins și alte multe asemenea. Ei bine, culmea ! La scuzele astea ale lui, nu i se răspundea. Ca și cînd ar fi fost așa de diafan că nimeni nu-l simțea, nimeni nu-l auzea. Scurt pe doi : dacă nu și-a ras-o astăzi dimineață, a știut el ce face. Nu-i ceva pe care să-l faci așa, cu ușurință.

Acum lumea întoarce capul după el. A-nceput să se vadă nițică umbră pe obraz. Nu-i ceva obișnuit, așa că oamenii se uită. Cîteva mutre, ce-i drept, se îndreptau acum spre mutra lui. Pentru cîteva fire de păr. În sfîrșit. Avea impresia că la el se uitau, și asta îl făcea să recapete consistență. Simțea totuși că parcă i-ar mai lipsi ceva.

¹ Există un joc de tenis pe care puștii îl joacă pe stradă. Cînd trece un bărbos, jucătorul care îl semnalează marchează ca la tenis (15, 30, 40 „ghem”). (N. Tr.)

Privirile erau cam grăbite, cam nesigure. O pălărie. Da. O pălărie pe cap. Poate. Se gândise el la asta, dar ridicolul îl speria la fel ca invizibilitatea. Avea de ales între astea două. Un adevărat caz de conștiință, să-ți dea insomnii nopți după nopți. Trecu în revistă toată colecția de găini văzute de el pe capul oamenilor. Nu-și amintea decât lucruri grotești, care te făceau să te strici de rîs. O dată văzuse o fată care se plimba cu o pălărie pe care pusese o lumînare aprinsă apărută de un lampion ; altădată un băiat cu un sombrero alb de cow-boy de un hectar suprafață ; altădată o fată avea drept pălărie o vulpe vie ținută în lesă. Un grup de băieți avînd pe găină insigna „bun în grad pentru fete” și care se plimbau mugind și grohăind pe toată lărgimea străzii. Și alții pe care nu și-i aducea aminte așa de bine. Ar trebui să mai caute. Și trebuie să observăm că lăsa la o parte zeci de fleacuri inventate de tipii care se căzneau să se joace de-a omul care nu e invizibil. De pildă tipii care-și fac haine de culoarea gălbenușului de ou, sau care poartă cravate avînd pictate fosforescent fete goale pușcă, și alte giumbușlucuri, care îi ieșiseră complet din tărtăcuță, sau care mai erau acolo, dar mai la fund. Oricum, imposibil să le aduci la suprafață. Nu e el omul să recurgă la asemenea extremități. Se va mulțumi pentru început cu cîțiva peri de barbă pe obraz.

Într-o zi, avînd nevoie de un creion, intră într-o papetărie. Ba nu ; îi trebuia niște hîrtie de ambalaj. De ce ? Altă întrebare menită să rămînă fără răspuns. În prăvălie, trei vînzătoare. Două

nasoale, una drăguță. Se îndreaptă automat spre cea drăguță. Adică nu drăguță în sine, ci în comparație cu celelalte două. Se îndreaptă, deci, spre mititica cu obrazul fin și prelung și-i cere hîrtie de împachetat. Fără să precizeze. Fata scoate de sub tejghea o foaie și o dă lui Guguță fără nici o vorbă. La ce bun? I-o pune în mîină, rămînînd ca Guguță să hotărască dacă îi convine. O hoască bătrîină, țîșnită dracu știe de unde, se repede pe mititică și-ncepe s-o latre :

— Dar domnișoară, fă bine și arată-i domnului și alte sorturi.

Mititica, roșă și fîstăcită și agasată — ca să se știe — extrage de sub contoar alte trei testele de hîrtie în tonuri mai plăcute, mai catifelate, dacă se poate spune așa despre niște hîrtie. În repezeala ei, fata lasă să cadă o foaie, să cadă bine-nțeleș pe jos, că doară nu eram în sputnic. Atunci, scorpia :

— Nu poți să fii ceva mai atentă ?...

În asemenea cazuri, nu ești foarte-foarte atent, și asta fără nici o intenție. Așa că-i mai căzu o foaie. Una roz, de data asta. Fata tremura toată, și nu scotea o vorbă. Cealaltă, din contra :

— Ce neîndemînică, ce tîmpită, ce împiedicată.

Aceste cuvinte le mai rosti de vreo două-trei ori, fără teamă de repetiție. Și Guguță, poftim de mai alege hîrtie într-o astfel de ambianță. Nu era destulă liniște, așa că nu mai putea gîndi. Uite asta, zise el. La întîmplare, că puțin îi păsa de culoare. Era una galbenă. Dar mititica nu văzuse degetul lui Guguță și începu să înfășoare hîrtia cea albastră. Nebuna bătrîină se aruncă pe ea cu niște vorbe ca niște pocnete :

— Domnul îți arată galbenă, și dumneata îi ambalezi albastră, complet tîmpită, dacă vrei să te ținem la noi o să trebuiască să fii mai atentă... ce zăpăcită... ce neîndemînatică... ce idioată...

Ce împiedecată... Asta și-o spunea acum pentru sine, dar auzeau și ceilalți. După care bătu în retragere îndărătul unei tejghele bolborosind printre dinți. Avea un nas lung și subțiat, o gură ca o dungă cu capetele căzute, și ochelari prin care luceau niște ochi de vultur. Dacă Guguță și-o amintește așa de bine e pentru că în chiar noaptea aceea avusese un coșmar, urmărit de chipul ei. Visase că pocitania aceea îi făcea avansuri ridicîndu-și fustele împuțite și alergînd după el. Îl trec și acum sudori reci numai gîndindu-se. Deșteaptă-te, hai, trezește-te, își urla el în vis ca să scape, dar coșmarul i se lipise de fund. Așa sînt unele coșmare, foarte afectuoase.

Ieși din prăvălie cu sulul sub braț și nu prea mîndru de el însuși. Călca încet și-și făcea mii de reproșuri. Ar fi trebuit s-o pocnească cu sulul în moacă, pe nebuna aia bătrîna. Ca să poată să calce țănoș mai departe și ca să nu-și mai facă așa de multe reproșuri, încercă să-și zică că și comersanții ăștia au destule necazuri, și impozite, și taxe sociale, și gazul, și electricitatea, și cîte și mai cîte. Ce nu-și spune omul ca s-o dreagă. Toate astea ca să nu se întoarcă înapoi și să-i spună că e o scroafă.

Duminicile, cîteodată, se plimbă. Nu poți să te duci toate duminicile la cinema. Un film ține două ceasuri, și o duminică ține cîte filme? Multe. În

tot cazul, chiar dacă mijloacele-ți permit, n-ai să te duci toată ziua și seara să te-nfunzi în săli. Trebuie să mai și respiri un pic, că nici nu costă scump. Firește, și asta se plătește, dar altfel. Scurt pe doi, se plimbă. Aerul miroase frumos, păsărelele cîntă, cerul tocmai lichidase niște formațiuni cețoase ale dimineții, și cîteva spărturi de lumină de toată frumusețea se înfiripau în fața ochilor lui. Vede o îngrămădeală. E un chilipir să dai, duminica, peste o chestie ca asta. Să vezi ceva de văzut. Se apropie. Locul? Drept la colț, la scuarul Templului. Colțul de vizavi de bancă. Un scuar magnific. Bătrînei adunați în ciorchine trăncănesc despre ți-aduci aminte. Mame tricotează, ochiul lor fremătător și adorator clocindu-și minunea de odraslă, care odraslă rîvnește pofticios la trenul sau locomotiva odraslei vecine. Într-un bazinaș, se bălăcesc răzuște. Unii copii fac tatata și pacpac-pac pentru că atacă o diligență sau luptă pe front. Trebuie să fii expert în d-alde-astea.

Grămădeala crește pe măsură ce Guguță înaintează. Nu-i numai o chestie de vizibilitate, dar și de scăpare de împinsoare din partea altora tot atît de turtiți ca și el.

Se ridică pe vîrfuri. E singurul mijloc de a vedea ceva cînd nu ești în rîndu-ntîi. Un mic litigiu între două persoane. Un algerian — primul personaj — vorbește răspicat. De unde stă, Guguță nu pierde nici o silabă :

— Nu sînt un tîmpit și nici nu admit să fiu tratat ca un tîmpit.

Cît se poate de clar. Al doilea personaj al controversei — un nealgerian — nu pare a fi de

aceeași părere, dar se abține de la judecăți de valoare. Un al treilea personaj, șofer de taxi, face pe arbitrul și dă semne de impaciență.

— Hai odată, hotărâți-vă. Mie, personal, puțin îmi pasă...

Primul nu-și variază cîtuși de puțin argumentarea :

— Tîmpit nu sînt, și nici nu admit să fiu tratat ca un tîmpit.

După părerea celor sosiți înainte de Guguță, diferendul e de un interes minor. Cei doi văzuseră același taxi în același timp, îl opriseră în același timp, puseseră mîna pe clanță în același timp. Așa a-nceput. Cu mîna pe clanță.

— Io l-am văzut întîi.

— Ba io l-am văzut întîi.

— Ba io !

— Ba io !

Guguță n-a scăpat mare lucru. Sosise chiar la început. Acum un al patrulea personaj, un om cu umeri înguști și păr cărunt, se strecoară prin mulțime ca un țipar, ca un șarpe, ca un individ care se strecoară prin mulțime. Și se adresează ăluia cu idei fixe și accent străin :

— Fiu-meu e acolo din pricina unor lepre ca voi. O bombiță bună atomică, asta v-aș plesni eu dac-aș fi guvernul...

Interesatul aude vorba lepră, întoarce capul, caută cui a putut să-i fie adresat acest termen care pare a-i fi părut superlativ de irevențios. Nevăzînd nici un obraz ultragiat violaceu în spatele lui, înțelege că epitetul cel urît sunător îi fusese chiar lui adresat. În fața trăsnetului care izbucnește în

ochii lui, celălalt se dă doi pași înapoi. Un sergent de stradă atras de această grămădeală se apropie încet. Încet, ca să se vadă bine că nu admite să alerge, că asta e incompatibil cu demnitatea uniformei. Celălalt, căruntul, la vederea epoletului protector, avansează cu un pas. Un pas pentru el, nu pentru inamic, după cum se va vedea mintenaș. Își permite să redevină nițel fiară când îi spune polițistului :

— Copilul, copilul meu e acolo, și porcu ăsta...

Dar celălalt, cu aceeași consecvență ripostează:

— Pe mine nu puteți să mă tratați ca pe un tîmpit.

Agentul ordinii publice judecînd că e de datoria lui să nu accepte ca asemenea expresii să fie proferate pe arterele publice (sînt copii în scuar, care pot să adreseze seara aceleași cuvinte părinților lor), înșfacă de braț pe prezumatul delicvent și îi comunică să-și modereze expresiile. Înșfăcatul, ș-așa întîrziat din pricina interminabilei discuții și desigur așteptat de ai săi, încearcă, scuturîndu-și puțin brațul, să se degajeze din această desigur nu foarte plăcută îmbrățișare. Mîna care înșfacă a ciupit poate și ceva piele, cum foarte ușor o permite stofa subțirică a costumului, poate costumul de duminică proaspăt călcat. Calculatorul electronic ascuns probabil sub chipiul gardianului traduce toate astea prin cuvîntul rebeliune. Și hotărăște să-l umfle pe rebel și să-l ducă la comisariat, la cîțiva pași de acolo. Rebelul, dîndu-și socoteala că trebuie să treacă și prin asta, că altminteri strada nu și-ar fi reluat niciodată aspectul normal, încetează de a se mai smuci și urmează pe sergent

cu calmul celor siguri de drepturile lor, cu calmul conștiinței ușoare și cu o senină decontractare. Cu acest bagaj îl urmează el pe gardianul păcii. Dar mititelul cărunt și strîmt în umeri, care se dăduse înapoi sub privirea fulgerătoare a celuilalt, nevoind acum să termine pe acest gest de înfrîngere, sosește pe dinapoi și, tot pe dinapoi îi arde un picior în dos inamicului însoțit de cîțiva porcule pe care copiii din scuar îi pot perfect de bine adresa părinților lor seara. Trebuie să fim imparțiali. Mulțimea exultă și-l încurajează pe bătrînel care trage din nou aer în piept. Porcule, porcule repetă el încercînd pentru a doua oară să atingă cu piciorul locul pe care celălalt prin forța lucrurilor i-l arăta, în poziția lui de dus pe sus. Dar acesta, adică înșfăcatul, ca un cal înnebunit de intrarea într-însul a unei muște nebune, se smucește în scop de a cîrpi sau boxa avortonul care profită, laș, de situație. Dar nu i se dă timp s-o facă. Alertat de îngrămădeală sau de chipiul oficial în luptă cu mulțimea, iată că un al doilea chipiu vine să-i dea ajutor colegului în nobila sa misiune. Tipul cu ten bronzat își va continua deci mica plimbare, cu ambele brațe date înapoi și răsucite tare în spatele spatelui. Picioarele, amîndouă, abia ating pămîntul, într-atîta de mare este sollicitudinea celor doi apărători ai ordinii. Deținutul nu mai are nevoie să se preocupe de declivitatea trotuarelor. E dus. Așa cum niște părinți duc pe micuțul lor. Și hoplahop ! Și alt hoplahop ca să urce pe trotuarul de vizavi. Nu-l lasă nici să citească decretele de pe zidul primăriei de lîngă comisariat.

A părăsit strada mare, dreaptă și cu pavaj bine gudronat, și s-a băgat acum pe niște drumuri răscite. Probabil că-l doare, căci începe să urle și să înjure în limba lui natală. Și să blesteme toți zeii care tolerează o asemenea nedreptate. De ce urlă, de aia gardienii păcii îi răsucesc brațele mai cu insistență și, de ce să n-o spunem, cu oarecare perversitate.

— Trageți-i o ciomăgeală bună... (Bătrînelul ajută cu sfaturile lui ordinea publică.)

— Asta n-o să-i facă nici un rău (zice mulțimea).

Dacă e cineva care nu-și are reflexele bine condiționate, apoi acela este metecul supus sollicitudinii domnilor polițiști. Cu cît urlă mai tare, cu atît brațele sale sînt malaxate mai rău. Ar trebui să înțeleagă că țipetele lui au darul de a impaci-enta pe domnii agenți. În loc să spună limpede și pe șleau că-l doare, dumnealui vociferează într-o limbă străină pe care n-o cunoaște nimeni. E destul de enervant să auzi răcnind chiar într-o limbă pe care o cunoști.

— arde-i o bătaie bună...

— nu vă lăsați duși.

— n-o să vină dumnealor să dicteze la noi acasă...

Gardienii păcii nu răspund, dar ochii lor par a spune n-avem nevoie de sfaturi, sau las' că ne cunoaștem noi meseria sau asta-i treaba noastră, că ne pricepem, una din astea. Așa au unii fața nesinceră pe care o descifrezi cu greu. Și mulțimea niciodată zgîncită la sfaturi, continuă să le dea din belșug :

— răsucește-i-o mai tare...
— nu strică nițică strângere de șurub...
— ar trebui să-i omorîm pe toți...
— o bombiță atomică peste ei...
— nu mai poate omul să aibă liniște la el acasă...

— ia dați-i vreo două peste moacă...

Nu departe de comisariat, și atrași de țipetele brutei, alți gardieni ai păcii se apropie și cer informații colegilor lor. Un ajutor suplimentar ar putea fi necesar. Vexați în amorul lor propriu, cei doi gardieni ai păcii, care țin energic și curajos brațele brutei, zîmbesc superior, cu aerul de a zice, dar tot fără s-o zică, da ce, nu se vede că-l ținem așa cum scrie la carte? După care sfătuiesc tot numai din ochi, pe aceste ajutoare amicale, să-și ia în primire posturile, că ei au să-și facă datoria pîn' la capăt, și că nu e nevoie să imobilizez patru sau șase gardieni ai păcii pentru o treabă așa de mărunță, pe care de altfel o duc ei la bun sfîrșit. Totuși, ajutoarele amicale le deschid celor doi ușa comisariatului, că n-aveau mîinile libere ca să apese pe clanță. Împing s-o recunoaștem, fără prea multă suplețe pe brută în sala pardosită cu ciment. Care brută face bale de turbare. Ușa se închide. În odaie e curent, trage din toate părțile. De afară, lui Guguță i se pare că aude un geamăt înăbușit, și deduce că trebuie să aibă acolo o distribuție de picioare-n burtă, în scop de a intima energic bestiei să se calmeze și să nu mai scuipe bale, că e murdar. Guguță n-ar putea afirma precis că loviturile sînt date-n burtă. Gert e însă că, în *Pipițele se răzbună*, aveai exact

același zgomot. Tipul care nu vrea să mărturisească unde a ascuns drogul, și banda adversă care îl interoghează gentil, cu țigara-n cioc, și fluierînd încet. Nu vrea să vorbească, drăgălașul? Și poc una-n burtă. Exact același zgomot surd și același geamăt. Precis că sînt lovituri în burtă. Afară dacă n-or fi în obraz. E cam tot așa de moale. Și face, probabil, cam același zgomot.

În fața porții, unii triumfă văzîndu-și ideile puse așa de repede în aplicare. Alții își freacă mîinile în tăcere. Totuși sînt și unii care se închid în gîndurile lor.

Într-o dimineață mai rece ca alta, o lungise el nițel cu sculatul din pat. Încă un minut. Mai hai încă unul. S-a tăiat în două locuri, nu s-a spălat în urechi, și-a oprit trebuințele la jumătate, abia dacă și-a închis nasturii de la cămașă, a căzut pe scară, a alergat și a sosit la slujbă tîrziu.

— Conștiința, unde e conștiința profesională...

Patronul avea o predilecție pentru acest cuvînt. De șase ori în cursul discuției — vreau să zic monologului care urmă sosirii cu întîrziere (abia vreo cinci minute) a lui Guguță își zmălțui spusele cu acest barbarism. De altfel, din ele mîncă circa jumătate, că de abia înțelegeai ce vrea să zică. Încercînd să îndiguiască laborioasa și scuipătoare elocință a jupînului, Guguță se sluji de incidentul la care asistase pe stradă. Se gîndise, naivul, că asta ar putea fi un pretext pentru întîrziere. Te oprești, te uiți și vremea trece. Cinci minute nu-i moarte de om. Patronul continuă însă să creadă că este.

— Nu mai există conștiință profesională...

Guguță nu era nebun să-i povestească totul în amănunt, pentru buna pricină că pe jupîn nu-l interesează decît ce iese din propria lui gură. Îi făcu totuși un mic rezumat succint, precis și circumstanțiat. Nu-i ușor. Dar l-a făcut.

— Ei și ? Ce moaș-ta poa' să-ți pese de toate astea ? Ce ? Ești algerian ?

Guguță închide pliscul. Nici celălalt nu putea vocifera toată ziua. Așa că opri și el morișca.

Într-o zi, precis că-ntr-o duminică, era așa de otrăvit, că începu să-și pună probleme. În principiu, nu-și punea. N-are timp de așa ceva. Poate din pricina cenușiului de pe cer din ziua aceea. Și păsările care nu cîntau. Și incomensurabila lungime a ceasurilor de străbătut. Sau chiar toate astea trei la un loc. Nimeni, niciodată nu-l prezentase cuiva. Se întreba de ce ? Curios. De atîtea ori auzise în filme, Gerard, îți prezint pe Gontran. Nici o singură dată nu auzise : îți prezint pe Guguță. Nu fusese niciodată prezentat nimănui. Oricît ar părea de ciudat, dar el n-a înțeles niciodată cum cineva își poate face prieteni. Cele cîteva ori cînd încercase nu fuseseră delirant de izbutite. O dată s-a agățat de gîtul unuia pe stradă și i-a urlat — ăla trebuie să fi fost surd — că e singur, că se plictisește de moarte duminicile, că-n doi asta evită monologurile, că atunci duminicile devin mai scurte...

Nici nu-și isprăvise bine fraza, și celălalt îi și întorsese spatele. O ! nici măcar nu i se poate spune porc. Avea probabil o sumedenie de prieteni, iar pentru unul în plus trebuie să ai timp.

După două-trei experiențe infructuoase, i-a pierit exuberanța. Admira pe cei care, cu o vorbă, cu o virgulă, fac racordul, și propun cu naturalețe altuia să bea împreună ceva sau să se revadă săptămîna următoare.

Orizontul se astupase. Pentru multă vreme. Ștergea la geamuri la infinit, singur, ca un dobitoc. Ce-i mai cu seamă stupid în felul ăsta de a judeca este că nu te oprești după o zi, sau după o săptămîină. Îi tragi-nainte, ceva mai departe. Și ajungi lesne acolo, adică ceva mai departe. Aici stă toată porcăria acestui fel de a raționa. Mîine, și mîine, și pe urmă iarăși mîine. Scîrba dracului de linie dreaptă.

Pășea. Și se lăsa noaptea. Și se făcea frig. Și el tot repeta : singur, ca un tîmpit, singur mereu. O mare tristețe îl cuprindea. Umezeala i se răspîndea în și pe tot trupul. Creierul lui căra în el un amestec de mehlem, de glod și de bălegar, pe care încerca să-l respingă. Creierul lui (măgarul !), alegea și aduna din adîncul lui ce era mai negru și mai sordid, și-i proiecta lui Guguță în cinemascop imaginea unui moșneag sărac și zaharisit, ajuns la capătul cursei sale ridicole, făcînd bale și trîncănind ramolit, încovoiat în două, proptit în băț, un moșneag care avusese tîrșală s-o ia din loc la vreme și care așteaptă acum pe bancă, cu o spaimă senină, inevitabila coasă care să-i pună capăt existenței. Îi era frig. Dîrdîia. Își făcea lui însuși frică. Intră într-un bistrou și luă trei groguri. Asta îl mai încălzi. Chiar foarte. Frigul și frica îl lăsară. Îi rămăsese căldura băuturii care arde gîtlejul. Privește în jurul lui. Patronul, îndărătul

tejghelei, șterge un pahar. Îi zîmbește lui Guguță. La o masă, doi clienți vorbesc de un crap de trei kile greu de scos din apă fără plasă. În fața tejghelei, un om înalt și uscat, cu fața energică, cu un pahar în mînă, vorbește altuia mărunțel și surîzător. Guguță se simțea bine. În picioare, la tejghea, se simțea ca pe scaun.

— Nu cumva aveți o țigară? Le-am uitat pe ale mele acasă...

Sub efectul grogurilor, să lăsa acum în voia cerșitului unei bucățele de căldură umană. Nu fuma niciodată, și uite că acum avea poftă să fumeze. Resemne că el, atunci, continuase să le vorbească, fiindcă memoria sa a marcat, în ziua aceea, urma unui răspuns care i s-a dat la cererea lui desigur:

— Da te rog, că doar n-ai de-a face cu președintele republicii, poți să vii mai aproape...

Dacă vorbele i-au rămas tipărite sub rădăcina părului, precis că le și auzise. Restul e beznă. A doua zi dimineață se trezi îmbrăcat, în pat, așa cum se vede cîteodată în filme. Bețivanul în ne-simțire readus acasă de prieteni îndatoritori și zvîrlit pe pat ca să-și clocească vinul.

Se dezbracă, își pune capul la apă, și se îmbracă iar pentru a se duce la lucru.

În altă zi, identic și la fel. Vedea întins dinaintea lui un lung șirag de zile, care nu semănau între ele ca două picături de apă, dar care aveau ceva monoton care îl mîhnea.

Așa îl apuca întotdeauna în pragul iernii. La începutul iernii și încă de cîteva alte ori. Senzație totuși suportabilă, altminteri de mult și-ar fi cum-

părat șoricioaică. Ce să mai vorbim ! În zile de felul acela, Guguță vedea mormane de mâncare, butoaie de urină, mii de trepte de suit și coborât, kilometri de geamuri strălucitoare, sute de bobine de film îngurgitate. Ca și când s-ar fi aflat la capăt și s-ar uita înapoi. O timpită impresie optică. Și firește, mii de pentruceuri erau acolo, gata să te hărțuiască. Și de ce asta, și de ce aia...

În diminețile de iarnă foarte geroasă, când trebuia să se extragă din pat, era și mai cumplit. O lungă diaree de pentruceuri care se agățau de el și-i țineau capul sub pături. Chestie de supraom ca să deschizi un ochi și să te hotărăști să-ți bagi capul sub apă rece. Pe scurt, îi era uneori tare greu să meargă înainte. Nu mai țopăia într-un picior fluierînd ca un cirip-cirip.

Cînd se întoarce de la lucru, trece prin fața cafenelei unde își luase deunăzi cele șase sau opt groguri. Face marșarier, se uită, repornește, reface marșarier și intră. Patronul are aerul că-l recunoaște. Nu schițezi acest zîmbet și acest semnu-leț din cap cuiva pe care nu-l cunoști. E plăcut să te cunoască lumea. Altminteri, se uită la tine strîmb de parc-ar căuta cine știe ce pe fața ta. Lunganul de ieri seară și ăla micu sînt acolo. Îi zîmbesc și ei lui Guguță și-i dau mîna.

— Astăzi merge mai bine ?

Guguță răspunde că da și, ca să lege conversația le spune că dimineață s-a deșteptat îmbrăcat gata în pat.

— Sînt lucruri care se întîmplă...

Cere și el niște vin alb, ca să fie ca ceilalți. Jupînul îi toarnă într-un pahar, pe care îl așază exact alături de paharele lui ăla mare și lui ăla micu. Paharul lui Guguță, lîngă al celorlalți, asta îi trezește în minte o scenă văzută de mult, într-un film. Cîinele care se întoarce după ce a străbătut cinci sute de kilometri ca să-și regăsească stăpînul. Slab, cu zdrențe de carne smulse, istovit, tîrîndu-se și scheaunînd în fața ușii, în timp ce lumea adunată acolo se agită ca un clopot. Ei bine, cam tot așa se simțea acum mișcat Guguță privind păhărelele alea așezate unul după altul. Nu i-a mulțumit cu glas tare jupînului, dar acesta, după scîlpirea care sticlea în ochiul lui Guguță, putea simți bucuria de a fi făcut o faptă bună.

Guguță vorbește. Lunganul și mărunțelul îl ascultă. Un fel de căldură se desprinde parcă dintr-înșii. Mai vine unul, le strînge mîna, și se bagă și el în vorbă. Tocmai asistase pe stradă, la o scenă. Un bătrînel foarte curat îmbrăcat și o doamnă cumsecade, foarte grasă, se certau de mama focului. Grăsana acuza pe bătrînul domn că i-ar fi pus mîna acolo unde de obicei îți tragi scaunul. Povestitorul mimează tot ce-a văzut, iar ceilalți se tăvălesc de rîs și-și ard palme reciproce pe spinare.

— Mojicule, scîrbosule, viciosule !

Și povestitorul se încovoiaie și tremură ca să-l imite pe bătrîn, apoi duce o lornietă imaginară la ochi ca s-o evoce pe doamna cumsecade. Apoi bătrînul se va fîstîci, se va bîlbîi, încercînd să se disculpe de o învinuire care, desigur măgulitoare pentru vîrsta lui, nu era mai puțin falsă.

Povestea are într-adevăr mare haz și toată lumea râde cu lacrimi. Să rîzi împreună e cam cum este cînd ai făcut războiul împreună. Lunganul scoate o batistă, se șterge la ochi, și zice : trebuie să fi fost un nebun, orb și refulat, și stătut după douăzeci de ani de pușcărie, ăla care a pus mîna pe șuncile cocoanei, și care pe urmă a lăsat să cadă vina pe bietul bătrînel.

Lunganul îl acuză pe povestitor că exagerează :
— Astea-s bărbi ! Hai, mărturisește că tu ai făcut-o...

Iar celălalt :

— Se vede bine că n-ai văzut-o ! Că n-ai mai zice așa... uite... o vezi pe sora lui Mimil ? Eh, îi mai pui de vreo patruzeci de kilograme fălci peste șuncile de jos, și vezi peisajul...

Lunganul nu vrea să creadă. Iar celălalt îi dă-nainte :

— Și dacă vrei să șlefuiiești gravura, adaugă-i de trei ori atîta balcoane, ceva să nu poți răbda nici pe sfîrcul ochiului.

Și mimează imaginea de ansamblu umflîndu-și obrajii și arătînd cu mîinile fitece lucru pe unde se află. De mult n-a rîs Guguță cu atîta poftă. Și celălalt își simte publicul :

— Niște franzele băiatule (se adresează lui Guguță), că noi toți patru laolaltă nu i-am face dăraua... îți dai cu ideea... (apoi adresîndu-se lunganului) ia explică-i tu lui Guguță cum devine cazul cu sora lui Mimil...

Și lunganul atunci pompează două atmosfere aer în fălci, și zice plof, plof, ca să arate cum sună cînd sora lui Mimil se deplasează în spațiu.

— Mai luăm una mică ?

Patronul împinge iar sticla. Toți sînt așa de simpatici ! Guguță grozav le-ar spune-o că tare iar mai părea bine dacă ar fi prieteni cu el. Da vezi că așa ceva nu merge. Asemenea declarații te fac să fii luat drept unul d-ăia...

Lunganul la rîndul lui povestește ceva la care a asistat. În metrou, ședea un tip care putea așa de rău, că, deși vagonul era plin, toate locurile împrejurul lui erau goale. Chiar se mirase, întrînd cum, într-un vagon așa de ticsit erau atîtea locuri libere. Pînă să s-așeze, iute ca fulgerul, a și înțeles pentruceul chestiunii. Șmecherul ăla răspîndea într-așa hal o duhoare de urină, că nu puteai s-o respiri mai mult de zece secunde. Și se jură că el a bătut recordul, că a ajuns pînă la 15. Și astea nu sînt bărbi. La fiecare stație noii călători se repezeau la locurile goale. Un tip, trei secunde după ce se așezase, a țîșnit ca o torpilă, a îghiontit pe toți, și s-a repezit la ușă ca să coboare la prima. Alt tip n-a apucat bine să se așeze, că a și picat jos, trăsnet, țeapăn ca un mort. Altul, după ce a tras o dușcă bună în plămîni, și-a vărsat micul dejun.

Lunganul se ținea cu mîna de plămînul stîng :

— Mă doare și azi. Nu poți respira asemenea porcării și să nu pățești nimic. Firește, glumesc, dar ce vă spun e adevărat, afară doar că n-a murit nimeni și nici chestia cu vărsatul... Dar ce e absolut sigur, e că măgarul ăla se deșerta în pantaloni, pe care pantaloni precis că nu-i ducea nicio dată la călcat la *Automatic Pressing*-ul din colț.

Ca să nu rămână nici el mai prejos, mărunțelul zice că i s-a întâmplat și lui să respire asemenea mirosuri, o dată când se dusesse la ospiciu să-l vadă pe bătrînu-so care era bolnav. Picase tocmai atunci când se vînsau toate clondirașele lunguiete de sticlă, mă rog, înțelegeți, fiecare în borcanul respectiv. Că fiecare bolnav și-l avea pe al lui. Desigur, ca să fie examinate. Că ei acolo așa fac : le studiază, chestiile astea. Toate borcanele erau așezate într-un cărucior mare. Fiecare bolnav avea altă culoare, și toate degajau vapori calzi încă, la nivelul nasului, că nu-și închipuise el pînă atunci ca un organism să suporte putori de o asemenea categorie, fără ca mașinăria să nu înțepenească.

— Mofturi ! Ascultă ce-ți spun io ; poți să mă crezi, pe nădragi e altfel. E marfă concentrată.

Pesemne însă că amintirea căruciorului de la ospiciu era încă vie în amintirea mărunțelului.

— Aș fi vrut să te văd ! Că doară n-ai fost tu ăla care le-ai respirat, borcănțelele...

Și lunganul, ca să nu rămână celălalt cu ultimul cuvînt :

— Dacă nu mă crezi, lasă să treacă cîteva zile fără să te deschei, și după asta comunică-mi rezultatele...

— Uite, eu în metrou stau totdeauna în picioare. Să le vezi pe femeile gravide cum se scoală ca să-mi ofere locul...

Și au dat drumul, toți pe rînd, la mica lor istorioară. Acum era rîndul lui Guguță. Își dădea el bine seama. Fiecare o povestește pe-a lui. Normal. Adică ce, o să facă el pe dezertorul, tocmai acum când trebile mergeau așa de bine ? Și

iată-l că se pune să caute ce văzuse el mai nostim în toată viața lui. Dacă-i vorba să dezlege cățeaua, măcar să-i facă să rîdă. De altfel pentru el treaba era mai ușoară decît pentru ceilalți. Greu e pînă-ncepe. După, le poți spune orice. Pîrtia s-a făcut. Și rîsul merge-nainte. Le povestește pățania algerianului umflat de comisari. Se depășește pe sine. Insistă pe partea comică, pe bătrînul care trage picioare-n dosul tipului care zbiară în limba lui natală și necunoscută. Se pune să mimeze. Asta imediat mărește nostimada. Își răsucește brațele, imită accentul stricat al unuia și zahariseala celuilalt. Rîde și el la pasajele cele mai comice, ca să știe lumea unde musai trebuie să rîzi. Dar vai și chix ! Ceilalți n-au de loc aerul să facă haz. Schimbă între ei priviri și Guguță le surprinde. Iute, își termină povestea. În asemenea cazuri e de prisos s-o lungești. De altminteri, ceilalți se depărtaseră pe nesimțite. Nu le mai simțea căldura. Avea neplăcuta senzație că a fost aruncat la coș ; că nu mai există pentru ei.

* Pesemne însă că și ei și-or fi zis că n-ai dreptul să zvîrli la gunoi pe cineva numai așa, pentru o simplă anecdotă. Se lăsaseră desigur, mînați de o clipă de enervare. Încet-încet se reîntorc la el. Indirect, ca la biliard, prin bandă. Așa cum facem cu copiii. Nu ai aerul că le vorbești lor, dar vorbești așa de tare încît aud și ei. Nici lunganul, nici ceilalți nu-i puteau spune, chiar așa, de la obraz, că e un fleț. Astea-s lucruri care încuie. Te retragi în tine, scoți toate ghearele afară și nimic nu mai intră : normal ! Dacă cineva te face tîmpit, acela nu poate fi decît un tîmpit, și tot ce

vine de la un timpit nu contează. Logic ! Așa că iată-i că din nou zîmbesc, dar vorbele lor continuă să nu-i fie adresate lui Guguță direct. Lucrează pe abstract. Vorbesc așa, cînd de una, cînd de alta : că înainte vreme, lumea avea alte chestii... acum îi au pe algerieni. Le trebuie totdeauna cîte ceva... că, ce vrei ? se simt mici, și asta îi mai înalță. Au găsit șmecheria... Și poți pune rămășag pe tot putregaiul din lume, că făcînd așa, se cred că-s cineva...

Apoi, pe căi lăturalnice și fără ca Guguță să le vadă precis ocolișurile, iată-i că vorbesc acum, ei, de povestea lui, de povestea cu algerianul, ba chiar lunganul îi pune și întrebări în legătură cu algerianul, ca și cînd și-ar fi dat seama că toate trebuiesc re-explicate, reluate de la A, detaliu cu detaliu :

— Știi tu cît cîștigă algerianul tău la el în țară ?... Cam șase pînă la zece franci pe zi !... asta nu-ți zice ție nimic ?...

Lui Guguță nu-i vine să creadă...

— Ia fă o mică socoteală... cît rămîne în buzunarele patronului care angajează asemenea guguştiuci ?...

E prima oară că Guguță aude pe cineva vorbind așa. Nu știe de ce, dar pe măsură ce ăla mare își deapănă cuvintele, Guguță nu se simte la largul lui, ba chiar se simte oarecum în pericol. Pesemne că e interzis să spui asemenea lucruri. Bine făcea dacă pleca. Dacă nu auzea. Dacă își astupa urechile.

După lucru trece iar prin dreptul cafenelei și-și repetă de șapte ori : nu te opri, dă-i-nainte. Dar de câte ori putea el să repete astea ? Înaintează. Pe urmă dă-napoi, și intră. Dacă ar fi avut unde să petreacă împăratește, sau dacă ar fi dispus el de o drăgălașă, atunci o cu totul altă ușa decât aceea a cafenelei s-ar fi deschis în fața binecuvîntatei perechi.

Singur, singur douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, și după asta să mergi tot înainte — nu ; trebuie să-l înțelegeți. Și-apoi aveau, la urma urmei un haz nebun. Și să-i tragi o dușcă bună de rîs după o zi de muncă, Guguță găsea asta ceva formidabil. Singur e cam greu să te faci să rîzi, chiar pe bază de gîdilat. Dar erau zile cînd ăla-mare zicea niște lucruri că Guguță, instinctiv se tot întorcea spre ușa de câte ori se deschidea, să vadă dacă n-au sosit curcanii. Lunganul atîngea, lovea, zgîndărea tot ce părea așezat de cînd lumea. Le plesnea bine, tipul ! Din toate vorbele lui se desprindea o impresie de evidență. Avea dreptate, și știa că are. Asta transpira la fiecare cuvînt. De zece ori și-a zis Guguță : nu mă mai duc acolo, e periculos ; și în fiecare seară, trecînd pe acolo, intra.

Văzuse el o dată, într-un film, un individ foarte ocupat. Scîrbos de ocupat. Îi trebuia un sfert de ceas ca să răspundă la o invitație și compulsa trei carnețele... nu, diseară nu se poate, ne ducem la Bertranzi ; poate mîine, da, mîine, a ! nu, mîine avem bridge la Gontranzi... n-ai vrea s-o lăsăm pe săptămîna viitoare ?... Stai !... uitasem... săptămîna viitoare trebuie să plecăm în provincie... Ați mai

pomenit așa ceva ? Guguță rămînea cu gura căscată și holba ochii ca un dobitoc, ca niște faruri, ca niște farfurii, sau și mai rău dacă există...

Unele seri, ce-i drept, lupta ca să nu intre și se repezea pe scări la el acasă. Dar afurisiții îl dresaseră. După ce mîncă, stătea cam un ceas zicîndu-și : acumă mă culc, dar nu se culca. Cobora. Fără blestemata asta de nevoie de a da din limbă, e limpede că n-ar fi coborît niciodată. Sînt seri cînd plictiseala te înhață că-ți vine să te dai cu capul de pereți. Iar ca să scapi ? Ce ? Să te duci la cinema ? În fiecare seară ? Prea scumpă doftoria. Și-o păstra pentru duminicile după-amiază, cînd durerile sînt mai tari.

Era plin de mătreață. Se gîndi să scape de prăfulețul acela alb și supărător. Chiar cînd ești îmbrăcat curat, îți dă o înfățișare murdară, d-apoi cînd pigmentează și pune picățele pe un costum și-așa obosit, sau pe un guler cam lustruit. Barem dacă chestia ar fi arătat ca o mătreață de intelectual visător, asta l-ar fi măgulit și nu s-ar mai fi supărat. Dar la el mătreața arăta ca de spălător de geamuri împutit. Ce mai tura-vura, să nu ne eternizăm într-o poveste de mătreturi, Guguță a cumpărat toate produsele antimătreață inventate de la facerea lumii încoă și și le-a vărsat pe cutia sa craniană, cu masaj regulat pe pielea capului, ca în prospect, pentru ca produsul să se vîre bine în epidermă. Și nici nu s-a descurajat. Că unii, dacă încep un tratament și după două aplicări nu obțin rezultate, înjură. Guguță nu-i d-ăia. Are o afurisită de răbdare... Că, ce-i drept, tratamentul

e groaznic de murdar. Totuși îl aplică metodic și perseverent. Altfel cum? Lăsa pielea capului să se odihnească între două mărci de produse una mai celebră decît alta, și pornea cu speranță renăscută (incorrigibil!) atras de publicitatea unui al treilea produs. Și să vezi minune! a făcut niște biceps și niște antebrațe! El care nu avea nici de unele, nici de altele. Și chiar și-a permis să recomande această gimnastică tuturor stîrpiturilor de teapa lui, care n-au din ce să-și plătească ore întregi de cultură fizică. Incolo, tufă de Veneția. Bang!

După patru (sau cinci?) ani de tratamente variate, tot ce poate el semnala azi este că mătreața albă a început să bată-n cenușiu. Ba gri curat! Asta după aplicații imposibil de numărat, aplicații îngrijite, perseverente, conștiincioase și bihebdomadare. Chestiile de felul ăsta îl făceau să turbeze.

Își cumpără un biftec. Măcelarul stă de vorbă cu un client:

— Dar indivizii ăștia bombăne tot timpul... nu-s niciodată mulțumiți... te uiți la ei, sînt îmbrăcați curățel... se duc de două ori pe săptămîină la cinema, se tratează cu eschimoși înghețați... dar cînd e vorba de făcut grevă, apoi ei ți-s omul! Ar trebui interziși — vrei să-ți spun? — da, interziși, astfel de oameni, astfel de...

Guguță își dădea bine seamă că acești „astfel de” erau el. Oricît și-ar fi cîntat cîntece, și oricît și-ar fi povestit povești, geaba, măcelarul era din altă specie decît dînsul. El, Guguță, era un fel de marțian, era un „astfel de”. Cu ghearele și cu dinții încerca să se înalțe la nivelul măcelarului. Mun-

cind pe brînci și punînd bani deoparte, ca să strîngă și dînsul cît avea acela. Cu o frază de două vorbulițe : „astfel de“, fusese pus frumușel la locul lui. Sigur, nu zice nimeni că Guguță nu era liber. Da, liber să se ridice la înălțimea lor. Gazele erau pline de-alde d-astea. Că un hamal a ajuns milionar compunînd șansonete, că un șofer de autobuz s-a însurat cu o prințesă, că o tînără de bună familie s-a amorezat lulea de un spălător de geamuri. Da, da, da, da.

Prietenii lui de la cafenea vorbeau și ei cu năduf despre „astfel de...“, dar nu era vorba de aceiași oameni. Ziceau și ei : libertate, dar era o alta. Înainte vreme, Guguță, cînd auzea un cuvînt nou, deschidea dicționarul, care îi spunea tot. Acum toate dicționarele trebuie recondiționate...

Încetul cu încetul, Guguță își însușea vocabularul prietenilor săi. Se simțea mult mai puțin singur. Nu mai era acel nimica nedeterminat pe care măcelarul său îl arunca în temnițele unde trebuie aruncați „astfel de...“ Nu voia să admită că el este un nimic. Și asta nu era de loc un lucru ușor. Se tot gargarisea cu vorba libertate ; era plin de ea pînă-n gît.

Ce-i drept, i se puneau întrebări. Nu trecea o săptămînă fără ca să i se ceară, personal părerea : ce credeți dumneavoastră despre vaselina Contra-scîrț ? Sînteți pentru sau contra bătăturilor la picioare ? Ce-ați fi făcut dumneavoastră în locul domnului Cutărescu ? Așa, Guguță nu se mai simțea fir de nisip. Ar trebui să știe, drăgălașii de ei, că e primejdios lucru, firele de nisip. Au o supărătoare tendință de a se aglomera. Și aglomeratele

sînt periculoase. Sînt greu de mișcat din loc. Își cunosc ei partitura, șmecherii. O adevărată mafie. Ne-am personalizat cu toții. Sîntem persoane, nu mai sîntem grăunțe de nisip. Nu sîntem un rahat.

Frazele mari i-au împuiat urechile. Că omul e ceva sacrosanct, că o viață omenească... că viața unui om... că totul pentru Om, că Guguță, e ceva sacru și binecuvîntat, ocrotit de lege, de păzitorii păcii și toată sfînta prăvălie. Nu-i costă nimic să-i tragă din clanță, ăsta-i adevărul. Și Guguță, ca un flet, se simțea cineva cînd auzea asemenea cuvinte frumoase. Îl pișcau niște furnici în șira spinării (sau în stomac ? nu mai ține minte).

A coborît înapoi pe pămînt. Toate baloanele gen : „banii nu fac fericirea“, „un bun dobîndit pe nedrept nu folosește niciodată“, toate astea s-au dezumflat.

E groaznic ce se poate înțesa într-un cap de om. O adevărată cameră de debara. Chestii pe care ți le treci din tată-n fiu de mii de ani, așa, fiindcă le-ai auzit odată. Un fel de bale pe care le lași să curgă așa cum noul-născut face balonașe de clăbuc. Dau drumul la asta, o lasă să curgă în urechile progeniturilor. Miam-miam. Și plodul tîmpit înghite orice. Cel puțin el, Guguță, nu se plînge, că ai lui au ușchit-o timpuriu. Dar sînt unii care-și păstrează părinții în viață multă vreme. Și atunci, bine-nțeleș, bătrînii au mai mult timp pentru împuiatul urechilor. Mai pe urmă trebuie să ne înhămăm la o afurisită de dereticătură ca să scăpăm de frazele alea năclăite și din care picură tîmpeniile. Ca să pui ordine în toate astea, corect și organizat, ar trebui să întocmim o

listă de toate stupiditățile care ni se inoculează, așa, pe șest, la vîrsta cînd sîntem ca niște nalbe și cînd toate intră-n noi ca-n brînză.

Într-o bună zi a fost cît p-aci să fie cîrmiți cu toții de la cafenea. Lunganul, de obicei așa de calm, s-a pus să zbiere și să ragă și să facă albie de porci pe un tip. Pesemne că nu mistuise, sau mistuia greu ceva ce mîncase la prînz. Niciodată nu mai fusese el văzut așa. Guguță încearcă să-și aducă pe urmă aminte ce l-a supărat pe ăla-mare. Da vezi că asta s-a întîmplat cam de mult, și să-ți amintești tot și încă în ordine, nu-i ușor. Unii pot. Și încă cu amănunte. Unii băieți au o memorie formidabilă. Ca să recapitulăm, Guguță își amintește că tipul cu pricina era mărunțel, că purta mustață și sacou albastru și că era puțin peltic. Alte detalii? Ajunge! Și ca să re-recapitulăm, urlătoarea a început apropo de niște vorbe pe care individul cu mustață le rostise. Nedreptate și libertate. Cam așa ceva. Într-o frază, bineînțeles. Nu libere în aer. O frază scrisă de unul Téguy sau Péguy, sau Réguy. De la asta a făcut lunganul explozie. Pentru o frază să te pui într-o stare ca aceea! A! dacă și-ar putea aduce aminte fraza! Nu. Degeaba. Tocmai cînd cauți atunci nu găsești. Asta se știe. Așa că tot-aia, sau chiar mai bine să vorbim de altceva. Cetățeanul cu mustăți își înșirase sfintele mătăanii liniștit, ca pe un argument irefutabil. Nici măcar nu aștepta să i se întoarcă vreo replică. Își spunea pesemne, în căpșorul lui, că lunganul, cînd s-o trezi în mijlocul fălcilor cu o frază ca asta, o să fie nevoit să-și oprească nițel

morișca. Gata ! Am prins-o. Mi-am adus aminte. Da. Era așa : că... într-o cetate, nu, într-o civitate unde un om suferă injustiția, se cheamă că civitatea aceea e o civitate injustă. Trebuie să declarăm, cu riscul de a trece drept un spălător de geamuri arhi-imbecil, că atunci când tipul și-a scuipat fraza cu pricina, Guguță n-a explodat ca lunganul, ba chiar s-ar fi lăsat să i se extirpeze organele cele mai plăcute, mai degrabă decît să spună că ar exista o singură vorbă neadevărată în acea frază. Pentru el asta era marfă à la La Palice că pe La Palice îl știa din școală, nu de la Téguy (că de pildă cu un ceas înainte de a muri era încă în viață, și alte asemenea). Ei bine nu ; lunganul n-o lua de loc așa. Chiar de la demaraj a pornit-o crescendo vivace ; lunganul lansează o frază mititică, și de la ea a început măcelul. Frăzișoara era : sărman dobitoc ! Lui Guguță i se pare că dînsa, mica frază a legat tot restul și a dat elan partidei. Tonul trecu repede de la ton mirare : să-ți fie dat s-auzi, dom-le, asemenea cretinării ! la tonul verdict : nu te-ași fi crezut niciodată așa cretin ! Probabil că cei doi se cunoșteau de mult, că altminteri ar fi întrebuintat un vocabular mai cizelat. Mai ales că, la lungan, n-ai s-auzi o vorbă mai sus ca alta. Cînd poate.

— A ! Îți plac cretinăriile astea !... ți-e desigur gura plină... te-au garnisit cu ele ca să le ai pentru toate împrejurările... ești atît de cretin că trebuie ca altcineva să gîndească pentru tine... ți se prepară porțioanele astea gata făcute... și tu n-ai decît să le excretezi... auzi !... civitate injustă...

Celălalt, calm, dînd din cap, își zicea în sine :
zi-i-nainte !

...Civitate injustă... mă faci să mor de rîs, cu
civitatea ta injustă... a, firește, n-au încă toți
Chrysler imperial și scobitori de aur masiv...

Cu cît spui mai multe cu atît le spui mai
proaste — așa-și spunea, desigur, băiatul cu mus-
tăți, ascultîndu-l.

— ...tu ai vrea ca-n douăzeci și patru de ore
totul să se transforme, ca atins de-o baghetă ma-
gică... tu crezi că-i just să te scoli la cinci ca să
te duci să-ți rozi șezutul ca un idiot pentru nimica
toată, în timp ce temnicerul tău, într-o săptă-
mînă, bate la tălpi atîta bănet cît ai cîștiga tu
muncind ca o vită toată viața...

Astea-s așa, pe ghicite, amintiri care zac la în-
tîmplare în căpățîna lui Guguță. Dar lunganul
spusese mult mai multe, și, firește, enervîndu-se
mult mai tare. Și cu voce din ce în ce mai ridicată.
C-așa se-ntîmplă în asemenea cazuri. Normal !
Patronul cafenelei îi rugă, drăguț să discute afară.

Ajunși pe trotuar, dejunul lunganului tot nu se
mistuia. Aerul curat de pe stradă (și totuși unii zic
că aerul curat ajută) aerul curat n-a ajutat cu ni-
mic și n-a micșorat arțagul. Atîta numai că se
puseră la adăpost ca să nu primească, de la etaje,
ghivece cu flori, oale de noapte, obiecte diverse
și alte fleacuri care puteau cădea în vecinătatea
capetelor lor. Există în societatea noastră mîini
criminale care caută cu disperare un somn repara-
tor după o zi foarte plină.

Tipul cu mustață începuse, probabil, să prindă gust la acest jocșor. Că nu se mișca de acolo și continua să asculte în tăcere pe lungan, care zicea :

— Ai pus mîna pe o șmecherie bună... țin-te de ea ! N-o pierde. Eu mi-s pur, eu mi-s just, și cum așa ceva încă nu există nicăieri, nu mai fac nici pe dracu...

A-nceput să mă cam tapeze pe nervi, și-o fi zis desigur, tipul cu mustăți. Asta, sau cam tot așa ceva, și tot în tăcere. Iar lunganul tot mai găsea salivă pentru uns cuvintele.

— Da, nu-i rău, trucul tău... munciți băieți, dați pe brînci, trîntorilor... ia să vă văd că-mi construiți un palace cu douăsprezece odăi de baie, lăzi de gunoi electrice și tot dichisul... iar eu o să comunic, la timpul respectiv, părerea mea... da, e bună șmecheria ta, n-o lăsa din mîină. Dar, dac-ai pune și tu nițel umărul, în loc să-nșiri verzi și uscate, nu crezi oare că construcția palace-ului ar merge mai iute ?...

Ceea ce-l făcu pe lungan să turbeze și mai rău (dacă se poate) a fost că celălalt începu să caște ! Trebuie însă să spunem spre descărcarea mustăciosului că-i al dracului de greu să tot ascuți pe cineva vorbind fără ca tu să-ți urnești limba din loc, măcar cîteva secunde. Că lunganul : el întreba, el răspundea. Și în genere, discursurile astea fără pic de tămîiere se-nghit greu. Dacă însă îi mai dai cu „mon cher, te-am admirat la...“, „ai fost sublim în...“, „și de o profunzime, dom-le !...“, atunci se-nghite mai ușor. Ceasuri întregi le ascuți. Pur și simplu nu-ți mai dai seama că trece timpul.

Lunganul, pînă la urmă, abandonează. Ca un boxer scîrbit că a lovit așa de frumos și totuși îl vede pe adversar în picioare și în gardă. Despărțire fără lungi strîngeri de mîini, în seara aceea. Obiecte diverse începeau să plouă de pe la ferestre. Beligeranții s-au mărginit să-și facă un semnuleț cu degetul spre frunte și să-și zică ciao !

De obicei, după o zi de șters geamuri, Guguță, cum a pus capul pe pernă, a și început să nu mai poată deșluși nimic din ce se-ntîmplă. Dar în seara aceea i-a trebuit cîtva timp pînă să piardă controlul asupra sforăiturilor care în fiecare seară umpleau cei cîtiva metri pătrați rezervați somnului său pe această planetă. Nu mai știa bine cam ce fuseseră gîndurile lui atunci, dar precis că-l munciseră cîteva. Contrariul ar însemna o palmă trasă amorului său propriu, o piedică pusă demnității sale. Care din doi, lunganul, sau mustăciosul avusese dreptate ? Își malaxă creierul în adîncime, ca să vadă limpede. O evidență îl tulbura, anume că poți avea nițel dreptate, și în același timp nițel să n-ai. Printr-o astfel de rețea inextricabilă de contradicții trebuia să-ți regăsești puii ; să știi să deosebești un gri-deschis de un gri ceva mai puțin deschis. S-a terminat de-acum cu drumurile așa de odihnitoare ale lui alb-negru. Scîrboasă situație, să nu poți dintr-o dată lipi o etichetă. E obositor să le tot dezlipești și să tot pui altele. Asta usucă gîtlejul și te trezești fără pic de scuipat în gură. E bine să ai o bază stabilă, altminteri capeți rău de mare. Înaintezi, calci și simți că sub tine mișcă. Nu-i de loc plăcut. Bine că mustăciosul ăla

mic nu mai venea pe acolo ; altfel, Guguță ar fi fost nevoit să dea o meritată importanță argumentării sale. Iac-așa-și sapă omul cîteva riduri suplimentare între cei doi ochi. Un loc unde ridurile nu-s frumoase de loc. De altfel, n-avea Guguță nevoie de asta ca să-și facă riduri. Ridurile sînt niște chestii care bucurosi vin și singure, fără să le chemi.

Într-o dimineată ca mii de altele, pleacă el la slujbă. Galopează pe scară și, ca totdeauna nicio-dată înainte de oră. Galopează cînd iată că ceva mișcă, acolo jos pe scară. Guguță are ochi buni, e de prisos s-o mai spunem. Pe o astfel de scară se întîmplă lesne ca o mamă să se întîlnească cu fiică-sa și să n-o recunoască. Ca să vezi. Așadar Guguță a simțit că ceva mișcă. Un guzgan sau un șoricel și-a zis el. Numai asemenea lighioane se complac prin asemenea locuri cu asemenea miro-suri (a se reciti paginile de la început). Cu cît se apropie mai mult, cu atît mai puțin cevaul seamănă a rozător. Plin de scîrbă, și înainte de a se apleca să vadă ce e, aprinde un chibrit. Un pui de păsărică, pui căzut desigur din cuib, și care nu găsise alt refugiu decît împutita de scară. Ședea ghemuit pe o treaptă. Trebuie să n-ai nici un dram de creier ca să nimeresti în împutitura asta de scară. De altfel nu ciripea de loc, și respira greu, apăsător, cu suspine lungi și cu pleoapele închise ca să nu vadă mizeria de acolo. Lumina chibritului îi redă o licărire de puteri. Înaintează anevoie, tîrîndu-se pe piciorușe, fără nici cea mai mică încercare de a se servi de aripi. Dar poate

că nici nu putea. Guguță dă să pună mîna pe
puișor, dar el deschide una din aripi și cade pe
o treaptă mai jos. Se uită la Guguță drept în ochi
și-l imploră să nu-l oblige să mai facă eforturi,
că-i și așa destul de penibil să respiri în ambianța
asta, și că de-ar trebui să-și miște aripile într-o
atmosfera ca aceea, i-ar fi fatal. Cam așa ceva
se citea în privirea păsăricii. Guguță își zice că
trebuie să procedeze cu multă îndemînare. Dacă-l
scapă din mîna de vreo cîteva ori i-ar putea re-
pede pune capăt zilelor. O idee genială (să nu ne
speriem de cuvinte) îi fulgeră prin minte. Își
scoate batista și o aruncă iute pe obiect, care
obiect își reia respirația după efortul îndeplinit.
Cînd te gîndești că unii se duc dinadins în peșteri
adînci ca să facă experiențe de supraviețuire!
Pînă la urmă simte după degete că cevaul mișcă.
Slab, dar mișcă. Suie scara, intră în odaie și des-
chide, delicat, batista. Puișorul, scăpat de scară,
zîmbește. Face întîi un semicirip, apoi dă din
aripi și bate pasul pe loc, pentru a controla dacă
nu i s-a rupt ceva. Și numai după va intona un
cimp-cirip întreg. După cît se pare, totul e în bună
ordine, atît din punct de vedere voce, cît și din
punct de vedere gesturi. Parcă i-ar părea bine că
se află la Guguță. Deschide ciocul așa de mare
încît i se văd amigdalele și alte organe. Apoi dă
din aripi în mod revendicativ. N-ai nevoie să ieși
de la institutul politehnic ca să înțelegi că bietul
pui e lihnit. Din fericire, că altfel ar fi murit.
Guguță ia din bufet puțin miez de pîine pe care
îl moaie în apă și face din el niște gogoloașe mici
de tot, și se instalează în poziție potrivită ca să

poată ochi drept la țintă în gîtlejul păsăricii. Nu-i ușor, dă greș o dată din două. Nu e rău. Puișorul nu se mișcă și face miam-miam după fiecare îmbucătură reușită, ca să-l încurajeze pe Guguță să-și dirijeze mai bine tirul. În mijlocul ospățului face chiar două cirip-ciripuri întregi. Lucru rar. Păsărelele astea dau concerte mai degrabă cînd au burta plină, așa, din distracție. Trebuie să se simtă ea bine, în pielea ei de păsărică, dacă ciripește cu burta semiplină. E probabil interzis, între păsărici binecrescute, să cînti la masă între feluri. Micul său dejun o dată înghițit, se scutură din pene, face un cui-cui, lasă să pice un mic găinaț, țopăie pe loc de două ori. Guguță e și-așa în întîrziere. Construiește un cuibuleț din cîrpe, îl pune pe masă, așază în el pe puișor și-i recomandă să nu se joace cu chibriturile și să nu-și bage degetele în nas. Îi face un guzi-guzi (sau pe alese) un ri-chi-chi pe cap — ceea ce celălalt nu apreciază — după care pleacă.

În asemenea cazuri, nu mai face să te grăbești. La ce bun ? La nimic. Nu cîștigi niciodată timpul pierdut. Și-atunci de ce să mai alergi ? Se îndreaptă spre slujbă cu pasul celui ce-și face mica sa plimbare de digestie duminica după-masă. La un asemenea ritm, o ! nu de o jumătate de oră îi va fi întîrzierca. Mai degrabă de un ceas. Și nu cu brațe deschise va fi primit. Nu tu fanfară, nu tu flori. Jupînul e calm. Semn rău. Dacă nu izbucnește, o să fermenteze pe dinăuntru. Și fermentațiile nu știi niciodată ce pot să dea. Rar ceva bun. După tonul cu care i se spune : în dimineața asta ai marochinaria și bijuteria simte că se urzește

ceva. Pleacă la lucru, ba chiar îmbucă la repezeală ceva într-un scuar (puțin pateu și o roșie) apoi, la ora două se întoarce la sediul *Tinerilor spălători* să-și ia lucrul de după-amiază.

— Lasă solexul în curte... nu-ți mai trebuie...

Limpede. A înțeles. Nu-i cazul să înceapă să-i spună individului povestea cu păsărica. Ar fi în stare să telefoneze la postul de ajutor și să cheme gealați în halat alb și înarmați cu cămăși de forță. Pesemne că dimineața nu aveau pe nimeni pentru vitrinele marochinăriei și bijuteriei, așa că l-a lăsat să se ducă acolo. Dar și-a luat măsuri pentru lucrările de după-amiază. Acum îl poate cîrmi pe Guguță în toată liniștea. Asta n-o să bage zî-zanie la prăvălie.

— Și geanta... nu e a dumitale...

Guguță se scuză. Căci într-adevăr geanta nu era a lui. Pe posteriorul ei, ca și pe al solexului, scrie : „Spălați-vă geamurile etc...” Agață tașca de ghidonul solexului și intră în birou ca să fie plătit pentru munca făcută. Plicul e gata. Nici nu verifică. La ce bun ? N-are poftă de procese care nu se mai isprăvesc. Și pentru ce ? Pentru 300 de franci ? Și-apoi de ce să se înfierbînte, poate socoteala din plic e în perfectă regulă. Măcar atît, pentru cît de prost ne plătesc.

Și la urma urmei, moaș-sa. N-o să se spînzure pentru atîta lucru. Profită de după-amiază asta liberă ca să-și ofere un mic cinema. Se întoarce acasă. Aruncă trei sau patru îmbucături în ciocul păsăricii, își pune costumul de duminică și pleacă în căutarea unui film pe cînte. Mîine

— vom-vedea. Trece prin fața *Palace*-lui. Acolo se dă *Caidul din Arizona*. Ia un bilet și se afundă în beznă. Strecoară discret douăzeci de franci plasatoarei care nici măcar nu-i mulțumește. Se înfige bine în fotoliu și așteaptă răbdător să înceapă filmul. Trebuie să spunem că jurnalul de actualități nu e cine știe ce pasionant. Parc-ar alege anume chestiile cele mai anoste : căsătorii de prințese, defilări folclorice, carnavaluri, procesiuni. Nimic mai idiot. În momentul când principesa Kathy coboară treptele bisericuței de țară la brațul iubitorului ei soț radiind de fericire, iată că plasatoarea — lepra care nu-i spusese mersi — îi plasează o frumușică alături, cum nu se poate mai alături de scaunul lui. La lumina unui pasaj mai alb al filmului, aruncă o ocheadă și se asigură că fata are nasul exact în mijlocul feței, două gropițe pe obraji și niște chestii sub bluză. Cu așa ceva lângă tine, poftim de mai vezi liniștit filmul ! Capeți torticoliu, tot strîmbîndu-ți gîtul spre dreapta. Imposibil să urmărești un film în asemenea condiții. Bill administra o mardeală clasa-ntîi unui tip plătit de Mac ca să pună bețe în roate Companiei John. Cu un croșet de stînga trimisese pe primul caid să muște țărîna...

Mare dobitoc, domnul Guguță ăsta. Mititica, excitată de film, i-a dat una cu cotul. Nici un dram de prezență de spirit. În loc să spună că nu face nimic, și pe chestia asta să ambreieze o conversație, el închide pliscul. Și să vezi că tot el se plînge că nu există tipese care să facă coadă cu el, ochi în ochi și mîna-n-mîna duminicile după-amiază. Așa-i trebuie, dacă lasă să-i treacă pe

sub nas toate ocaziile. Dacă e s-aștepte ca mititica să-i spună vino micule, poate s-aștepte mult și bine. Plasatoarea așază pe un alt individ la dreapta drăgălașei. Un bou bătrîn de cel puțin treizeci și șase de ani, cu părul alb de tot și cu zbîrcituri pe față. Aruncă și el o otheadă, cum făcuse Guguță. Trebuie să fii de marmură să nu faci așa. Unii tipi au puterea de caracter să n-o facă. Dina-dins, ca s-arate mititicilor că sînt mai afurisiți ca alții. Niște tîmpiți. Individul așezat la dreapta fetei vorbește singur. Face comentarii. Își zice pe-semne că poate o să i se răspundă. Oț ! dar nu i se răspunde. Dama e prea prinsă de film. Dacă Bill ar putea să iasă afară din ecran, n-ar avea nevoie de o ghitară sau să-i recite din Baudelaire, pentru ca frumușica să simtă că i se înmoaie genunchii.

— Vă rog, nu face nimica...

Trebuie să fi fost un cot al fetei înfipt în tipul din dreapta. Asta însă nu l-a avansat mai mult decît îl avansase pe Guguță. Juna se reafundă în film. Nimic alt nu mai există pentru ea. Cuțit în apă, își zice Guguță, și din clipa aceea profită sută la sută de film. E mai bine așa, că altfel nu ești în stare să povestești altora subiectul. Și faci impresie proastă. Te iau drept un imbecil. De evitat așa ceva. Neplăcut. Tipul mai aruncă o otheadă (e greu să n-o faci) atunci cînd tipa se scoală să plece. Își face cele mai aspre reproșuri. Despăturită, ai ce vedea la ea. Să te scoli și să te duci după ea ? Pentru asta trebuie să ai mă-nțelegi ce. Pe stradă faci pe deșteptul, toată lumea întoarce capul după tine, și ea : da lasă-mă domnule-n

pace ! E greu să reiei o conversație cu așa ceva ca punct de plecare.

Tatatata ! Nu e nebun să stea să mai vadă o dată tîmpenia de jurnal. Se ridică.

E încă ziuă. Și-i lungă ziua cînd nu lucrezi. Își zice că să se ducă să vadă vitrina cămășarului unde găsești totdeauna cravate frumoase. E totdeauna mai bine să ai un scop. Umbli mai la largul tău. N-ai aerul că tîndălești.

Nici o cravată nouă. Prea devreme pentru cafenea. La ora asta nu-i nimeni acolo. Se hotărăște să se ducă acasă să vadă ce mai face puișorul. Probabil că așteaptă, pe marginea cuibului cu ciocul deschis, cerîndu-și supița. Suie foarte repede scara ținîndu-și respirația. Păsărica e în cuibul ei, dar culcată pe spate. Asta nu e o poziție pentru o păsărică. Pare că doarme, dar nu doarme. Gheruțele ei stau țepene în fața ochilor. Ciocul nu cere fluștuc și nu mai face cirip-cirip. Încolo normal. O pasăre ca oricare alta. Guguță rupe o foaie de ziar și așază puiul în mijlocul ei. Face un pachet frumos îndoind cele două margini și împreunînd vîrfurile pe dedesubt, ca o vînzătoare care ambalează un splendid portofel de crocodil cu solzi mărunți în ajun de Crăciun. Ia o sforicică dintr-un sertar și leagă pachetul cu mare grijă. Coboară scara cu el sub braț, încet, ca la o înmormîntare, doar că scutit de veșnicele tîmpenii ; ce puțin lucru e omul pe acest pămînt etc. Saltă capacul de la lada cu gunoi și depune acolo pachetul avînd grijă să așeze deasupra o foaie de gazetă umedă care era acolo, ca nu cumva vreun vecin curios sau lacom să deschidă pachetul cînd

O veni să-și verse gunoaiele seara după masă în timp ce consoarta spală vasele. Suie la loc scările, pune cîrpele de unde le luase, șterge masa, își dă cu pieptenul prin păr, își privește mutra în oglindă, își zice ce idioată e viață, iese și pornește spre cafenea.

Pe la jumătatea drumului, începe să plouă ca de sub burtă de cal. Pe neaunțate. Se adăpostește sub storul unei prăvălii. Vitrina e plină de tranzistoare. De la cele mici, la cele mai mari. Și toate culorile. Televizoare, și ele, berechet. Plate, extraplate, superextraplate. Ca la mazăre.

— Hai o zecime de loz ; așa ; în treacăt...

Se hotărăște să cumpere un bilet. Ar fi grozav să cîștige cu ce să-și cumpere tranzistorul și televizorul. Sînt unii care cîștigă. De ce nu și el ? Să zicem zece milioane de franci. Pe dracu. Parcă o sută de mii nu-i bine ?

De sus pică, s-ar zice mai încet. Se hotărăște s-o ia din loc. Fără grabă. Lumea aleargă în toate direcțiile, pe vîrfuri, cu capu-n piept. Dobitocii ! Pentru nițică apă ! Guguță înalță capul și primește apa în plin obraz. Închide ochii...

— Ce, ești chior ?

Trecătorii se ciocnesc de el, și tot ei îl înjură. Un dobitoc care se teme să nu i se ude mutra. Guguță nu răspunde. Dacă ți-ai pune mintea cu toți idioții ți-ar trebui salivă cît un ocean. Îi vezi pe unii, umflați de plesnesc, ca și cînd toată lumea ar trebui să se dea la o parte cînd trec ei, și să facă sluj. Îi curge apă pe sub gulerul cămășii. Părul îi cade în ochi. Scîrboasă vreme. La cafenea, lunganul și

șleahta n-au sosit încă. Patronul pe după tejghea șterge pahare.

— O litruță ?

Și-i toarnă lui Guguță un păhărel.

— Ce vreme !... nu se poate zice că ne răsfată... văd că ai cam luat apă la galoși...

Guguță se șterge puțin cu o batistă. Mai ales la ceafă e neplăcut. Mai ia un păhărel de alb. Pe primul nici n-a băgat de seamă că l-a băut, și iată-l că iar îi e sete. N-au venit — zice el, ca să zică ceva.

— Nu, încă nu... nu i-am văzut...

Curioasă meserie, patron de crîsmă. N-ai zice, și totuși îți trebuie o afurisită de memorie ca să ții minte geografia fiecăruia, ca să-l întrebi cum îi mai este soră-si, sau pe altul dacă-l mai doare măseaua, dacă seara trecută a ajuns totuși cu bine acasă, dacă lucrează în momentul acela vreunde, dacă mai are mult pînă la concediu, dacă a petrecut bine în concediul de anul trecut, dacă Ben Tifur a fost chiar el acela care a marcat primul gol după repriză, dacă Charlie Gol are vreo șansă în etapa asta contra cronometru...

Și nu numai memorie dar competență domnule, la toate. O enciclopedie. Și neadormit domnule, că mușteriul vrea actualități proaspete...

— Împutită vreme...

...zice intrînd lunganul, și-și scutură șapca de parc-ar fi fost un coș cu salată.

— Ce mai fac geamurile ? Lucesc oglindă ?

Și Guguță tocmai îi spune că geamurile numai oglindă nu-s, că de la douăsprezece patronul i-a spus să se mai ducă și aiurea să vadă dacă geamu-

rile lucesc ca oglinda și că e inadmisibil ca cineva să vină la serviciu la orice oră, și toate astea numai pentru o pîrlită de jumătate de oră. I s-a dat și plicul.

— Nu-ți face sînge rău. Dacă ar fi după ei, ar trebui să-ți agăți un deșteptător de noadă. Îți găsesc eu serviciu. Sora lui Mimil vorbește cu un tip care lucrează la o întreprindere ca a ta...

Cînd pirpiriul sosește, lunganul expune pe loc situația în care se află Guguță.

— Treci pe la Mimil diseară și zi-i să-i spună soră-si să-i găsească ceva lui Guguță... l-au cîrmităia unde era...

— S-a făcut...

Ce e frumos la pirpiriu e iuțeala cu care înțelege situațiile. N-ai nevoie de fraze. Din două lingurițe, gata, n-ai nevoie să-i faci un desen pe hîrtie.

Guguță e încîntat de așa prieteni. Avea oroare să intre undeva ca să ceară de lucru, să se facă încă mai mic decît este, să plece capul, să-și caute vorbele, și asta pentru ce? Să-i ia dracu! Pe cînd cu amicii lui, nu tu vorbărie, ci doar că măgarii ăia îl cîrmiseră, și să-i găsească numai decît ceva.

Încă de a doua zi și-a început munca la întreprinderea tipului surorii lui Mimil. Casă specializată în geamuri de mare suprafață. Și mici, dar mai ales mari. Nu mai făcuse încă vitrinele acelea mari, dar auzise de ele, într-o dimineață. Unul din muncitori îi spunea altuia :

— N-ai văzut în viața ta așa ceva... fără glumă, șase metri înălțime... și patronul care-ți spune că dacă ți-e sete, îți dă un litru de... sifon... auzi...

sifon... să-și spele el fundul botului cu sifon... că numai de asta-i bun.

El și cu alți trei se urcară într-o camionetă, în care duceau niște scări lungi ca de pompier. Așa care conducea mașina lua virajele de parcă se trezea la cursele de automobile. Ocazie să facă băieții haz, că atunci când ești mai mulți hazul e mai mare.

Ajunși la destinație, hazul era mai mic. Trebuia să faci pe acrobatul, să te cațeri pe bordura ferestrelor, să amarezi cu frînghii partea de sus a scărilor. Dacă pierzi un picior în război, treacă-meargă, te ating c-o decorație, cu trîmbițe, tobe și îmbrățișare a unui babalîc bălos. Dar să te priposești cu un baston lipsă spălînd geamuri, asta e mult prea tîmpit. Unde mai pui că, de la o înălțime ca aceea, poți să și crăpi. Dar chiar fără să mergi pînă acolo, trei luni de stat în ghips, n-are cine știe ce haz. Chiar când poți să-ți miști umerloaiele, nu mori de rîs în fiecare zi ; înțepenit în ghips, trebuie să fie jalea jalelor.

Cînd îi sîngera mîna de prea mult frecat, o schimba, și freca cu cealaltă. Cu cea liberă trebuia să te cramponezi de scară și să iei adevărate poziții de cimpanzeu ca să nu muți scara din loc la fiecare două minute.

După, însă, venea întoarcerea, în mașină, împreună, și iar făceau haz la fiecare viraj mai trăsnet.

Ș-așa, într-o zi, fluiera el spilcuind o vitrină mică. Dimineața, cînd ieșise de-acasă, dăduse peste o mititică cu ochi frumoși care îi spusese pardon intrînd la el, adică, vreau să zic, în imobilul unde

locuia el. Dacă mai aștepti mult ca să începi să fluieri, încremenești într-o eternitate cu buzele în formă de tîrniță fără să emiți cel mai mic sunet. Așa că el fluiera. O făcea și pentru că cerul era de un albastru frumos și pentru că după ce ai făcut vitrinele mari, una mică este o plăcere. Și încă ceva : o păsărică, pe un acoperiș, îi trăgea o romanță în toată regula. Așa că, poate în dimineața aceea se simțea fericit că trăiește. Ce să-i faci ? Sînt zile cînd ești mai tîmpit decît în altele. Și ca s-o scurtăm : Guguță fluiera. Poate că asta îl îmboldea și pe cirip-cirip să cînte acolo sus. Din vorbă-n vorbă, treaba se leagă.

Se opri din fluierat ca să schimbe cîrpa. Cea-laltă se udase prea mult. Un tip trece pe acolo, se uită la Guguță, duce arătătorul la tîmplă și dă din cap. Toate astea, fixîndu-l pe Guguță, după care își urmează drumul. Lui Guguță asta îi taie piuitul. Un piuit e ceva fragil. Se gripează pentru te miri ce. De ce făcuse tipul ăla așa ? Și-o fi zis omul cum poate cineva să fluiere vesel cînd face o muncă scîrboasă ca aceea ? Sau era țicnit. Sau poate se scărpină ? Sau poate îi venise o idee, și ca să nu-i zboare din cap, și-l ciocănea ca să-i intre mai adînc înăuntru ? În asemenea cazuri, încheietura mîinii e mai puțin perpendiculară. Dar atunci, de ce să se uite tocmai la Guguță ? Afară dacă... Și-apoi car-nacsi ! Dacă ți-oi pune șapte mii de întrebări ori de cîte ori întîlnești pe unul sărit de pe linie, nu mai termini niciodată.

Într-o duminică — sigur duminică — a simțit un gol în suflet. Foarte special. De loc categoria

spleen. Și parcă nici gol. Ajunse lesne să localizeze chestia. Încă de la deșteptare. Dar astea se întâmplă. Și chiar după mica vizită la chiuvetă, senzația aceea persistase.

Era pesemne un sfârșit de lună, căci portofelul lui, după ce a fost percheziționat și răskercheziționat, mai mult de o mie opt sute de franci nu lăsase să i se vadă. Mai rămăseseră câțiva cartofi din ajun, pe care îi încălzi. Se instalează îndărătul geamului și îi degustă încet, privind la ce se întâmplă afară. Nu-i prea era foame. Ajuns la acest grad de gol în suflet, faci economii. Asta îți încleștează nițel papilele gustative și omușorul. Lăsa jumătate din mâncare în farfurie. Ca să veдеți că era lucru serios. Desigur, putea pune capăt situației numai-decît. Dar să începi o duminică așa, asta nu intra în obiceiurile lui. Și-apoi, la începutul unei zile, speranța e solidă. Că poți să devii bogat, că poți întâlni o drăgălașă care-ți cade în brațe : totul e posibil. Viitorul se deschide radios, plin de făgăduieli și grîne coapte. Zilele de săptămîină, treacă-meargă, jocurile sînt făcute. Dar duminica, oricît, e altceva. Scurt pe doi, n-avea de gînd să o petreacă, prosteste, singur. Și la dracu cu complexe care ar putea izvorî de aici. Era ca și cînd s-ar fi apucat să mănînce un sandvici știind că se duce la un ospăț clasa unu. Mai rămîneau patru zile de trăit din acei o mie opt sute de franci. Al lui viitorui ! Viitorul cu pămînturi virgine, cu resurse neexploatate, cu întreprinderi uriașe. Liber ! Liber !

Pe scara putredă de la el de acasă era beznă ca într-un interior de izmană.

Călcă strîmb pe ultima treaptă și-și prinse piciorul în preș, care nu se afla la locul lui. Își pierdu echilibrul și se propti în perete. Își zdreli toată palma mîinii drepte. Se opri ca să se spele la robinetul din curte. Apa înghețată îl fripse de parcă ar fi fost alcool. Își frecă rana bine pînă dădu sîngele. Cu pereți ca ăștia risca tetanosuri, gangrene, și chiar mai rău. Se șterse bine cu batista, dar nu-și făcu nici un bandaj. La aer, rana cicatrizează mai iute.

Toate străzile sînt ale lui. Toate trotoarele. Se hotărî s-o ia spre Pigalle. Nu poți să umbli mereu pe marile bulevarde. Începea să le știe pe dinafară.

Ce de lume ! Pe amîndouă trotoarele și pe aleea din centru era furnicar de lume în amîndouă direcțiile. Cărucioarele de copii erau silite să facă slalom. În fața sălilor de cinema, cozi pînă-n fundul zării. Mă rog, cozi, nu glumă. Terasele cafenelelor înnădeau suplimente de mese. Pe aleea din centru, 35 000 de persoane priveau trei persoane jucînd bule. Pe o bancă, un tip își ținea capul în mîini, cu ochii pironiți în vid și încerca să spună că tare mai au haz împușitele astea de duminici. Părinți, împingînd trăsuri de copii, făceau proiecte. Puștiul, mai tîrziu o să se facă zidar sau măturător de străzi. Sau spălător de geamuri.

De departe, vede o aglomerație. Un individ ridică, probabil, greutatea de o sută de kilograme. Guguță se apropie. Tipul avea torsul nud și spatele zebrat de cicatrici. Unele mai sîngerau. La mîină, avea o brățară de fier cu un lanț, la capătul căruia spînzura un instrument curios. Un fel de farfurie de metal cu țevi jur împrejur. La mijloc, un grătar

pe care vărsă benzină. Dădu foc și încălzi vîrfurile țepoase ale farfuriei, iar cînd se roșiră, plimbă liniștit, roata incandescentă jur împrejurul torsului său. Guguță, din locul unde se afla, auzea sfîrșitul țepilor în contact cu pielea. Se puteau apoi admira urmele proaspete și sîngerînde lăsate de instrumentul de tortură. Dar de-abia apucă omul o pîlnie cu care trebuia să facă cheta, că toți curioșii își pierdură curiozitatea. Întorceau spatele la spectacol și își aduceau aminte că era tocmai ora cînd puștiul trebuie să-și ia gustarea, sau cînd ei trebuiau musai să se ușureze pe undeva înainte de a-și continua promenada. Guguță făcu la fel. Își reluă plimbarea.

După cîtva timp, i se făcu silă de atîta plimbare. Căută o cafenea. Toate trotoarele cu mese pîrîiau de lume.

Intră într-o cafenea și își găsește un locșor așezat lîngă tonomat. Așteaptă cel puțin un sfert de ceas. Nimeni nu veni să ia comanda. Un tip plin de bani, îmbrăcat în alpaga bleu ciel, tot băga piese de o sută de franci în tonomat. Puse să-i cînte *Dumdum Twist*, *Pepermint Twist*, *Wagabond Rock* și multe altele pe care Guguță nu și le aduce acum aminte. O sută de franci pentru două minute! Aproape prețul unui cinema de două ceasuri! Alt sfert de ceas, și tot nimic nu băuse. Tipul băga sutare în gaura tonomatului în același ritm regulat. Chelnerii treceau în sus și în jos prin fața lui Guguță, de parc-ar fi fost transparent. Încercă să plaseze cîteva : „Vă rog...” cînd vreun chelner se afla în raza vocii lui. Același eșec ca o cataplasma pe un picior de lemn. Își dregeau nițeluș glasul trecîndu-i pe dinainte, apoi privirile lor se duceau să

se piardă pe terasă. Alt sfert de ceas. Tot nu era întrebat ce dorește. Pe masa lui, un pahar gol, pe care, când se sculă ca să plece, îl făcu să cadă jos cu pulpana vestonului. Dacă nu s-ar fi reținut ar fi ridicat un scaun foarte, foarte greu, de fier, și l-ar fi azvîrlit într-o oglindă mare, ca chestie, ca să vadă dacă asta face vreun zgomot.

Așa-i totdeauna. Unii, cu gura mare : chelner ! nu mai vine odată ? De un ceas așteptăm ! (Chiar dacă sînt numai de cinci minute acolo.) Și chelnerul le aduce, bombănind în sinea lui, dar le aduce.

Se îndreaptă spre Clichy. Dame, prin străzile lăaturalnice, se plimbau cu exces de gesturi vulgare. N-a înțeles niciodată cum poți merge sus cu fete ca astea. Când nu se putea altfel, barem alegea cîte una gen drăgălașă — nu-i așa ? Trebuie să fii beat mort ca să te urci în odaie cu așa ceva, sau după cincisprezece luni de exil, și ciung.

250 FRANCI STRIP-TEASE PERMANENT

Cu neon roșu. Asta prinde ochiul. De mai multe ori, trecînd pe acolo, își spusese : intru și eu. Curajul, regulat, îl părăsea. Totuși, fotografiile placardate la intrare aveau o putere de convingere de l-ar fi făcut pe un popă să-și lase antiriul la garderobă. Când mai ai și un camarad cu tine, e altfel. Mai rîzi nițel. Intri ca să rîzi. Ca să vezi ce e pe acolo. Dar singur nu rîzi. Și ceilalți știu foarte bine că n-ai venit acolo ca să rîzi. Se mai uită nițel la fotografii, apoi își continuă plimbarea. Fotografiile, și le trece prin gînd, umblînd. Una de pildă, cu blană în jurul umerilor, care ascundea mai puțin decît nimic. Alta, cu o pălărie mare care acoperea

exact atît ca să-ți dea poftă să vezi restul. Alta, lungită în voie pe divan, își încrucișa picioarele foarte sus. Prea sus. Guguța își oprește morișca și face marșarier. Plătește nervos și iute cei două sute cincizeci de franci și se înfundă în interiorul locului.

Semăna a biserică, dar care ar celebra un cult foarte fistichiu. De cum intră vede un dos dispărînd pe după o perdea. Locul nu prea era luminat. Mai exact de loc. Doar scena, stropită cu niște raze roz. I se indică un scaun, în dreptul unei mese prevăzută cu scrumieră. Trec cîteva minute. Scena rămîne goală. Sala e jumătate plină, adică jumătate goală, cum vrei s-o iei. Chestie de dispoziție. Persoanele se așază tot atîtea în primele rînduri cîte sînt și pe celelalte. Nici țipenie de femeie. Afară de cele de pe scenă. Tocmai apare una, anunțată de o muzică mieroasă. Dar el nu venise acolo ca meloman, așa că trecu peste susceptibilitățile sale auditive, pentru a se consacra cu exclusivitate imaginii. Cu zvîcniri din șold și cu ocheade care descarcă vlaga chiar dintr-un tip de douăzeci de ani, începu să-și scoată mănușile. Niște mănuși foarte lungi, care nu se mai isprăveau. Cu dinții făcea asta, zăbovind la fiecare deget. Cum mîinile erau două, asta lua ceva timp. În cele din urmă aruncă mănușile în culise. Gata cu asta. Proiectoarele roze îi urmăreau cele mai mici mișcări. Începu să-și scoată rochia, fără grabă, deplăsîndu-se pe scenă în sunetul muzicii. Sub rochie mai avea un combinezon sau așa ceva. Cît mai multe lucruri, ca să dureze plăcerea. Pînă la urmă, se hotărăște să se despartă de combinezon, parcă

cu părere de rău. Când ajunge la ciorapi, se întinde pe un divan, ca să-și arate pulpele sub diferite unghiuri. Pivotează la stînga și la dreapta, ca să nu se poată spune că vreunul din genunchi a trecut neobservat. Pe urmă își descheie centura și sutienul cam repede. În sfîrșit, cade și micul pantalonăș.

Ordinea nu era totdeauna fixă. Avea și variante.

Un chelner se apropie de Guguță și-i pune o listă sub nas. Oranjadă 900 franci, bere 1200, whisky 1500 („tip not included“¹).

Era gata să întrebe dacă trebuie neapărat să consume. Adică mai degrabă se întreba, decît întreba, căci nu prea se vedea cum întrebarea ar fi putut trece dincolo de frontiera buzelor. Ca s-o scurteze, chelnerul, un vlăjgan cît toate zilele, îl scuti de a-și mai malaxa inutil circonvoluțiile :

— Consumația e obligatorie... ce doriți ?

Guguță mai citi o dată mica listă și comandă o oranjadă. De data asta nu așteptă un sfert de ceas.

— O mie o sută de franci, cu serviciul.

Porcii ! Apă vopsită. Și nici nu puteai vedea în ce culoare, așa era de întuneric.

Dosurile defilau, și ceasuri întregi le trebuiau farfuzelor ca să-și scoată mănușile ; dar cînd ajungeau la sutien, sau la slip, în două secunde o și ștergeau pe după perdele. Una însă, prevăzută cu o bază posterioară enormă, ne-a arătat-o destul

¹ Remiza nu e socotită în preț (engl.).

de mult timp pentru ca asistența să-și dea seama că asemenea lucruri nu se găsesc pe toate drumurile. Guguță, pe chestia asta își înghiți de trei ori saliva. Imposibil să evite asta. Altfel ar fi început să facă clăbuci.

Ori de cîte ori un dos sau piept își prelungea șederea, omușorul lui Guguță făcea pe ascensorul. Pe frumoasele forme, el proiecta vise, care se topeau îndărătul draperiilor roșii, pe dîra de cîrnuri roze. Tipa cu bază mare, pe asta o s-o aștepte la ieșire și ea o să repete numărul, pentru Guguță personal, care o să treacă cu palma lui peste părțile interesate, ca să știe dacă la mîină e tot atît de plăcut ca la ochi. Spectacolul era permanent și cum n-avea poftă să-l mai vadă o dată ieși.

Era în transă. Lăsă capu-n jos. Pe față i se citeau toate gîndurile. Trecu pe dinaintea acelor-rași șteoalfe de adineauri, și le găsi mai puțin vulgare. Străzile începeau să se golească. Oamenii nu mai umblau ; se tîrau. Obrazele erau descompuse. Oboseala, pe la sfîrșitul după-amiezei, se simte mai tare. Normal. Dacă te apuci să te distrezi în neștire toată ziua, te tragi la față.

Și uite așa, fără să știe de ce, începe să numere ce-i mai rămăsese în buzunar : patru sute cincizeci de franci. Scîrboșii ! Pungașii ! Dacă nu i-ar fi luat o mie o sută de marafeți pentru scîrnăvia aia de limonadă, ar fi știut el ce să facă cu banii. Era acolo una, sprijinită de zid, care parcă o aștepta pe mă-sa, așa de cumsecade părea. Și totuși avea, pe partea din față... Inutil. N-o să-i facă ea lui Guguță un preț de favoare. Nici nu s-ar mai

chema preț ; s-ar chema lichidare. Și frumoasa n-avea de loc aerul că vrea să lichideze.

Își urmă deci drumul, domnul Guguță, privind în jos. Parcă-i ardeau obrajii. Dar nu-și scoase mîinile din buzunar. La ce bun să verifice ? Ei și dacă erau calde ? Ce tîmpit a fost că s-a lăsat să fie dus în halul ăsta ! Și cînd te gîndești că avu-sese suma care trebuia ! Dac-ar vedea afișat : o mie de dosuri, zero franci cincizeci, e în stare să se repeadă ca un taur, fără să-și mai pună întrebări. Și dumnealui se pretinde cartezian ! Ca și cînd pentru două sute cincizeci de franci poți arăta atît de multe dosuri frumoase. Incorrigibil Guguță ăsta. Înainta bombănind. Încet, fără zgomot. Unii înjură tare, mergînd, ba chiar strigînd porcii dracului, gunoaie, cocote masculine și alte asemenea cuvinte. Sînt lăsați liberi fiindcă nu-s periculoși. Afară numai dacă nu mai e loc să-i bage în case speciale. Guguță n-avea nici un chef să treacă pe acolo. Nu, mulțumesc. Oricum însă, nu-i bine de loc să blestemi în sinea ta. Se zice că e rău pentru ficat, care se umflă ca un dovleac, se îmbîcsește, se umple, în fine, face el ceva acolo. De evitat. De cîte ori înjură, își spune că asta face rău la ficat. Că și-o spune, că nu și-o spune, tot aia, același efect.

Un colț de afiș îi atrage privirea : *Curaj, împărăția cerurilor se apropie.*

Mai putu citi semicuvîntul *Confe...* Restul se rupsese. Confe ? Confetti. Nu. N-are nici un sens. Conferință ? Mai degrabă. Încurajări ; că să avem răbdare. Sigur. Ar trebui să se ducă acolo. Sfaturile sînt totdeauna bune. Destul ! Că n-o să stea

toată noaptea în fața afișului. De altfel, nici nu era scrisă adresa.

Cîțiva copii se întorceau acasă, zîmbitori, destinși, bucuroși că au petrecut bine împreună cu părinții lor. Părinții făceau noi proiecte. Duminica următoare o să meargă la... Niște bătrînei, pe o bancă rîdeau cu o gură cît o șură. Cîțiva îndrăgostiți se despărteau : va să zică duminică, în fața Vox-ului ; mergem să vedem *Scarpină-mă, iubito*. Guguță se întoarce acasă. La ce bun să rămînă în mijlocul acestei veselii generale ? Se simțea exclus din buna dispoziție jovială care radia pe toate figurile. Mai înjură o singură ultimă oară zdăvăn suind scara puturoasă, și trage ușa după el. Încearcă să se gîndească la fenomenologia cunoașterii, la teoria cuantelor, la evoluția speciilor. Dar simțea un nod ceva mai sus de centură. Cu așa ceva în tine, greu să cugeți în voie.

Cafeneaua era salonul lui. Te cinsteai la teighea în orice moment. Lunganul atrăgea multă lume. Să-ți deschizi urlătoarea și să n-ai în fața ta pe unul care se scarpină sau care se uită cum zboară muștele, căscînd de i se văd toate amigdalele — așa ceva e destul de rar ca să merite să te deplasezi de oriunde, cînd îți vine pofta să faci nițică gălăgie cu limba. Memoria lui Guguță se căznește să regăsească lanțul conversației din ziua aceea. Ia o mutră ca și cînd totul ar fi limpede. Și nu-i pe departe așa limpede în capul lui. Tipul care vorbea cu lunganul era reprezentant ; reprezentant a ceva :

— Eu...romanele mele polițiste, casa mea, nevasta, copiii, cât despre celelalte...

Și făcea un gest care voia să spună că celelalte știa el unde să și le pună. Sau poate însemna că puțin îi pasă de tot ce se petrece în spatele lui. Sau că face ceva pe tot restul. Sau poate... La dracu... N-o să treacă în revistă tot universul...

— Multe istorii mai faceți pentru cei treizeci sau patruzeci de ani pe care îi aveți de trăit. Voi...

Ba chiar i se întâmpla să zică : voi ăștia. Și se adresa lunganului. Bine-nțeles, nu poți încasa așa ceva în mustăți fără să rîcăi nițel din gît. Normal. Așa că lunganul :

— Le știm noi, bărbile astea... nu te obosi... am mai primit noi de astea... înainte îi dădeau zor cu fericiți cei săraci cu duhu și că intristații se vor bucura... și-or fi dînd ei seama că s-au cam învechit trucurile astea à-la-dobitoc... așa că acum au găsit șmecheria cu moartea... că toți o să murim, că la ce bun să te frămînți... și asta nu împiedică pe unii să se scoale la patru dimineața și să cîștige tufă de Veneția, în timp ce puturoșii care nu fac nimic înoată în biștări... treizeci de ani, patruzeci de ani...

Forța lunganului era că avea mica lui idee fixă pe care n-o lăsa din mîină și pe care o administra populației la fiecare colț de stradă. Ar fi fost în stare să și-o tatueze pe frunte. Firește, o mai plimba în variante, ca să nu plictisească lumea. Că mereu la fel e cam monoton. Din cînd în cînd, se auzea așa : eu, e o chestie pe care n-o înghit : un băiat muncește ca o vită în fundul unei mine

și câștigă mai puțin decît un idiot care nu face nimic toată ziua... De cînd Guguță îl cunoștea pe lungan, auzise cam vreo duzină de versiuni diferite ale acestei cugetări.

Contradicțiile sînt ceva fioros. Guguță se zbatea împotriva lor cu îndîrjire. Că vezi, nu toată lumea este de aceeași părere. Lunganul zicea că să privești în sus, portăreasa lui Guguță că să privești în jos dacă vrei să fii fericit. Și să-ți găsești liniștea sufletească. Trebuie să spunem că portăreasa lui Guguță avea o inimă simțitoare, că o văzuse (jură !) izbucnind într-o zi în plîns fiindcă Margaret nu se putea mărita cu Grupcapten Tonsen sau așa ceva, și, domnule, lacrimi adevărate, și o sinceritate în suspine, că Guguță fusese cît pe-aci s-o imite, dacă în acel moment nu și-ar fi adus aminte de niște belele ale lui — supărătoare și usturătoare — despre care, alături de supărările blondei Margaret nici nu îndrăznește să vorbească.

Și dacă n-ar fi fost decît portăreasa ! Dar măcelarul zicea tot așa. Și cîrnățarul, și franzelarul, și tat-su, al lui Guguță, și mă-sa (înainte de plecare), și jupînul de la prăvălie. Bietul Guguță ! Greu. Înainta bîjbîind pe potecile înguste ale înțelegerii. Din toate părțile îl asaltau argumente convingătoare tautologii și evidențe, raționamente robuste, silogisme de marmură. Ori și cît, trebuia să le cerni, să le descurci. Pînă la urmă intră într-o farmacie :

— N-aveți ceva pentru contradicții ?

Farmacistul dispăru îndărătul contoarului. Se auzea cum agita sticlute, deschidea borcane, deşuruba tuburi, număra picături. După un sfert de ceas, deschise un sertar şi îi întinse lui Guguţă un tub cu aspirină. Probabil că încercase un preparat nou şi dăduse greş. Aşa-i cu cercetătorii ăştia ştiinţifici. Nu eşti niciodată sigur c-o să găseşti.

— Încercaţi asta...

Atît. Nu tu cîte pastile pe zi, nu tu cîtă vreme. Guguţă singur trebuia să hotărască. Te întrebi de ce se fac unii farmacişti. Barem cîte. Poate sînt periculoase.

Luă şi el, la noroc, patru comprimate pe zi. Contradicţiile îi trăgeau înainte, dar ce-i drept, durerile de cap îl lăsaseră. Tot era ceva. Apreciabil. Şi Guguţă aprecia.

— Te poţi aranja să fii liber diseară după serviciu ?

Lunganul îl întrebuse aşa de drăguţ că Guguţă nu găsi nici un motiv să zică nu. Liber, era. În seara aceea şi în celelalte. Lunganul îi spusese : pe diseară, la cafenea, fără să-i dea amănunte.

Toată ziua s-a întrebat cam despre ce ar putea să fie vorba. Trecu în revistă toate lucrurile minus lucrul în chestie. Aşa se întîmplă totdeauna. Toată ziua frecă geamurile încreţind fruntea. Asta-i mai trebuia ! Zbîrcituri pe frunte. La vîrsta lui !

Lunganul venise la întîlnire şi aştepta în faţa cafenelei. Îl văzu sosind pe Guguţă şi-i făcu un semn larg cu mîna. Poate c-o fi strigat hu ! hu ! dar Guguţă nu l-a auzit. Că, de departe e greu.

Mai ales cînd vîntul suflă în direcția ailaltă. Unde mai pui că hu-hu-ul lunganului putuse fi cam slab. În sfîrșit. Era acolo. Îl rugă pe Guguță să se așeze lîngă el într-o superbă mașină americană decapotabilă roșie, de un roșu-aprins. Îi dădu mîna lui Guguță, îl privi drept în ochi și-l lăsă să fiarbă cîteva minute.

— Fii pe pace, n-am furat-o. Am închiriat-o.

Precis că nu ca să-l plimbe la țară sau prin-pădure îi ceruse să fie liber. Nu mai aștepta pe altul. Întoarse o cheie și demară. Canapelele erau confortabile și Guguță se simți năpădit de o bună-stare dulce și legănată. Lunganul scoase din buzunar două țigări de foi și-i dădu una lui Guguță.

— N-o fuma acum. Îți fac eu semn cînd.

Lunganul conducea foarte nonșalant, cu țigarea între dinți, și foarte depărtat de volan. Ca un industriaș care se întoarce la proprietatea lui din Saint-Germain-en-Laye după o zi de lucru plină ochi. Din cînd în cînd se uită la Guguță zîmbind, mulțumit de misterul pe care îl prelungea. Guguță n-avea curajul să se întrebe nimic. Se abandonase plăcerii confortabilului său fotoliu. Se juca de-a miliardarul. Cu trabucul în gură. Vremea de afară — aproape frumoasă. Aerul mirosea bine. Mașina fugea. Peisajul și el. Se mai suise Guguță în autoturisme. Dar într-unul ca ăsta, era prima oară. Nici o asemănare cu taxiul.

Lunganul încetinește și oprește. Ajunseseră? Unde? Lunganul apasă pe un buton, un motorăș se pune în mișcare, și capota se ridică automat. O coboară la loc și pornește iar. Voise doar să-i arate lui Guguță ce lucru minunat este mecanica.

Minunat. Guguță o repeta pe toate tonurile, cu bă'ssă fie al... și alte asemenea, dar fără să lungască prea tare lista.

Se aflau acum afară din Paris, și lunganul tot nu spusese încă nimic. Nu cumva o fi din ăia? N-avea aerul. Guguță nu putea fi luat cu forța. Putea, în orice caz, să zică nu. Sau : mersi, nu astă-seară ; altă dată ; poate. Că de-abia ne cunoaștem. N-o să ne certăm pentru atîta lucru.

Era pe-nserate. Nu se făcuse încă întuneric. Lumina nu mai strălucea, și străzile pe care mergeau acum erau rău pavate. Totuși de-abia dacă simțai hopurile. Ce suspensie, dom'le !

Deodată, strada fu plină de lume.

— Iese schimbul de la uzine. Poți să-ți aprinzi trabucul...

Desprinse de la tabloul de bord un fel de țumburuș pe care și-l aplică pe vîrful țigării. Trase cîteva respirații lungi, apoi puse butonul de unde îl luase.

— Ai văzut ? împingi și pe urmă tragi...

Guguță se amuză de vreo cîteva ori cu noua jucărie, apoi se hotărî să-și aprindă țigara. Tuși de vreo două-trei ori, scuipă, se șterse la ochi, apoi, apucînd cu două degete trabucul ca un tip care face un banco de două milioane, trimise un fum compact care își luă zborul în spatele lui și dispăru pe veci în ceruri.

Muncitori în salopetă albastră treceau prin fața mașinii schimbînd trotoarul. Prin ceața dublului nor al expirațiilor lor simțeau priviri batjocritoare. Cel puțin așa interpreta lunganul.

— Rîd de noi...

Cît despre Guguță, nu reușea să citească nici o indicație în privirea lor, dat fiind că a lui era voalată, că și vocea, din pricina absorbției masive a fumului de țigară.

— Asta-i tot ce știu să facă ! Parc-ar fi niște asfixiați, niște drogați adormiți... ia să-i trezim nițel... ai să vezi... o mică metodă personală... nu dă niciodată greș...

Accelerează, apoi apasă tare și enervat pe claxon. Conducea cu trabucu-n gură, o mîină pe volan și alta pe claxon, executînd un slalom prin străduțele înțesate cu uzine care își revărsau valurile de figuri obosite.

— E interzis să claxonezi...

— N-ai dreptul să...

— Nu sîntem surzi...

Lunganul își pierdea răbdarea. Idioții ! Asta-i tot ce găsesc să spună !...

Guguță trebuia să mărturisească că nu înțelegea nimic din acest joc stupid. Celălalt accelera, frîna brutal în spatele unui pieton, făcea comentarii...

— Hai, puturosule, mișcă !

Sau adresîndu-se lui Guguță, dar cu voce foarte tare ca să-l audă și alții :

— Ia te uită la imputiții ăștia...

Ochea gropi cu apă lîngă trotoare și fleoșc, un adevărat geizer. Pe unii îi făcea learcă. Și lunganul zicea :

— Hai, mișcă, sclavule !

Strigase asta unuia care se tîra în mijlocul drumului. Guguță crezu un moment că lunganul își pierduse mințile. Smintiți văzuse el mulți, prin filme. Da'erau mai nervoși, mai agitați. Pe cînd

el, lunganul, era calm și-și lansa invectivele foarte relaxat. Îi spuse lui Guguță că nu-și va opri operațiile decît cînd o auzi în spatele lui niște : „porcule !“, „lepră !“, „împuțitule !“ Pentru moment nu i se trimiteau decît exclamații ca : „da e nebun de legat“, sau „mai învață să conduci !“ Asta nu era destul de otrăvit, după gustul lui. Nu, nu destul. Și se vedea constrîns să insiste.

— E formidabi cîtă benzină trebuie să consum pînă să le smulgi cîteva vorbe...

Părea scîrbit. Dar persevera. Și perseverența e totdeauna recompensată. O ! a așteptat mult ! Acceleră, frîna, claxona, vira, șuiera din pneuri, mergea pe stînga, se suia pe trotoare, înjura pe toți, ambala motorul, toate astea cu degetul pe claxon.

Noaptea se lăsa încet, fără grabă. Pavajul se făcea cenușiu-închis. Păsările își lansau ultimul cîrip înainte de a se băga în pat. În sfîrșit, recompensa veni. Într-o stradă ca oricare alta culese fructele perseverenței sale. Niște cuvinte îi sosiră la urechi, care îi alinară așteptarea :

- lepădătură !
- tîmpitu dracului !
- putoare bătrîna !
- scîrbosule, împuțitule !

Era încîntat ca o mamă care aude în sfîrșit rîgîitul copilășului.

— O ! ducem înapoi la stîna.

Făcu stînga-mprejur. Acum conducea normal. Cu farurile aprinse. Străzile erau întunecoase. La ora cînd ajunseră la Paris păsările dormeau cu pumnii strînși. Lunganul nu scotea o vorbă. Res-

titui mașina unui camarad garagist care i-o închi-
ria pe o nimica toată.

— A mers ?

— Da. Foarte bine.

Celălalt probabil știa la ce servise mașina. Și
nu părea de loc mirat.

— Oricînd vrei e a ta. Ciao !

Lunganul îi strînse mîna, îl bătui pe umăr. Ce-
lălalt făcu la fel. Păreau că se cunosc bine. Lun-
ganul îl întrebă pe Guguță dacă îi este sete.

— Mergem să bem o dușcă. E pe aici o cîrciu-
mioară în colț... am meritat-o...

Cerură două beri. Numai după ce halba fu
goală, lunganul își debită în bucățele mici, teoria.

— Să nu mă crezi ticnit dacă fac asta... Pentru
ei, ce se petrece la doi metri distanță, e ca și cînd
s-ar petrece în lună. Le poți face orice. Sforăie.
Zic : noi nu facem politică. Numai asta știu să
spună. Atunci, din cînd în cînd, mă duc să-i deș-
tept. Politică ? Să-i vezi cum fac politică dacă e
vorba de pielea de pe dosul lor. Merg pe jos. Și
deodată un borșos împutit trece cu mașina și îi
face sclavi. Asta îi mai trezește nițel. Cu duhul
blîndeții, cu persuasiunea, n-ajungi la nimic. Vax
albina ! Degeaba le dovedești că e interesul lor,
că uite, că dacă, aș ! Se cred regii șmecherilor.

Lunganul recunoștea că sistemul lui nu era
foarte ortodox și că nu poate fi practicat pe o
scară largă. Dar în mica lui sferă de acțiune sus-
ținea morțiș că era de o limpede eficacitate.

N-ar putea spune de ce, dar după această
ieșire cu automobilul, Guguță avea o presimțire,

Rea. Oricum ai lua-o, lucruri de felul ăsta nu se fac în fiecare zi. N-a văzut niciodată așa ceva la cinema. Nici părinții lui nu le făceau. Nici portăreasa. Oare e voie să te distrezi cu exerciții ca acelea ? Scurt pe doi, Guguță avea o presimțire. Desigur, foarte vagă. Lunganul îi făcea frică. Lui, lunganului nu-i era frică de nimic. Nasol, în chestiile astea e să ceri și altora să fie ca tine. Pentru unii, asta era treabă ușoară. O mică șmecherie, și gata, semănai cu celălalt de parc-ați fi fost gemeni. Dar pentru Guguță (și fără să abuzăm de superlative sforăitoare) incomensurabilă era diferența dintre el și lungan. Dac-am zice, de pildă : deosebirea între un erou și un pîrlit care face pe el — încă n-am exagera de loc. Un biet minus și un supraom. E simplu : lunganul se năpustea cu capul în piept, pe cînd Guguță se uita la dreapta, se uita la stînga, înainte de a face o jumătate de pas. Am putea adăuga, ca să nu uităm nimic, că frica e ceva omenesc, și că pare neomenesc ca o ființă omenească să nu simtă ceva așa de omenesc. Pe scurt, hotărî să nu mai pună piciorul acolo, la cafenea. Își zicea că e băiat mare, că poate trăi și singur, că n-a' avea nevoie de nimeni, c-o să-și facă el alți prieteni, că poate prea bine să stea scara acasă, că asta n-o fi marea cu sarea. Astea și le spunea fără să glumească. Dar ce era greu de făcut rămînea să fie făcut de acu'nainte.

Tîmpit lucru obișnuința. O dată ce ai încălțat asemenea patine, luneci fără să te mai oprești. Lunecuși la nesfîrșit.

Pe cînd freca energic și silitor geamurile acoperite cu excremente de muscă din parfumeria *Self Parfum*, se hotărî ca, în seara aceea să mănînce la iuțeală și să meargă să facă un tur pe Marile Bulevarde. Dormi prost cînd ai burta plină. În felul ăsta, n-o să aibă coșmaruri înfiorătoare. Ci vise trandafirii, cu dulci nuferi în floare și păsărici ciripitoare. Unde pui că mersul pe jos face bine la chișițe.

Patru seri în șir făcu aceeași plimbare. Dusul, pe un trotuar, întorsul, pe celălalt. Se oprea și se uita la fel de fel de lucruri. Dar negustorii nu-și schimbă galantarele în fiecare zi, așa că în ziua a patra începu să găsească asta monoton.

În dulapul lui de acasă era un hal de dezordine că un hipopotan sau o vacă n-ar fi putut să-și regăsească puii. I-a trebuit nu mai puțin de două seri ca să pună nițică ordine. Cusurul, cînd totul e în ordine, e că după asta nu mai ai nimic de făcut. Ideal ar fi să ai odăi pline cu mii de dulapuri cu mii de sertare și mii de rafturi. Bagi marfa în toate astea, și nu mai ai nici un minut al tău.

O seară sau două le petrecu privind pe fereastră. Alte două se simți foarte obosit și se culcă foarte devreme. Imediat ce-și înghițise cartofii. Cu riscul celor mai groaznice coșmaruri. Într-o altă seară se duse la cinema. Ce altceva poți face ?

Cusurul era că gura i se umplea cu vorbe. Altminteri ar fi putut ține piept situației o sută de ani. Și chiar mai mult.

Într-o seară, pe cînd se afla la măsuta lui cu niște anosti tăietei în față, unele din ele începură să-i iasă, singure, din gură :

— Mama lor, frige...

Era singur în odaie.

— Mama lor, o să-mi ard gîtul..

Tot singur în odaie. Să nu ne înșelăm. Nu e bine să așteptăm ca o situație să se agraveze. Guguță se hotărî să iasă pe stradă. Numai acolo ar putea găsi pe cineva care să aibă amabilitatea să-i permită să-și mai descarce nițel muzicuța. Cînd ți-e gura plină, nu există șapte mii de mijloace. Trebuie s-o deșerți, înainte de a o deschide.

Și seara, asta nu e ușor. Lumea n-are încredere. Crede că le-ai pus gînd rău pungii, sau virtuții. După ce a înșirat drumurile vreme de o oră fără să fi găsit pe nimeni, se hotărî să oprească un taxi. Îi dădu numele unei străzi cunoscute.

Și profită de asta, ca să-și golească prăvălia fără a se sinchisi de ce-o zice lumea. Principalul era să se deșerte. Altminteri, te plimbi cu falcile umflate ca niște bojoci și semeni a... Celălalt, șoferul, învîrtea din volan și-și vedea de drum :

— Ce vreme dom'le... nu se poate zice că ne răsfată... lucrezi noaptea?... trebuie să fie tare obositor... în meseria mea, nu poți lucra noaptea... nu prea e lume pe străzi, în seara asta... e sfîrșit de lună... se și vede...

Și cretinul dracului învîrtea din volan, și schimba la viteze, și nu scotea o vorbă, nici măcar, din cînd în cînd, cîte un mic m'da, cum este obiceiul.

— Oprește aici te rog...

Păi sigur. N-o să meargă la infinit cu un dobitoc ca ăla. Mai ales că aparatul marca. Dacă ar fi dat peste un tip normal, care răspunde, care ascultă, nu s-ar fi uitat el la câțiva metri mai mult. Dar ca să vorbească de unul singur, n-avea nevoie de șofer. Pentru asta se putea servi de un zid.

Cele câteva vorbe ieșite dintr-însul nu-l ușuraseră. Îi mai rămâneau altele berechet. O simțea el bine. Așa că renunță. La asta, și la seară. Se culcă și dormi cu gura plină.

Dimineața, profită de faptul că băiatul care lucra cu el aștepta comenzi, și încercă să se descarce. Dar — asta se știe — vorbești prost când ai gura plină. Le scoți prea iute. Claritatea s-a dus dracului. Te repezi, ca să profiți, e normal. N-ar trebui s-o lași să se umple în halul ăsta. Scurt pe doi, tipul începu să caște. Și nu voia să se observe. Bine crescut. Începu să se strîmbe, niște grimase care-i zbîrceau ochii și-i deformau nasul, în timp ce se prefăcea că vrea să muște o pieleță jenantă în colțul unei unghii. Combinație destul de complicată. Guguță își închise robinetul. Își zise că tipul trebuie să fi avut o sarailie în loc de creier (altfel cum?), că nu poți să nu fii interesat la ce spunea Guguță, care tocmai inventase o povestioară, și brodase în jurul ei, avînd în vedere că istorii reale interesante era cam greu să i se întîmple lui.

Restul zilei și-l petrecu în cogitațiuni asupra egocentrismului situat pe treapta cea mai evoluată a scării animale — mai hotărît ca oricînd să nu

mai pună niciodată piciorul în cafeneaua cu pricina.

Ei și, ce dacă trece pe dinaintea ușii ? Asta nu angajează la nimic. Treci. O privire și gata. Nimeni nu te silește să rămâi.

A ! Dac-ar avea ceva mai multe parale ! S-ar înfunda, toate serile, în sălile întunecoase...

Lunganul e acolo, cu prietenii lui.

— Daca-i fost bolnav, trebuia să ne-o spui...

I se întinde o momeală. Și el mușcă :

— Un guturai. Nimic grav...

— Totuși, puteai să ne trimeți o vorbă. Singur, e cam albastru...

Nu se poate spune că lunganul nu se arăta față de Guguță grijuliu ca o mamă. Ca o mumă-doică. Și Guguță se învinuia că n-a venit la cafenea mai de mult. Ei erau drăguți cu el, și el era bănuitor ca o fată mare.

Se afla unul nou printre ei, și lunganul vorbea cu el...

Și cu Guguță ăsta... amîndoi...

Cînd Guguță se auzi chemat pe nume, ciuli urechile ca un cîine ciobănesc neamț pe care îl strigă mă-sa.

— I-am mai trezit nițel... trucul meu e perfect ca lucrul cusut de mînă... e reflexul condiționat în persoană... sigur și bazat...

Strașnic papagal avea lunganul ! O dată pornit, nu-l mai puteai opri. Gura lui se umplea într-o cadență poate încă mai rapidă decît la Guguță. Povestea ieșirea lor, în doi, cu mașina. Gesturi

mari, mimică, un actor n-ar fi putut face mai bine.

La cafenea, lunganul se simțea la largul lui. Nu trecea o zi în care să nu-și slobozească temperamentul. Un vulcan în erupție perpetuă. Când îl întâlneai, nu se încurca cu salut, ce-mai-nou, ce-mai-faci, ci, de la început, șo-pă-păcătoși și șo-pe-împuțiți, și de îndată ce-ți dădea drumul la mână, ambreia pe detalii despre ce mai făcuseră zișii păcătoși de împuțiți.

Guguță avea o dată o vecină de palier care, de câte ori îl întâlnea pe scară, îi povestea ce-a făcut Jeanine, o fată care lucra în același birou cu ea. Că ce haz a avut în ziua aceea Jeanine, și că ce i-a spus ea atunci patronului, și că ce pălărie nostimă avea, și că Jeanine s-ar putea să se mărite, și Jeanine în sus, și Jeanine în jos, nu era decât Jeanine în viața ei. A ! Dacă ar fi dat o raită prin China, sau prin Peru, sau aiurea ! Astea-s chestii care-ți permit la sigur să schimbi subiectele de conversație.

El, Guguță, nu-l avea decât pe lungan în viața lui. Dar viața lui, nu se terminase încă. Și nu pierdea nădejdea. Mai era și viitorul...

De când patronul cafenelei tolera discuțiile cu voce foarte tare, lunganul se făcuse și mai agresiv și mai sclipitor. Jupînul nu luase hotărîrea asta așa, ușuratic. După o socoteală rapidă, și-a dat seama că e preferabil, pentru bilanțurile lui lunare, să tolereze un grup de zece persoane care vorbesc cam tare dar care vin zilnic, decât un client-doi pripășiți pe ici pe colo în zilele de mare uscăciune.

Cel puțin se poate presupune că asta îi fusese socoteala. Altminteri cum să-ți explici că accepta acum ce refuzase altădată. Urlete, pumni în masă, epitete variate, de la tîmpit la împutit și înapoi. Era chiar o adevărată artă cum știa lunganul să plaseze atîția termeni variați într-un timp așa de scurt. O nimica toată îl făcea să demareze.

Cînd te uitala el cum scînteie și scuipă și atacă, erai întotdeauna nițel mirat. Un taur în arenă. Distribuia, cu aceeași sprînceană neagră, lovituri de coarne în toate direcțiile. Ce i se făcuse oare omului ăstuia ca să adune în el atîta mînie ?

Într-o zi, lunganul îl întrebă, drăguț, pe Guguță dacă nu vrea să-i facă un mic serviciu. Un pachet, de dus la o adresă. Pe care n-are timp să-l ducă el. Sau bani ? Guguță era gata să-i dea cei două mii de franci care zăceau în fundul portofelului lui. Dar crac ! lunganul îi și strecoară, dintr-o singură mișcare, pachetul, așa, fără vasilină, cum zice unul care lucrează cu Guguță, și care zice vasilină ori de cîte ori e vorba de a strecura, luneca, introduce, pătrunde. Nici o mirare că cuvîntul îi vine acum în minte fără nici un efort. Atîta îl auzise ! Acum vorba face parte din arsenalul de vorbe folosite de el ca să comunice cu aproapele.

— Un camarad, care e bolnav... Nu-i mare lucru... n-o să fii tu ăla care o să lipească afișele... dar e nevoie de cineva care să păzească, în timp ce celălalt lipește... că azi lumea e plină de tîmpiți care...

Acesta fu momentul cînd Guguță avu cel de-al doilea presentiment. Presimțire care dură cît un fulger, sau ceva care merge și mai iute, fiindcă lunganul era acolo, în fața lui, și trebuia răspuns numai decît. În acest gen de chestii nu se obișnuiește să ceri o săptămîină de gîndire. Răspunse da. Vrei să-mi faci un mic serviciu ? Un fleac, nici cu cît să orbești un șoarece ! Nu poți răspunde nu. Să te uiți la dreapta și la stînga în timp ce un tip lipește niște afișe, foarte bine. Și cam ce fel de afișe ? Dar întrebarea îi rămase pe buze fără să facă cel mai mic zgomot. O chestie ca asta l-ar fi făcut să fie desconsiderat de lungan. Pentru un fleac ca ăsta ! Dacă un sfert de optime de secundă lunganul și-ar fi închipuit că Guguță e un tîrșelos, Guguță ar fi murit de rușine. Vorba vine. Nu se întîmplă în fiecare zi să ai frici din astea. Și taratată și badabum ! Gata. I-a dat drumul unui drăguț de „da” cu care, vorba ăluia, puteai extermina un întreg regiment de dragoni. Nu mai rămînea decît să fixeze întîlnirea. Lunganul îi dădu ora și-i zise mersi fără nici o căldură, ca un profesor care spune elevului : mie, personal, asta nu-mi aduce nimic, o faci în interesul tău. Cam așa ceva zăcea în mersiul lunganului. Sau altceva, dar de același gen. De pildă : nu cumva ai vrea să-ți mai și mulțumesc pentru un fleac ca ăsta ? Cam așa. Și totuși, pe Guguță îl duruse acest minuscule mersi de-abia auzit.

Era acolo, la ora fixată. Văzu apărînd pe un mărunțel înhămat cu o tașcă și în mîină cu o găleată conținînd clei și bidinele.

— Ia asta...

Și-i trecu lui Guguță găleata. Guguță ar fi vrut să-i spună că lunganul îi spusese că trebuie doar să se uite în dreapta și stînga, nu să ducă găleata. Dar lucruri de-astea nu se spun.

Pe drum, mititelul îi povestea ce se întîmplase la atelier între un coleg al lui și patron. Guguță mergea și înjura. Tîmpitul dracului ! N-aveam decît să zic : nu. Un nu — nu-i ceva complicat. Afurisit de grea, putoarea asta de găleată. Începe să mă calce pe nervi cu povestea lui. Poveste silnică pe viață. N-are decît să le lipească singur. Și tipul fluierînd admirativ, găsește că ce spune el o grozav, și re-re-continuă :

— ... nu s-a jenat să-i scuipe adevărul în față... da, da, jupînului... da, ți-o spun eu... și ălălalt n-a putut răspunde nimic... că tipul nu e din ăia care se lasă călcat pe bățatură... aș fi vrut să-l vezi într-o încăierare cu ăia de la C.R.S.¹... leprele alea, gunoaiele alea, erau înarmați pînă-n dinți, aveau gogoloașele-n traistă, și tot ei s-au dat înapoi... a ! el nu era, firește, singur, dar aș fi vrut să-l vezi...

Guguță, totuși, nu-l putea lăsa să monologheze fără să-i dea o mîna de ajutor, cu o vorbuliță oarecare, vorbe de sprijin, știți...

— Da, ai dreptate. Niște scîrboși și niște puturoși... dacă oi avea vreodată pe unul din ăștia în fața mea...

¹ *Compagnies Républicaines de Secours* — care blindate ale poliției.

Toanta de la găleată începuse să-i taie rău degetele. De necrezut ! La douăzeci de kilometri vrea să le lipească ? Are cel puțin cinci kilograme de cocă în sărăcia asta a lui. Iaca. A găsit, în sfârșit, un zid pe placul lui. Plin de afișe. Unul anunța un miting trecut, celălalt dădea programul săptămânal al Vox-ului. Mărunțelul își lipi afișul între cele două. Repetă operația pe vreo alte zece ziduri. Guguță se uita la el și arunca din când în când o privire la stînga și la dreapta. Pe la al doisprezecelea (sau al treisprezecelea ?) zid, când erau aproape pe isprăvite, treaba se strică. Mărunțelul dichisea cu pensula un afiș care avea zbîrcituri. Era târziu. Nu mai întâlнисeră țipenie de om de multă vreme. Un cer negru de tot. Văzură venind spre ei vreo opt tineri care n-aveau aerul că se întorc de la școală. Mărunțelul văzu lucind o lamă de cuțit în mîna unuia din ei. Guguță văzu și el una. Face două. Dar pe beznă nu se vede așa bine. Or fi fost niște muzicuțe de gură ? Nu prea e potrivit să cînți după ora zece, pe străzi sau aiurea, dar e scuzabil să vrei să te mai destinzi vărsînd armonioase arpegii cu riscul chiar de a dăuna întrucîtva somnului unei populațiuni laborioase, vesele, pioase, trăiască Franța ! Dar nu fuseseră instrumente muzicale. În *Commanchii atacă în zorii zilei*, generalul dă ordin trupelor să nu atace decît atunci cînd indienii vor fi în bătaia puștii. Mărunțelul deci așteaptă să vadă limpede strălucind o chipeșă lamă de cuțit, ca să sune retragerea.

— Tunde-o !

Făcură un sprint de o sută de metri plat cu împuștii de puștani în dos. Guguță, cu coatele lipite,

despica văzduhul urmat de ăla micu care nu-și lepădase tașca. Bătură toba cu degetul în geamul unei cafenele care închisese. Dar doi consumatori nu-s de lepădat, și-a zis patronul. Și le-a deschis, și le-a servit două coniacuri. Haimanalele abandonaseră urmărirea. Fisticchie idee să bage sculele acelea pe care le aveau în mână, să le bage în burta lui Guguță. Tineretul ăsta, din toate-și face joacă ! Mai luară un rînd. Am făcut bine, își zise patronul. Cei doi băieți se șterseră pe mustăți și ieșiră, după ce se uitară bine în toate direcțiile, să vadă, dacă împutiții ăia se hotărîseră să se ducă acasă. Strada era pustie. Se întoarseră să ia găleata cu clei de unde o lăsaseră. Găleata nu se mișcase din loc.

Și plecară, ca să se culce. Că nu era să-și petreacă noaptea admirînd peisajul sau așteptînd răsăritul soarelui.

— Eu încep la șase... Salut !... zisă puștiul și dispăru cu găleata și tașca. Guguță păși spre casă cu pași înceți.

Lunganul fu informat despre această aventură. Lui Guguță îi fusese cît p-aci să facă pe el de frică. Dar cum nu suflase o vorbă despre asta, lunganul socoti că lui Guguță nu-i fusese frică. Asta-i cusurul raționamentelor pripite. Să-ți iei picioarele la spinare. Să nu te mai întorci. Să faci economii la mîncare ca să-ți poți oferi cîte un film în fiecare seară. În loc de asta, tîmpitul de Guguță repetă lunganului exact ce îi povestise mărunțelului. Cîte ocazii de a închide pliscul poate un om să piardă !

— ... Gunoaiete dracului... a ! dacă mi-ar pica vreunu-n mîna !...

Rău făcuse că spusese asta o dată, și încă mai rău a doua oară. Ce de mai tîmpenii poți să scoți din tine pentru ca ceilalți să nu creadă că ți se fîlfîie de ei. În seara aceea, lunganul se purtă cu Guguță ca o mamă. Cînd rămaseră singuri, îi oferi o băutură și-și vorbiră între patru ochi. Lunganul era peșemne într-o stare din alea cînd îți vine să te spovedești. Și doar asta nu era genul lui. Rare-ori îl auzeai povestind despre el. Nu se întîmplă des asemenea chestii.

Iubise. Nu povestî întreaga poveste. Din pudoare ? Din chibzuială ? Nu vorbi decît de sfîrșitul ei. Parc-ar fi fost ieri. Ochii lui pe cînd vorbea, spuneau tot ce era de spus. Cu mîna iubitei în mîna lui se duseseră în seara aceea la cinema. Nu doar așa, la cinema, ci ca să vadă filmul. Unul bun, pe care țineau să-l vadă. Filmul — nimic de zis. Pe cîinste. Dar completarea, documentarul, fusese una din cauzele sfîrșitului amorului lor. Era o chestie de la O.N.U. sau de la o organizație de genul ăsta. Plimbaseră aparatul de filmat prin niște locuri de acelea pe care le eviți ca să nu tai pofta de mîncare spectatorilor, sau să nu faci scurtă la gît de mult ce au întors capul ca să nu vadă. Schelete de oameni morți de foame, în India. Copii mici de negri hămesiți, copii de rasă galbenă, cu un castronaș în mîna, cerșind cîteva boabe de orez ; copii de arabi scotocind prin lăzile de gunoi. O muzică de Beethoven acompania astea și un comentariu catifelat încerca să informeze pe cei ce încă nu știau că din trei miliarde

și jumătate de semeni de-ai noștri care circulă pe această scoarță pămîntescă, numai patru sute de mii mănîncă pe săturate, ceilalți trăiesc într-o aproape veșnică stare de flămînzire cronică. Are o sensibilitate de fată mare lunganul. Chiar după ce ieșise de la cinema, tot mai stăruia, în fața lui, imaginea puștiului galben, pe șoseaua rasă, bombardată, pustie, întinzînd mîna și privind cu niște ochi de cîine bătut și de moșneag blazat. Pe față, două găuri negre de unde lacrimile nu mai curgeau. Iubitei lui i se făcuse foame. Desigur, nu-i mai rămăsese în minte nici cea mai mică urmă din viziunea cu micuțul flămînd. Viziunile vin, pleacă. Nu-i bine să rămîna prea mult. Te poți pomeni în niște locuri unde ești tratat cu apă rece și alte chestii mai moderne, cu descărcări electrice, că te-ai lipsi bucuros de ele. Ce să mai vorbim? Iubitei i se făcuse foame. Bineînțeles, simțitoare și deșteaptă cum era, nu i-a spus-o așa, pe șleau, chiar la ieșire. Îi era, probabil, acel gen de rușine care-ți e atunci cînd ai îngropat pe o ființă scumpă și cînd, ieșind din cimitir, constăți că în ciuda lacrimilor vărsate din belșug, grozav ai îmbuca ceva. Nu-i decît o comparație. Între a ieși de la cinema și a ieși de la cimitir, e o mică deosebire. Chiar dacă imaginile filmului sînt penibile. Dar lunganul n-avea stomac să ia lucrurile așa. Ținea de altfel să precizeze că nu-i atît de tîmpit încît să-i bage vină pentru un lucru în fond foarte bun, cum este foamea. În sine, foamea nu e ceva vinovat. Foamea e un adevăr care nu se discută. Ca să-și precizeze ideea, el îi explică lui Guguță că ora declinului brutal și definitiv al marelui său

amor sunase ulterior intrării în restaurant. Mai exact : cîteva minute după citirea meniului, adică exact minutele cheltuite de iubită cu citirea zisului meniu. După care lectură, entuziasmul nu se poate zice că ilumina obrazul doamnei. Și zise ea, punînd meniul pe masă.

— Nu-i mare lucru de mîncat aici... Mereu același și același lucru...

Două fraze banale în aparență. Dar care ștergeau dintr-un condei luni întregi de schimburi intelectuale și manuale între cei doi amanți. Schimburi tandre, de o înaltă valoare umană. Delicatul nostru lungan, din lumea aleasă și înaltă în care plutea de cînd avusese fericirea să întâlnească amorul, iată-l acum aruncat într-o lume de sălbatici care vorbeau altă limbă decît a lui.

„Biftec à la tartar ; rasol miron-ton ; ruladă de vițel ; șnițel vienez ; escalop napolitan ; escalop vienez ; pui fript cu smîntînă, rață cu măsline ; pilaf de midii à la oriental ; ton braisé cu ciuperci ; broaște soté cu verdeață ; languste à la bordo ; cotlete de purcel à la grec ; ficat de vițel cu cartofi à la mînut ; șatobrian cu cartofi pai ; rasol à la ca la mam-acasă...” Și toate astea inundate, stropite cu niște sosuri, domnule : „Mornay, englezesc, bearnes, suprem beșamel, ravigot, de ciuperci, cu maraschino”. Și încă altele. Și tot ce dînsa găsisese cu cale să spună, fusese :

— Nu-i mare lucru de mîncat aici... Mereu același și același lucru...

Văzuse și ea ca și el, imaginile acelea cu copilul și privirea lui disperată, și acum avea îndrăzneala să nu găsească nici un fel de bucate pe gustul ei !

Dacă același lucru s-ar fi întâmplat înainte de a fi văzut filmul, ar mai fi și astăzi ocupați să se țină de mână în sălile întunecoase și să se pipăie. De ce ține soarta omului ! Dar așa, cu nasul vîrît în meniu, ea i se arăta lunganului ca o canibală care țopăie și se strîmbă. O întreagă lume se strecurase între el și ea. Asta ca să știm cît de sucit era lunganul. Guguță nu se vedea abandonînd o minunăție de fată, o splendoare, o dulceață, o drăgălașă, numai așa, fiindcă nu i-a plăcut lista de la restaurant. Trebuie să adăugăm, ca să punem un temei acestei constatări că lui Guguță nu-i fusese dat să se vadă prea des la cinema cu mîna lui în mîna ei, cu obrazul lui pe obrazul ei. Așa că ar fi fost nevoie de un concurs de împrejurări dat năibii pentru ca el să se găsească în aceeași situație cu lunganul.

După cîteva greve și o scumpire continuă a traiului, patronul, cu moartea în suflet, trebui să pună o nadă la salariul lui Guguță. Creierul acestuia, adică partea rezervată calculului mental, intră în efervescență. Imaginația de asemeni. În sfîrșit, iată c-o să poată trăi mai bine. O să-și poată îngădui o mulțime de lucruri. Poate chiar un mic tranzistor, ca să se plimbe cu el pe stradă. Asta n-o să mai treacă nebăgat în seamă. La sfîrșitul lunii, pe cînd capul lui bîzîia de proiecte, primi plicul. Se duse acasă fără a mai tîndăli pe stradă. Plicul o dată rupt și conținutul lui răsturnat pe masă, Guguță luă un creion, hîrtie, și purcese la niscaiva matematici elementare. Sporul se ridica la 935 de franci pe lună. O împărțire fulger îi dădu 293 de

franci de cheltuit în plus pe săptămîină. Dacă suprima eschimosul din antract, asta îi dădea încă un cinema pe săptămîină. O dată trecut scurtul moment de veselie și entuziasm, Guguță se prăbuși în descurajarea cea mai neagră. Un negru masiv și opac, să-l tai cu toporul. Mama mă-si de viață ! Robie curată. În loc să te pună să tai sare, îți dau trei metri pe trei. Să rîci, să freci, să te rupi muncind, pînă la ramoleală. Pe urmă vine o boală bună, și un doctor care te trage de pleoapa lipită, ca să vadă dedesubt dac-ai murit de-a binelea. Și tranș ! cîțiva bulgări într-o gaură și un bănuț flăcăului care-ți duce trandafirul sau garoafa. Va să zică, pe la cincizeci sau șaiszeci de ani, dac-ai fost băiat cuminte, și ai lucrat frumos, și te-ai purtat cuviincios cu jupînul, ai dreptul la încă un cinema pe săptămîină. Chipeșele automobile decapotabile, fetele frumoase pline de blănuri, somptuoasele vile pe Coasta de Azur, tot acest brilliant calabalic pe care ni-l arată, lucind, flutură în fiecare zi pe sub nas jurnalele și filmele, e doar ca să ne indice direcția. Uite. Pe-acolo. P-aici trebuie s-o iei. Vezi ? Drept înainte. Păi sigur. Trebuie un scop, în existență. Altfel te întrebi de ce mai înaintezi. Umbli ca un dobitoc, fără să știi pe unde s-o iei. *Pe acolo*. Am înțeles. O să ne ducem. Acum sîntem liniștiți.

Cînd se afla într-un asemenea rahat sufletesc viscos, avea el un procedeu de a încerca să iasă dintr-însul, fără a ieși de tot din uriașa năzbîtie, ca să vadă dacă mai există și alta pe altă lume. Un procedeu să te strici de rîs. Uite ce făcea : trecea în revistă lista necazurilor pe care nu le avea.

Picioarele ? Amîndouă îl duceau normal. Degetele ? Le mișca lesne. Nu dureri de măsele, nu bătăături la picioare, vederea bună, auzul așîderea. Nici pic de sifilis nu-i ataca figura. Nici un infarct la orizont. Nici o mîncare care să-i cadă greu la stomac. Și dacă astea toate nu erau leac suficient contra stărilor de rahat ultracleios, venea lista nenorocirilor care îi pocneau pe semenii săi și de care, el momentan, fusese cruțat. Băiatul portăresei — treisprezece ani, cancer — nu se amuză în fiecare zi în patul lui. La etajul 3, o mamă primește o scrisoare tîmpită care o informează că puișorul ei drăgălaș și-a vărsat mațele apărîndu-și patria contra barbarilor. În casa de vizavi o cocoană geme și se zvîrcolește în pat în criză de colici nefritice. Astea-s lucruri pe care le afli cînd te duci să cumperi pîine. De obicei, cu ajutorul acestor două liste, se cam repunea pe picioare. Adică, o lua-nainte, pe baza elanului inițial, fără să-și pună întrebări asupra fenomenului. Pentru rahaturile cele mari de tot, debala arsenalul cataclismelor. Cu ăsta mergea la sigur. Cătrăneala cea mai sumbră, grețurile cele mai acre, sfîrșelile cele mai imobilizatoare, toate zburau de îndată ce evocai o trompă de apă glacială care te umflă noaptea din pat și te preface în noroi moale. Portăreasa uneori îi ridica moralul cînd vedea pe obrazul lui stigmatul unei greți clocite.

— Cît mai ești în viață... cît mai ești tînăr... (frazele ei rămîneau totodeauna suspendate).

Desigur, voia să spună că el se află doar la început, că n-are de ce să se plîngă, că mai tîrziu o să fie mai rău. Îi ridica moralul, o conversație cu

portărcasa. Sigur. N-avea dreptul să se plîngă. Nici tremurici senil al mâinilor, nici mirosul de urină stătută pe care dumneaei îl degaja.

Nici încovoiat în două nu era, nici nu-i curgea bale atunci cînd trîncănea. Viața e frumoasă ! Păsărelele cîntă ! Și săpunul *Ziipenume* e regele albiturilor.

Un confrate care-și mărita fata îl pofti cu acest prilej la o mică petrecere. Poate fiindcă nu aveau destui musafiri ? Sau poate, văzîndu-l pe Guguță cătrănit fi venise pofta să-i facă plăcere ? Sau poate erau treisprezece ? Sau poate lipsea un cavalier pentru dans ? Această ultimă ipoteză făcu să topăie sufletul lui Guguță. Ce mai tura-vura ? Fusesese invitat.

Iată-l în mijlocul acestei fericiri. Oaspeții rîdeau, strigau, vorbeau tare. Dar în toată această agitație, era parcă ceva neplăcut. Alcoolul făcea el ce putea. Totuși, Guguță se plictisea de moarte. Era singur cuc. Nici cea mai mică drăgălașă la orizont, pe care ar fi clădit un imobil sau o casă la țară. C-așa e el, de ajuns să întrevadă un soclu sau o fundație, că se și pune să zidească. Un constructor, Guguță.

Nimeni nu se ocupa de el. Nu cunoștea pe nimeni cu excepția confratelui gazdă și încă unu, văzut în total de patru ori și doar zece secunde de fiecare dată. Cam puțin, ca să angajezi o conversație. Sigur, unii pot. Sta așa, clocindu-și urîtul. Soneria. Desigur, niște flori aduse cu întîrziere. Nu. Un bărbat și o femeie, musafiri întîrziați.

Gazda îi primea și Guguță nu-și mai putu lua ochii de la ce vedea.

— Prietenul meu... negustor de antichități... am făcut războiul împreună.

Urechile lui Guguță auzeau, dar ochii fixau femeia. Binecuvîntat fie războiul care-ți procură asemenea prieteni.

Toată seara n-o slăbi din ochi. Când îi întâlnea privirea, îl durea, și se uita în jos. Omul care o însoțea trîncănea ca și când din vecii vecilor se aflase acolo.

— O mobilă trebuie să fie de epocă. Nu poți să-ți așezi fundul pe un fotoliu care nu-i de epocă... mă-nțelegi... asta ar aduce o notă discordantă în salon... Fiecare burghezie transmite generației burgheze următoare toate vechiturile ei... doar prețurile se mai schimbă... observați că eu nu sînt contra... ba chiar eu trăiesc din asta... Dar nevastă-mea...

Ea ședea ; se uita la dînsul. Îl asculta. Toți îl ascultau. Vocea lui era puternică, sigură și calmă. Ce ieșea din gura lui nu făcea zgomotul obișnuit produs de acest organ. Nu semăna de loc a lucru auzit de cincisprezece milioane de ori. Asta-i dădea lui Guguță poftă să se repeadă la el, să-i strige, știi, eu sînt mai puțin imbecil decît par, am citit Educația sentimentală și pe Eugénie Grandet. Și că-l imploră să stea de vorbă cu el, să nu-l zvîrle în mulțimea anonimilor.

Și ea domnule... Avea un chip... că vorbele nu mai fac două parale...

Soțul cu paharu-n mînă și țigara-n gură, nu contenea de a vorbi. Și toți păreau interesați.

Cineva dădu drumul la muzică. Însurățeii deschiseră balul în sunet de tango. Alte părechi urmărară. Să se ridice și s-o invite la dans? Înțepește pe scaun, cu ochii lipiți de ea, punînd în privirea lui tristețea unui cîine Saint Bernard, pofta unui bătrîn lubric și disperarea omului singur. S-ar mai găsi greu și altele. Cu o astfel de privire așezată pe ea, ar trebui ca dînsa să se scoale și să-l invite, sau să-i facă un semnuleț de departe, că poate veni, că-i acordă dansul acela. Dar ea nu se mișca și se uita într-altă parte. Izbuti să se hotărască. Se ridică. Inima lui țîșni în galop. Înainta și privea drept dinaintea lui. Văzu brațul soțului care rotunjea cu ea o frază și în același timp o întindea doamnei. Ea se sculă și se lipi de el. Guguță își urmă drumul ca și cînd s-ar fi hotărît s-o ia prin altă parte.

Ea trecea pe lîngă el și din el nu vedea decît o umbră. Un cap printre atîtea. Partea proastă era că acel cap era capul lui. Mai dansă și cu alții. Acum, Guguță, nu mai voia el. Să danseze cu ea? Să-i spuie — ce? Două cuvinte, trei? Mirosul ei s-ar fi încrustat în hainele lui și l-ar fi chinuit toată săptămîna. Era de ajuns să-i respire parfulmul cînd trecea pe lîngă el, ca să i se contracte stomacul.

I se întindea, ca la toți ceilalți, din cînd în cînd, o farfurie cu prăjiturile. Nimeni nu s-apropia de el să-l întrebe ce crede despre ultimul film de la Vox.

Se apropie de o cutiuță cu țigări și aprinse una. Așa, cu ceva în mîină, se simțea mai puțin stîngerit. Să stai ceasuri întregi fără a vorbi cu ni-

meni, asta te face să nu mai știi unde să pui mâinile sau picioarele. Ar trebui să se apropie de unul, oricare, și să-l întrebe ceva, orice, ah ce vas frumos, ați avut vreme bună în concediu ?

Ca să atragă atenția, ar fi trebuit să se ridice să plece înaintea tuturor scuzându-se zgomotos, cu gesturi vaste, că e obligat să se ducă și că regretă, și că fusese o seară minunată, că mi-reasa e încântătoare, că să nu vă deranjați pentru mine, că să continue petrecerea... Da, da, da, există tipi care pot să spună toate astea. Guguță n-avea nimic de făcut. Ieșit de acolo se regăsea din nou singur. Singur aici. Singur afară. De ce să se mai miște ? Aici era lumină. Și zgomot. Poate că tot o să vină cineva să stea de vorbă cu el. Ce tâmpit e ! Cine să vină ? Dar tocmai când înjgheba acest raționament vecin cu pesimismul, o cocoană mai bătrână s-apropie de el. Poate tot atât de că-trănită. Poate și mai și. Parcă poți să știi ? N-o mai zărise pînă atunci. Probabil că și ea producea același efect optic ca și Guguță. Se confunda cu trandafirașii violeți de pe tapet, iar cînd trecea prin dreptul bufetului, lua tonalitatea lemnului. Asemenea fenomene există.

— Sînteți un prieten al ginerelui ?

Guguță îi spuse că da. Și după asta ce să-i mai spună ? Că lucrează cu el ? Și după asta ?

— Sînteți student ?

Ea se afla lîngă el (nu bătrîna, ci frumoasa) și putea să-l audă.

— Da... student...

— Pasionant lucru să fii student ! Ah ! Dacă aș avea eu vîrsta dumitale.

Nu era să-i spună că e spălător de geamuri. Asta face rău la ecou. Asta se răsfrînge urît pe trandafirii violeți de pe tapet. De altfel, vîrsta de student o avea. Și chiar ar fi ajuns student, dacă l-ar fi împins cineva. Trebuie să fii împins, altminteri e greu.

Doamna bătrînă se depărtează de Guguță și se apropie de un altul nițel mai departe :

— Sînteți un prieten al ginerelui ?...

Apoi altul, apoi încă unul. Își făcea mica ei rundă :

— Sînteți un prieten al ginerelui ?...

Întors acasă, Guguță se trînti pe un scaun și scoase din cutia lui micul giuvaer. Fusesse construit cu skepsis, ca să stea bine în mînă. Ca să nu cadă jos cînd împușcătura readuce țeava înapoi. Partea granulată era ca să nu alunece din palmă. Strîngi vîrtos și apeși cu arătătorul. Iar geniul inventiv al omului face restul. Gata s-a isprăvit pentru totdeauna cu pentruceurile și lacebunurile. Tot atît de lesne ca împușcarea unui iepure. Ba încă mai lesne. Aici ținta nu mișcă. Viața țintei ține de o mică presiune de index. În fiecare seară cînd vine de la lucru, chiar și duminicile sau sărbătorile legale, are puțință să-l ia în mînă, micul obiect. Are oricînd puțință să se servească de degetul arătător dacă situația ar deveni nerespirabilă. Îl pune întotdeauna, în același loc. În fundul unui sertar. Îl mai șterge, îl mai unge din cînd în cînd. În fundul palmei îl cîntărește, cu țeava spre perete. Au fost seri cînd nu l-a luat în mînă. Simțea, așa, confuz, că i-ar fi fost poate greu să-și controleze degetul. Astea-s lucruri pe care le simți o dată și

a doua oară nu le mai poți verifica. Ține minte când a intrat în prăvălia armurierului. Chiar în ajunul zilei când vânzarea avea să fie interzisă. Cumpărătorii îi dădeau o întrebuințare greșită. Se vindea ca armă de salon, dar unii șoltici o foloseau afară din salon. Negustorul îi făcea reclama ca și când ar fi vîndut un ceas sau o pereche de bretele. Spunea că ce precizie, că ce ușor, că ce suplețe la trăgaci, ce întreținere ușoară ! Obiectul de mult rîvnit odihnea în galantar pe catifeaua roșie a unei cutiute elegante. Prima oară, deschise ușa magazinului ca să întrebe prețul. A doua oară vru să-l privească mai deaproape. Ce mai tura-vura. Acum e la el în sertar. Poate să-l ia în mîină ori de cîte ori vrea. Și de zece ori pe zi. Această mică bijuterie, pe vremea aceea, făcea cît jumătate din salariul său lunar. Dar nu-i părea rău de cheltuială. Nu se hotărîse încă să părăsească toată acea fericire, toată acea înțelegere, toată acea gentilețe care scăpăra în jurul lui ; voia doar să știe c-o poate face dacă vreodată o avea chef s-o facă. Aruncatul pe fereastră, înecul, ștreangul, gazul — nu-i plăceau. Cer să aștepți, să pregătești. Tot soiul de necazuri. Cu micul său giuvaer, nici un soi de griji. Un gestuleț, de-abia schițat. Mecanica se va însărcina cu restul.

Chit că facem praf suspense-ul poveștii, trebuie să mărturisim că pînă azi Guguță nu se servise de degetul său arătător decît pentru trebi ceva mai cotidiene. Că, vezi, sînt unele persoane cam sensibile, pe care asta le-ar împiedica să doarmă.

Împinge ușa cafenelei. Lunganul e acolo. Vorbește, cu gesturi largi. Arborase niște crep de do-liu pe reverul hainei. Bravo, își zise Guguță. O mică petrecere la orizont. Cam scîrbos din partea lui Guguță. Pesemne că e în așa hal de cătrănit, încît chiar o înmormîntare nu-i pare un lucru dezagreabil. Vine lume. Oarecare căldură între oameni.

Ia tonul de circumstanță, cu voce scăzută.

— Din ce a murit ?

— Hă ?

Va să zică trebuie să zbiere :

— Din ce a murit ?

Ce altceva ar fi putut întreba ? Lucrurile pe care le spui în asemenea ocazii sînt oricum tîm-pite.

— Era enormă... Moartea a cuprins-o în plină grăsime... Nu i-a lăsat nici vreme să se usuce, să-și vadă pielea buclor încrețindu-se, atîrnînd ca niște saci goi... formidabil... să n-ai nici timp să vezi ce ți se întîmplă...

Lunganul înțelesese, pesemne, după capul pe care îl făcea Guguță, că acesta n-avea obiceiul să audă pe cineva exprimîndu-se astfel despre un mort.

— Nu s-a ocupat niciodată de mine... cînd eram mic se culca cu toată mahalaua. Și fiindcă prezența mea o deranja, mă trimitea la ta... care, să fim drepti, înțelesese repede situația... Își făcuse geamantanul... Dar ce vrei ? La șase ani plodul e tîmpit și îi ia pe părinți drept niște dumnezei. Nu, nu mi-ar fi venit niciodată ideea să-mi fac seama. Nici măcar nu m-ar fi căutat. Călătoream

de la unul la altul, în voia schimbărilor de amanți și de amante. Mi-aduc aminte de o zi când am făcut patru drumuri dus-întors. Du-te la tat-tu, du-te la mă-ta. Du-te la tat-tu, du-te la mă-ta. Și mă duceam, ca un idiot. Te uiți la decorația mea, de crep negru... o pun astăzi, ca să nu se iște ciorovăieli cu membrii familiei... mâine, gata cu pavoazarea... toate astea-s pentru galerie...

Era un om de treabă, lunganul, dar când se înfuria, nu-și căuta cuvintele. Nu era el tipul care rumegă de șapte ori înainte de a scoate o virgulă. N-avea el nevoie de *dacă-mi este permis să mă exprim astfel*, ca să strecoare câte un rahat, sau câte o mama mă-sii într-o conversație. De altfel scînteia de viață când dădea drumul la asemenea cuvinte. Îi făceau sigur bine. Precis că erau bune pentru sănătatea lui.

— Întreabă-mă să te-ntreb ce-l apucase pe timpitul ăla bătrîn să-mi ceară, după ceremonie, să vin la el... și hodoronc tronc să-mi scoată un album cu fotografii de familie... una mare, cu bunnic, bunică, unchi, mătușă, veri, nepoate, așezați în scara măgarilor și surîzînd păsăricii gata să iasă. Din cei cincisprezece cîți erau pe poză, mai sîntem patru care viermuim la suprafață, ceilalți viermuie pe dedesubt. O alta, cu el la prima comuniune... alta pe un camion militar în timpul războiului... care din cele două războaie, nu-și mai aducea aminte. Idioate. Ar trebui arse toate — zicea tot el. Uite, asta-i maică-ta... n-ai cunoscut-o pe vremea aceea... juca într-o operetă... și-mi întinde o fotografie cu o farfuză boită care face

fițe în fața oglinzii... nimic nu lipsea din colecție, chiar și fotografia porno...

Guguță n-are creier electronic. E încă prea bine să poți să ții minte toate astea. E chiar o fericire să le ții minte, altfel n-ar mai fi poate nimic de vorbit. Și, ce vreți, tăcerea, asta e o chestie pe care nu o poate asculta fără să i se facă părul măciucă, fiecare fir ridicându-se, pe rînd, în direcția cerului albastru și pustiu. I s-a întîmplat uneori să lovească în castroane, da, da, în castroane, numai ca să nu mai îndure tăceri de o prea mare densitate. În asemenea ocazii, firește, armonia devine o exigență mai puțin primordială pentru simțul lui estetic. Un tărăboi, domnule !! Doar așa ca să-și dovedească sieși că Guguță e acolo, că odaia nu e goală, că mai poate administra proba că nu e subț pămînt. Cînd te gîndești că unii oameni, ca să-și aducă asemenea dovezi, studiază solfegiul, armonia, și o sumedenie de alte lucruri, tot atît de complicate sau și mai și. Asta cere timp, dar rezultatele sînt superioare ; categoric. E mai bine să auzi că e sublim, că e o încîntare, că e genial, decît să ți se spună leagă căteaua, oprește gălăgia. Într-o casă de șase etaje cu cîte patru locatari, e drăcia dracului să nu se găsească unul care să aibă nevoie de liniște tocmai în clipa cînd ai tu nevoie de zgomot. Nu-i bine sincronizată, chestia asta.

— Asta înseamnă o cheltuială lunară de nimica toată, îi spusese un negustor de rîșnițe electrice. Și de atunci, Guguță a început să bea cafea.

După ce și-a plătit ultima rată, Guguță primi de la firma *Totul pentru client* o scrisoare, unde firma, îi mulțumea pentru promptitudinea și regularitatea vărsămintelor. În interiorul plicului găsi un cec roșu cu inscripții repetate ale numelui firmei. În centrul cecului, tipărit în litere negre : 5000 de franci. Cecul îi era adresat lui personal (ca vechi client) de firma *Totul pentru client*. Firma voia să arate bine lui Guguță că făcea toate eforturile posibile. În ciuda bunei calități și prețurilor foarte chibzuite ale mărfii, se acorda totuși vechilor clienți o reducere de 5000 de franci la orice cumpărare de frigider, televizor sau tranzistor. Guguță să se grăbească, fiindcă cecul nu era valabil decât pînă la 25 ale lunii viitoare. În capul lui Guguță o adevărată mașină de calculat se puse în mișcare. Socotind reducerea datorată cecului, plus păsuirea, plus cîteva cinema-uri în minus, plus o urcare de salarii în luna viitoare, Guguță își zicea că luna viitoare, o să reușească el să și-o plătească, minunăția aceea nu mai mare decât două pachete de țigări. Aici, lunganul băgă un băț în roate, un băț lung în roatele totuși atît de bine unse ale socotelilor lui Guguță.

— Urcare de salariu ? Pofta-n cui, eu ți-o spun. Aiurea, băiete. Și pentru multă vreme.

Crac ! Cu două cuvinte, mica lui speranță se dezintegra, se volatiliza ! Nu putea nici măcar să facă o faptă bună dînd cecul altcuiva. Era clar specificat : strict personal. Pe el scria un nume. Lui Guguță, lui, îi fusese adresat cecul ; nu oricărui fitecine. Îl cunoștea și directorul instituției. Pe lîngă cec — nici nu îndrăznește s-o spună, de tea-

ină să pară un înfumurat, scrisoarea era anexată cărții de vizită personală a directorului pe care scria că dacă Guguță se hotărăște să cumpere ceva, directorul firmei *Totul pentru client*, se va ocupa personal să-l satisfacă pe Guguță în sensul intereselor lui Guguță. Ce s-o mai lungim ? Scria acolo că un director se va ocupa personal de Guguță. De Guguță și nu de altul era vorba. Numele lui se găsea în fiecare rînd al scrisorii. Al lui, și nu al lui Costel sau Purcel. Nu ! Al lui Guguță.

Cartea de vizită a pus-o frumos în portofoliu, spate-n spate cu cartea lui de identitate și cu aceea de la registrul de imatriculare la Securitatea Socială.

E tînăr și plin de speranță. Viitorul e al lui. Ar fi caraghios să-și piardă nădejdea. Într-o bună zi, o să-l aibă el, tranzistorul ăla. Cum au toți. Nu ajunsese încă să-și facă un complex pe chestia asta, dar simțea cum se forma confuz în el embrionul răului. Nu era vina lui. Vedea tranzistoare pretutindeni. Pentru toate pungile. Vorbele astea săpară la temelie sau îi întetiră complexul, după cum primim lucrurile la geneza sau la consecințele lor. Pentru toate pungile. El era deci în străfundurile ierarhiei sociale. Toate pungile, toate pungile. Păi atunci pîrlitul acela, cu tranzistorul la ureche, pe care-l întîlnise pe stradă, într-o duminică, ăla era deasupra lui Guguță ? Guguță era mai puțin decît el ? Sufletul îi zvîcni din loc, stomacul i se contractă, fierea din el se învîrți de trei ori. Ei bine, în starea asta se află Guguță cînd, zilnic freacă geamuri, ba uneori chiar fluierînd. De oțel, Guguță ăsta !

În afară de tranzistor, se mai gîndea la un singur lucru : la crețuri. De-ndată ce zărea ceva care, de departe sau de aproape, semăna a așa-ceva, gata ! ochiul lui nu se mai putea așeza pe altceva. Se gîndea (nu era sigur, dar se gîndea) că de acolo îi vine puterea lui de a accepta părțile cam infecte ale existenței. De la ele. Crețul. Un loc înaintea ta pe care să-ți așezi gîndul. Dacă și-ar putea permite o cugetare mai filozofică și nițel barocă, și-ar expune teza spunînd că a fost o genială idee a secolului nostru de a face așa de multă publicitate crețului. Postulatul de bază aici este că, atîta vreme cît ai ochii fixați pe el, nu-i mai ieși de acolo, și, deci, înghiți orice. Și ce mai rahaturi înghiți ! Postulat cam primar, nu prea limpede și cam simplist. Spală geamuri. Nu profesează. În sfîrșit, ceea ce-i consolidează poziția (care cam avea nevoie de asta) este nesfîrșitul șir de cozi la filmele care făgăduiesc să ne arate unul din ele (din crețuri) ; măcar cîteva secunde. Și-apoi, observa că cenzura interzice cu mai mare ușurință lucrurile ușurate, decît pe acelea unde nu găseai nici o bucățică de creț. Ca să-și susțină teoria, își amintește că unele filme contra războiului fuseseră prohibite. Deci înaltele autorități competente socot că e mai bine să ni se arate bulane și crețuri și sîni, decît niște inconsistente povești de război, sau alte subiecte tot atît de tabu.

În rezumat, raționamentul lui Guguță n-are nimic de-a face cu mecanica ondulatorie sau cu bombardamentele de neutroni contra protoni sau vice-versa. Și, pentru claritatea expunerii, mai adaugă, spre a limpezi repede, succint și fără abscon-

zități, că n-are nimic împotriva filmelor care conțin dosulețe, și că se așază totdeauna în primele rînduri de scaune ca să le vadă mai bine. Că fiecare are dreptul să aibă ideile lui și că el nu obligă pe nimeni să le împărtășească pe ale lui. Limpede. Limpede ca două și cu două fac patru, sau ca cleștarul, sau ca apa de izvor.

Ideile sînt supuse discuției și reconsiderării. Sigur însă era că el muncea. E mai bine să pleci de la o certitudine, altminteri cazi în nisipuri mișcătoare și adio cu somnul de prunc. La locul lui de muncă fu deci cît p-aci să-și facă un prieten. Asemenea chestii sînt destul de excepționale ca să merite să le povestești.

Cum s-a întîmplat ca o vorbă s-aducă pe alta, asta nu mai ține bine minte. Tu zici că ce cald e azi, celălalt că ieri era mai puțin, și tu spui că așa-i, și iaca, înlănțuiri destul de complexe se produc. Tot ce poate să-și aducă aminte este că s-a pus în patru labe, că s-a dedat la tot soiuri de josnicii de limbaj, că mai-mai să cadă în suplicație, în sfîrșit a implorat atît de mult încît virtualul amic nu putu decît să zică da. Zici cîteodată da, ca să te descotorosești, chit că după aceea, cauți să revii asupra acestei slăbiciuni de moment. Totuși trebuie să recunoaștem că implorase cu dibăcie și se rugase cu tact și atingeri ușoare. Ne-am putea vedea deseară? Destul de vag, nu? Ca să mai stăm nițel de vorbă. Și a mai spus el și altele, pe care îi e rușine să le repete. Mă rog, celălalt a zis da. Așa, de la început.

În dimineața zilei de întîlnire, acela îi telefonă tocmai la o oră cînd Guguță se afla în birou și aștepta ordine. De îndată ce ridică receptorul (adică apucă receptorul întins de patron), Guguță auzi că scuză-mă dacă mă scuz așa de tîrziu. O minciună depinde și de felul cum o împachetezi. Tipul îi arătase obiectul, mai rămînea să-i arate și zgomotul hîrtiei de ambalaj. Bărbi. Unii s-au obișnuit. Nici nu mai ascultă urmarea. Au urechi rodiate. Prima vorbă le-a zis totul. Dar mai sînt și alții, civilizați, bine intenționați, plini de bune maniere. Unora le place taifasul. Fără ei, ce repede ar merge treaba ! Dar ce să-i faci ? Convențiile ! Celălalt i le debita lui Guguță cu voce suavă, liniștită. Trebuie să-l petrec la gară pe frate-meu (sau pe cineva din familie ?). Da... la gară !... regretă mult (panglici roze !) am să-ți telefonez săptămîna viitoare (eticheta de poleială lipită pe panglică !). Și lucrul ? Merge ? și sănătatea ? Înc-o dată, îmi pare rău. Pe în curînd ! Uf, am scăpat ușor de pisălogul ăsta — și-o fi zis tipul de la celălalt capăt al firului. Dar vezi, necazul era că pisălogul ăla era Guguță.

Citise într-o revistă : „Faceți din odăița dumneavoastră un rai“. Dar pereții prelinși de scursori umede nu reușeau să-l facă să pună mîna pe scule. Și totuși în mai puțin de doi timpi și trei mișcări chestia se putea face. Îți arătau odaia înainte și după. De nerecunoscut ! Dar vezi că el dispunea de mai puțin decît „mai puțin ca doi timpi și trei mișcări“. Nu zicea asta ca să ne dea lacrimile, dar știe el bine că tot din gaura asta de melci (nu le

lipsea decît cîteva tufe de iarbă pe pereți, și melcii s-ar fi simțit ca la ei acasă), va să zică tot din gaura asta o să vină să-l ridice ca să-l ducă în cealaltă gaură. Și bruma de matematici care îi mai rămăsese era de ajuns ca să întrevadă că ferestrele largi și odăile scaldate-n soare și tavanele înalte nu pentru Guguță le-au conceput arhitecții.

Unii băieți au temperamente pesimiste. Văd totu-n negru, viitorul le e întunecat și fără nici un punct de sprijin. Asta așa, pentru că adrenalina sau vreo altă chestie de-astea a fost prost distribuită în circuitul lor sangvin. Dar vezi că Guguță nu vorbește în vînt : Dacă vorbește de gaura cu melci și de cealaltă gaură, știe el ce știe.

Abia îndrăznește s-o spună. Ce dracu îl apucase în ziua aceea ? Se dusesse la primăria lui de sector. Ca urmare la niște vorbe auzite pe stradă.

Că cică poți căpăta locuință înscriindu-te la primărie... Că madam Ziipenume se înscrișese... și că după cîteva luni...

Cusurul la crîmpeiele astea de frază auzite e că dacă n-ai auzit începutul și sfîrșitul întregii conversații, cu greu le legi ca să faci din ele un tot, o sinteză. Că doar n-ai să te apropii de oamenii care vorbesc și să te zgîiești la ce le iese de sub mustăți, sau să le ceri s-o lase mai domol cu morișca, să poți și tu să nu pierzi înțelesul cuvintelor. Astea nu se fac cu oameni cărora nu le-ai fost prezentat. Cînd frazele le prinzi din zbor, așa, în mers, e cam greu.

Ce să mai vorbim ? Ras și frezat, se înfățișează la cei în drept. La capătul unui lung culoar, bate la o ușă și i se strigă, așteaptă ! Așteaptă. Rebate. Nimic. Reașteaptă. Nimic pe care să te așezi. Proptit de perete, când pe un picior când pe altul, obosești. Chiar mult mai obositor decât să umbli. După multă vreme, o cucoană iese și îi spune să intre, cu o voce pe care, ca să ne apropiem de adevăr, am putea-o numi grohăit. Ceva intermediar între geamăt și zbieret de turbare. Foarte greu de definit. Bine. Intră. O odaie nu prea veselă. Ba chiar, în genul ei, mai puțin veselă decât a lui. Cu ceva igrasie mai puțin. Nu i se spune să șadă. Și totuși sînt acolo două scaune. E lăsat cîtva timp în picioare în care timp cineva aranja niște hîrtii și le băga într-un dosar, ca și când n-ar mai fi fost nimeni în odaie. Toate astea fără să ridice capul. Pe urmă, și-l ridică. Niște ochi holbați, un nas în sus, o frunte zebrată cu crețuri de uimire. Toate astea în semn de : ce poștești ? Fără vorbe. Desigur pentru că nu merită să articulezi cuvinte când gestul și mimica sînt atît de suficiente. Ca dovadă că Guguță în fața unui astfel de cap, n-a așteptat să audă sunete, ci a și început să explice pricina vizitei sale. Voia o locuință. Aflase că aici trebuia să te înscrii. Asta îl făcu pe tip să zîmbească. Dădu drumul liber zbîrciturilor de pe frunte lăsînd să se formeze altele la ochi. Păru că-l privește pe Guguță cu mai puțină indiferență. Ba chiar un pic amuzat : A ! o locuință ! Numai atît ! Dar de sus din gură n-a spus nimic. Că doar ce avea de spus era limpede scris în ochi și pe toată fața. O scurtă clipă Guguță își zise că individul era mut. Nu

deschisese o dată gura. Oare se angajează și muși în administrații ?

— Doriți o locuință ?

Va să zică nu era mut. Luă o coală mare de hîrtie dintr-un dosar verde. Își căută stiloul într-un vraf încurcat de obiecte de pe birou, și se instalează să scrie. Nume, prenume, pînă aici treaba părea normală. Cînd ajunseră la situația familială și la adresă, lucrurile suferiră o mică modificare. La : „copii ?”, Guguță zise *nu* schițînd un surîs pe care celălalt nu-l văzu. Îți bați joc de mine ? Așa interpretează Guguță oprirea peniței pe hîrtie, ridicarea lentă a întregului cap și privirea care îi fu administrată.

— Aveți un domiciliu...

Asta voia să zică așadar că nu ești pe stradă. Apoi, tipul rezumă tot ce scrisese :

— Necăsătorit... n-aveți copii... aveți domiciliu...

Și acum ceri o locuință, eu n-am nimic contra, exact așa trebuia interpretată tăcerea care urmă după cuvîntul „domiciliu”.

— Bine... cererea dumneavoastră e gata...

Și se ridică. Nu din curtenie, sau ca să-l petrecă pe Guguță pînă la ușă, ci pentru a arăta că timpul lui e prețios, că e ora plecării, că nu se poate dormi acolo, că n-ar servi la nimic să mai rămîi, că în materie de locuințe, n-avea una în buzunar. Cam asta. Sau poate altceva. Dar poți să știi ce se petrece în capul unui individ ca ăsta ?

În zilele cu soare frumos și cînd păsările zburdă pe ramurile de castan în floare, își zicea el, așa,

mergînd, că făcuse o cerere, că cererea lui era înregistrată, că o să vină ziua cînd... Dar e normal ca soarele să nu iasă în fiecare zi, și păsărelele să cînte pe altă stradă. Atunci, își zicea mai degrabă lucruri din cele pe care și le zisese adineauri apropo de melci.

Din fericire, îl avea pe lungan. Deschidea Guguță ușa cafenelei? Lunganul și prietenii lui erau acolo. Guguță vorbea? Spunea tot ce-i trecea prin minte? Mai mulți se întorceau spre el. Și atunci scăpa de impresia aceea insuportabilă a lui, impresia de nimic și de nicăieri. Era prea frumos. Asta trebuia plătit, într-un fel sau altul. Căldura unei familii, e ceva neprețuit. Nu poți fără urmări neplăcute, să tot primești și tu să nu dai. Afară doar dacă ai prea mare baftă. Se plictisea? N-avea decît să împingă ușa de la cafenea. Se simțea singur? I se vorbea, și dusă era scîrboasa aceea de impresie. Cum era să-i spună el nu lunganului care-l ruga să meargă să spună *nu* acolo?, în Piața Republicii? Haida de! Trebuia să zică *nu*? Ei bine, se va duce să-l zică. Nu din adîncă convingere. Ci pentru lungan. Pentru că el, sigur, știa de ce trebuie spus nu, și că în fond, Guguță, ținea la lungan. Așa că lunganul putea să zică, să cînte, ba chiar să-și tatueze undeva pe piele că o faptă bună nu e niciodată pierdută. Așa dar: nu. De acord pentru nu. Deși un *da* i-ar fi ieșit mai lesne din gură. Încă de mic, cînd era întrebat dacă vrea prăjitură, răspundea da, chiar dacă prăjitura era infectă. Dacă ar fi răspuns nu, poți să ți-o păstrezi, prăjitura ta imputită, sau ceva cam de același sos, s-ar fi ales cu o pereche zdravănă de scatoalce.

Cînd poți evita ceva... Sau atunci să le fi spus vreo bazaconie, că-l doare burta, că are fierbințeli, că stomacul, capul, chestii care ți-l aduc pe doctor, cu degetele lui în burta ta, și zi 33, și palmuțe pe spinare, și vîrfuri de bețigaș pe limbă de-ți vine să verși. Nu, mersi. Ce mai tura-vura, lunganul nu-i prea dădu explicații. Joi, trebuia să fie în Piața Republicii, la nr. 4, ca să zică *nu!* la Constituție. Cuvînt pe care trebuie să-l fi întîlnit de mai multe ori în cartea lui de Istorie, dar care nu-i evoca nimic. Corabie, vedea o pînză mare. Tren, vedea fum. Constituție, nu vedea absolut nimic. Atunci, o să zică la asta : *nu*, mai ales că i-o cerea lunganul.

Chiar cînd nu știi, nu te poți împiedica să încerci să-ți reprezinți lucrurile după lucruri cunoscute. Mica ceremonie oficială de joi o vedea într-o mare curte interioară. Un domn important s-ar urca pe o estradă cu o sumedenie de drapele presărate peste tot și ar ruga pe cei adunați să binevoiască să răspundă ca niște băieți cuminți la întrebarea care li se va pune. Dacă e da, ridicăți mîna. Dacă e nu, ei bine, n-o ridicăți. După asta, numărăm. Sau poate o să li se ceară să aplaude și un mic aparat va înregistra amplitudinea aplauzelor. Poate că li se va oferi și un rînd. Paharul de datină.

Lunganul îi spusese să coboare cu o stație de metro mai devreme și că va face drumul pe jos. Desigur, ca să evite înghesuiala. Punctul de întîlnire era scuarul Templului. Coborî la Réaumur și făcu liniștit drumul în pas de plimbare. Se oprea

la galantare. Deasupra capului, un cer clement. O păsărică cînta. O frumușică cu pachete-n brațe se grăbea spre casă. La o fereastră, altă drăgălașă cu o mică stropitoare, stropea niște floricele agățătoare. Renonculacee, afară numai dacă nu erau niște ampapaotacee sau cucurbitacee. Ar trebui să te pricepi, ca să găsești termenul just. Cu voce suavă și ușoară depăna un potpuriu, compoziție personală. Ai legănat inima mea... Norocul meu ești tu... Atîta timp cît voi sufla, viața mea va fi a ta... Și altele. Dar Guguță trecuse. Nu le mai putea auzi. Doar dacă s-ar fi întors din drum. Scurt pe doi, plutea, în aer veselie. Blocaj net. Guguță înțepenește în fața unei prăvălii : *Garan-
tat insensibil la variațiile de temperatură, grație
termitenței sale incorporate*. Negustorul, își dădea gîtul la tăiat, jurînd că termitența e perfect incor-
porată. În tot cazul, termitent sau netermitent,
Guguță nu mai văzuse unul așa mic, mai ales că
avea, patru lungimi de undă.

La largul lui în hainele de duminică, se îndrepta acum cu pas mai iute spre locul întîlnirii. Gîndin-
du-se că poate asta o să semene cu o distribuție
de premii, își pusese costumul lui cel bun. Dacă-i
vorba să te urci pe estradă ca să răspunzi da sau
nu, e mai bine să faci ciudă decît milă. Maică-sa
îl învățase chestii din astea. A, nu poți să spui
că n-a fost bine educat. Binele, și răul, toate
astea i s-au băgat în cap, și toate principiile, și
toate astea nu se uită.

Dădea mîna în dreapta și stînga. Lunganul îi
umplu buzunarele cu bucățele de hîrtie, pe care
scria nu. Ideea pe care ți-o faci dinainte despre o

situație zboară uneori ca ultimele frunze ale toamnei. Nu semăna de loc cu ce-și închipuise. De-o parte civili, de alta rînduri de căști negre se vedeau lucind de departe deasupra capetelor. Era pesemne garda, la mare ținută. O găsești totdeauna la ceremoniile oficiale.

— Uite-l ce frumos s-a gătit băiatul azi.

Să fii numai tu gătit frumos, asta nu trece neobservat. I se păru chiar, lui Guguță că ceilalți făcuseră mai degrabă dimpotrivă ; că erau îmbrăcați mai prost decît în zilele de săptămîină.

— N-a-nceput încă ?

A fost singura vorbă inteligentă pe care s-a găsit s-o spună la sosire, ca să spargă gheața primelor contacte. Lunganul, cu o zvîcnire din bărbie arată direcția spre Piața Republicii.

— Cred că acolo e...

Nu dădu multe explicații. Cuvîntul *nu* trebuia exprimat prin vază, prin auz, prin orice mijloc. Mai spunea el și că dăduse întîlnire și altor camarazi, pe strada Turbigo.

În monom, străbătînd mulțimea cu toții îl urmau. Înălțimea lui servea drept steag sau drept luați-vă după panașul meu cel alb, sau cum vreți să-i ziceți.

Imposibil să-ți regăsești puii, într-o harababură ca aceea. Acolo erau, acolo trebuia să înțepenească. Poate că, împiedicați de cine știe ce, veniseră mai tîrziu. Auziră, din sînul mulțimii, niște huiduieli, niște rușine să-ți fie, niște zbierete de dușmănie. Dar nefiind în rîndu-ntîi, nu puteau, chiar sărind în sus, să vadă nimic. Întrebară pe unii dinaintea lor, care întrebară pe alții dinaintea

lor, și aflară ce s-a întâmplat. Nu-i plăcut să nu știi. Aflară că unul mai bătrîn, crezînd că părul său alb îi va permite să-și spună părerea, se căptușise cu una zdravănă în moacă, pentru că aruncase în văzduh, cu grația chefliului care aruncă un pumn de confetti, vreo duzină de hîrtiute pe care scria *Nu*. Și culmea ironiei, cine credeți că-i gîdilase primu-ntîi falca stîngă? Un polițai. Trebuia să zici *Da*, socotea gardianul păcii, căci pesemne pacea publică ar fi fost evident tulburată dacă ziceai *Nu*. Așa că mica dojană fusese meritată. Dar mulțimea era de cu totul altă părere. Zbieretele ostile se înteteau împotriva acelui prost-crescut neascultător de regulile de educație primite de la maică-sa cu privire la datoria de a respecta părul alb al bătrînilor: huo! huo! călăule! urla mulțimea contra acelui om fără maniere. Guguță se comporta, ca un neofit la biserică în ziua primei slujbe. Se uita primpjur și făcea tot ce făceau ceilalți. În topul de hîrtii pe care lunganul i le strecurase în buzunar, se găsea una mai mare ca celelalte. O despături și, cu brațele întinse, o fîlfîi deasupra capului. Dar repede înțelese că aceste *Nu-uri* nu era de ajuns să fie arătate de el, mai trebuia să fie și auzite de cineva în Piața Republicii. Cu brațele ridicate, și gura deschisă bătea pasul pe loc.

În filmele cu ședințe la tribunal auzise: tăcere! sau evacuez sala! atunci cînd tumultul creștea. Normal! Nu te mai auzi ce spui. Asta te stingherește. Polițiștii, și ei s-au simțit pesemne stingheriți de zbieretele acelea care puteau să ajungă la urechile statuii, totuși moarte, a Republicii de

piatră. Căci zișii gardieni ai păcii purceseră la ceva care semăna cu o evacuare a sălii. Evacuarea s-a produs probabil cam repejior, căci valurile s-au resimțit, foarte brutal. Apoi, fu rîndul celor din spate să împingă înainte, de parcă ar fi fost să li se distribuie bumăști de cîte zece mii de maramașe. (Nu-împingeți! Este pentru toată lumea!) Se găsesc totdeauna șoltici care fac pe deștepții.

Auzise interjecții de durere în primele rînduri. Altele de frică, greu să le distingi cînd sînt amestecate. Ce știa sigur, e că le-a auzit pe amîndouă. Împinsul se întetea, și din față și din spate. Te călcau pe picioare, fără pardon. Guguță simți că inima îi bate mai iute și că sîngele îi părăsește obrazul. N-avea nevoie pentru asta nici de stetoscop nici de oglindă, și de altfel nu avea, zău, la el nici una, nici alta. Trebuie să adăugăm că țipetele se auzeau tot mai tare și că pe el o simplă coadă de pisică prinsă în ușă îl făcea să sară-n sus. Ca să vezi. Lunganul și ai lui se aflau probabil pe acolo, dar nu-i vedea. Țipetele îi ocupau întreaga minte și nu lăsau loc liber pentru vreo altă considerație. La frica provocată de urlete se mai adăuga una. Spaima de a te vedea prins ca-n clește, fără ușă de ieșire. Nu se poate zice că-i ceva plăcut. Atom în val, deplasabil numai o dată cu întregul. Libertatea lui Guguță, amarnic restrînsă și stîlcită, nu-i slujea decît întru ușurarea picioarelor. Le ridica alternativ, cînd pe unul, cînd pe altul, socotind că astfel reduce la jumătate șansele de a și le vedea strivite pe amîndouă la fiecare pulsație a valului. Ce să mai vorbim? Să scoată din buzunar unul din fluturașii de hîr-

tie și să-l arunce în aer, dacă i-ar fi venit vorba s-o facă, ar fi fost cu neputință. Nu putea decât să țipe și să ridice, pe rînd, picioarele. În situația asta penibilă nici fuga nu mai era posibilă, căci atunci ceea ce se petrecea cu bieteale lui picioare s-ar fi multiplicat la puterea zecea sau a cincisprezecea și s-ar fi răspîndit pe toate părțile individului său fizic, acestea însele răspîndite pe sol. Cu brațele lipite de corp și capul scos cu anevoie afară din mulțime, încercă să vadă ce era de văzut. Și nu văzu nimic. Înălțimea sa era net inferioară înălțimei mijlocii. Îi fu dat s-o constate, în ziua aceea.

Niște urechi, niște brațe ridicate, niște cefi întinse, niște pancarte văzute din dos, asta era tot ce putea el vedea. Între două valuri, într-un scurt răstimp cînd grija de a-și salva picioarele nu-l absorbea complet, ridică, spre cer, capul. Fereștrele și balcoanele pe ambele părți ale străzii Turbigo erau generos împodobite de curioși. Puteau desigur să vadă toate astea și seara, stînd liniștit în fotoliu, în fața televizorului. Dar vezi că ei voiau să fie informați imediat despre ce se petrece la ei în țară. Nici o pagubă dacă vor mai vedea încă o dată spectacolul pe micul ecran, sugînd bomboane și ronțăind alune americane. N-aveau de suferit impresia aceea dezagreabilă de strivire, și se puteau duce, dacă doreau să ia o banană din bucătărie pentru a o savura, proptiți pe balcon, ba chiar deschizînd și aparatul de radio ca să dea chestiei un fond sonor. Sînt unii care pot face o mulțime de lucruri deodată. Ba unii posedă binocluri de balcon, și scaune de balcon — cam

multă baftă, vor replica alții — și pot să urmărească mai de aproape spectacolul fără să trebuiască să dea bacșiș plasatoarei. Poate că în acel moment o pereche de ochi îndărătul unui binoclu îl măsoară îndeaproape pe Guguță, și stimabilul își zice uite-l p-ăsta cum e gata-gata să facă pe el de frică. Astea-s lucruri care se citeșo pe fața omului. Afară numai dacă (puțin probabil) sîngele ar fi revenit pe obrazul lui Guguță. Ar prefera să fie așa. Nu-i place nimănui să arate semenilor săi un obraz descompus.

Ca să rezumăm situația și să încercăm să arătăm în ce stare de spirit s-ar fi găsit Guguță dacă cineva i-ar fi spus : uite, dai leafa ta pe-o lună și te afli acum la tine acasă... ei bine, demnitatea lui ar fi fost întrucîtva șifonată. Și ca să nu uităm nimic și să fim și mai bine înțeleși (dacă se poate) cu privire la frica aceea, am putea-o categorisi o frică mai-mare-ca-nicio-dată-de-cînd-îi-fusese-dată-marea-bucurie-de a auzi-păsărelele-cîntînd-vara-în tufișuri-umbroase-și-înmiresmate. Degeaba se căznea el să întrebuițeze șmecherii vechi cît lumea, și să-și spună că zbieretele acelea ieșeau din niște plămîni foarte departe de ai lui, de care îl despărțeau cel puțin zece sau cincisprezece șiruri de spinări, și că numai dracu gol ar fi fost în stare să aranjeze așa încît în mijlocul atîtor oameni să fie tocmai Guguță acela care proferă tonurile acelea cumplite, și că toată treaba precis c-o să se termine peste cîteva minute, că n-avea musai să țină ceasuri întregi. Totuși, seninul său calm fu nițeluș clătinat. Precis. Punctul de plecare al raționamentelor sale specioase (care nu coincideau neapă-

rat cu adevărul), era că, profitase de momentul când ceilalți coborau de pe vîrfuri pe talpă, ca să se înalțe el pe vîrfuri. Atunci îi fu și lui dat să zărească ceva din spectacolul dimprejur. Ciomege mari se-nvîrtejeau prin văzduh înainte de a pica. De a pica, desigur, pe niște spinări. Lucruri greu de crezut, și tocmai de aceea raționamentul suferă. E normal. Sigur că da. Nu era ora bătutului co-voarelor. Guguță se simțea într-adevăr un om, dacă putem defini omul ca un întreg format dintr-un mănunchi de contradicții. Genunchii îi tremu-
rau, și el tot căuta să se liniștească. Numărul mare de oameni îl înăbușea și totodată îl apăra. Îi părea bine și îi era teamă că e acolo. Și cîte și mai cîte, pe care le simțea deodată. O mică fisură se strecură pe furiș dînd peste cap contradicțiile lui vitale. Făcu tîmpenia să procedeze ca la cinema, cînd faci coadă și numeri persoanele din spatele tău ca să poți spune că nu stai chiar așa de prost cu locul. Asta, la cinema, te calmează. Dar acum, împins de nu știu ce drac (sau de mai mulți), îi veni pofta funestă să numere șirurile de spinări din fața lui. Ba chiar să le numere de două ori. A doua oară obținu un număr mai mic, confirmat de amplificarea urletelor. Ceea ce nu avu darul să-l liniștească. Era semn sigur că zbieretele se apropiau de el (sau el de ele ? n-avea nici o preferință). Dar ce se întîmpla ? Oare spinările din primul șir, sătule de spectacol, sau poate din bunătate (pentru ca ceilalți să profite de vedere) — să fi plecat ? Dar era asta o desfășurare logică în asemenea circumstanțe ? D-aia-i rău să asisti pentru prima oară la o ceremonie. Nu înțelegi ce se pe-

trece. Ca să spunem drept, mai-voia — mai-nu-voia să fie informat. Vezi? Asta era. Exact așa. Și doar n-o să se apuce să bată pe umăr pe vecinul din față, ca în metro când cobori la prima. N-o să facă el asta ca să afle ce se întâmplă de obicei la acest fel de întruniri.

Rîndurile de spinări se făceau tot mai puțin dense. O să ziceți că asta devenise la el o idee fixă (își dădea, de altfel, și el bine seama). Dar un singur lucru, unul singur îl preocupa acum: spinările. Le număra și răsnumăra. Numărul se tot împuțina, în aceeași cadență cu ușorul lui clămpănit din măsele — dacă ăsta-i termenul corect. Clămpănire pe care n-o putea reprima. Ba chiar s-ar putea preciza că aceasta se amplifică, cu toate eforturile lui de a o micșora. Semn sigur de oarecare nervozitate. Și-l mai supăra ceva. Un fleac, dacă vreți. Număra din ce în ce mai iute, fără ca asta să provină dintr-o mai bună măiestrie în acest meșteșug.

Pe urmă, nu mai număra de loc. Fiindcă nu mai era nimic de numărat. Când ești pe o coastă, sus, prin pădure, deodată se face o rariște și, îndărătul unei perdele de copaci, brusc, și se așterne în fața ochilor o splendidă panoramă. Acum nimic nu-i mai ascundea panorama. Putea s-o guste din plin. Ce priveliște! Țeste însîngerate, brațe rupte, ciomege care loveau în tot ce le ieșea în cale. Ca să avem o noțiune exactă a topografiei locului, am putea spune, în jargon militar, că un batalion (sau o brigadă? trebuie să fii specialist, ca să poți preciza) era în plină acțiune, în timp ce, din spate, trupe mereu proaspete, neangajate în luptă, se

pregăteau să intre. Puteai vedea (dacă te lăsa inima să vezi) chivăre solid ajustate printr-o dublă curelușă pe sub bărbie. Văzduhul era rece. Nu strica să pui ceva pe tine ca să nu capeți guturai. Oamenii din trupa momentan pe loc repaus avea, spînzurată de încheietura minii, o măciucă (așa fîți dădea impresia) care măsura peste un metru. Dar pe impresii, în asemenea momente, nu trebuie să contezi. Desigur că unele persoane s-or fi plictisit să tot bată pasul pe loc, și ațipiseră coale, în rigola de lături, cu craniul deschis, din care curgea, murdar, un curios lichid roșu. Scîrboase, unele din ele. Și altele în mijlocul străzii. La cîțiva metri de Guguță, trei sau patru civili executau un curios dans, jumătate cia-cia-cia, jumătate twist și jumătate madison, înconjurați foarte de aproape de ciomege care, categoric, încercau să țintească la locul cel mai potrivit, și chiar izbuteau după cum permiteau s-o presupunem zbieretele dansatorilor. Capete cu coif se dedau la urmăriri de vînătoare. Și mai erau desigur și multe alte lucruri de văzut. E normal, cînd te afli pe rîndu-ntîi. O înaltă instanță, socotind că Guguță văzuse de ajuns, trimise spre dînsul o delegație de trei soldați din acea trupă de elită. Clănțănitul din masele se lăsa la picioare, poate și la mâini. Întoarse capul, ca să vadă unde erau lunganul și ceilalți. Nu departe. Ceva mai în urmă, împinși pesemne de niște vîltori pe care nu le puteau controla. În asemenea cazuri e bine să te ții de mâini unul de altul, dacă vrei să te regăsești împreună la ieșire. Ce mai vorbă, se aflau în spatele lui și păreau a-i spune : hai, dă-i drumu, că destul ai repetat aha !

nu-mi cade mie unu-n mînă ! Asta i se păru lui că citește în privirile lor. El zisese asta doar așa, ca să-și dezmoștească sîngele și să creadă și el nițel în ce spune, și să-i facă și pe alții să-l creadă. Și uite, că s-a prins ! Normal. Nu poți vorbi fără ca asta să producă efecte. Altfel cum ? Doar așa, ca să faci zgomot ? Se mai întrebă încă o dată despre semnificația privirilor lor și, cum nici o lămurire nu-i venea de acolo, se întoarse spre cei trei bărbați înarmați cu acadelele alea lungi și le strigă cît putu de tare că sînt niște porci imputiți...

Mai avea și alte vorbulițe pe sfîrcul limbii. Dar fusese pesemne de ajuns. Dînșii executară pe spînarea lui Guguță un trio de baterie (*drumm*, așa zic specialiștii de jazz), apoi, cu cadența rărită atunci cînd se apropiau prea tare de Guguță, ca să nu se pocnească între ei, alternau toba cu picioare în locuri pe care nu aveau avantajul să le poată atinge cu ciomagul. Un moment, pauză. Scurtă. Guguță se gîndi (foarte moale) că indivizii se retrăseseră fiindcă un superior trecea pe acolo. Este probabil interzis de cine știe — și chiar, cine știe ! — ce regulament să faci o astfel de muzică pe o singură tobă. Eroare. Indivizii îl luară iar în primire. Fără îndoială, pentru puțină vreme. Dar lui Guguță nu-i ardea acum de expertize cronometrice.

După această malaxare pe loc, și fiindcă indivizii voiau probabil să continue asta în cerc mai intim, Guguță se simți tîrît pe jos, apoi lăsat, apoi tras în cealaltă direcție, apoi ridicat, apoi depus jos. O voce i se infiltră în ureche :

— Te simți mai bine ?

Încercă să deschidă gura. Asta e un obicei care se pierde greu. Îl duru așa de tare în tâmplă, încît o închise la loc. Cu părere de rău. Căci asta trebuia s-o fi făcut de la început. Inima îi bătea peste tot ; o simțea în cap, în spate, în vârful brațelor. Pe o rîină, îl ardea. Pe cealaltă n-o mai simțea de loc. Genunchiul stîng sîngera printr-o gaură a pantalonului. Duse mîna la cap și simți un fel de marmeladă care i s-ar fi vărsat pe craniu. A ! năzdrăvanii ! Îi curgea de jur împrejurul ochilor. Precis că făcuse pe el, fără să-și dea seama. Igrasia e supărătoare într-un loc ca acela, de obicei uscat. Îi era cald. Transpira. Auzea, acum, lămurit, voci în jurul lui.

— Măi-măi, știu că i-au tras...

— Frumos l-au aranjat...

Obrajii se aplecau deasupra lui. Îl compătimeau.

— bietul băiat...

Îl admirau.

— curajos, puștiul...

Îl încurajau.

— țin-te bine, șefule...

Încercă să se scoale. Imposibil. Zări silueta lunganului care probabil îl căuta. Își primise și el porția de ovăz. Dar se ținea pe picioare. El se ocupa cu transportarea lui Guguță, care fu ridicat și dus într-o cafenea unde primi toate îngrijirile necesare.

După această vijelie, totul îi părea o desfătare. Îl tratau ca pe un sugaci. Fu uns cu un produs de culoare roșie. Se făcu inventarul tibiilor, peroneelor, carpienelor și metacarpienelor proprii. Nu lipsea nici unul. Despre piele, lucrurile stăteau cam

altfel. Cîteva bucăți independente aleseseră caldarîmul străzii Turbigo în locul dulcii călduri a fesselor lui Guguță. Se mai găseau lipsuri și la genunchi, precum și pe la coate. Dar acolo nu se poate vorbi de dulce căldură.

Nu s-au tîrguit pentru mercurocrom. Tot ce se putea clasa ca rană, contuzie și echimoză își primi din belșug partea sa. În loc de a se înduioșa pe chestia rănilor sau în loc de a privi decolteul foarte ușor crăpat (totuși destul) al infirmierei (al infirmierei-șef, de ce nu?), Guguță se pierdu în sumbre raționamente asupra culorii acelui produs. Trebuie să spunem, spre descărcarea lui Guguță, că zisul produs îi fusese administrat din plin: pretutindeni unde pielea se întredeschidea pentru a lăsa să curgă sîngele lui generos, ba chiar pe locurile unde prețiosul lichid de-abia atinsese și de-abia colorase suprafața epidermei. Oamenii inventează atîtea lucruri; de ce nu găsesc ei un mercurocrom alb? Invizibil, chiar cînd îl ai pe tine acolo. Ar fi preferat să i se lase plăgile căscate, ba chiar cu ceva sînge coagulat împrejur. Cu ocazia asta, pe stradă, capetele s-ar fi întors spre Guguță, chiar fără tranzistor. Infirmiera se puse să înfășoare în bande elastice velpo părțile mai urîte. Din delicatețe pentru vederea semenilor noștri. Sînt unele priveliști care îți întorc mâțele pe dos. Guguță se consola zicîndu-și că și bandajele își aveau frumusețea lor. Dădeau cep imaginației. Multe pansamente fac mai multă impresie decît o plagă căscată. Pe cînd infirmiera își dichisea păpușile de cîrpă, un vînt de mîndrie bufni acolo unde așa ceva trebuie să bufnească; își reprezenta, cu în-

chipuirea, apariția lui în fața portăresei, încins cu sîngerînzii lui lauri. Ce o să mai holbeze ea la ochi ! D-apoi patronul lui ! D-apoi franzelarul !

Alți răniți soseau. Fu puțin lăsat singur. Cu mare greutate încercă să se ridice și să umble. Capul i se învîrtea. Morț nu era. Semn că mai putea să spere. Lunganul îl întrebă dacă poate să umble. Răspunse că da.

Fiecare se grăbea să meargă acasă, să liniștească vreun frate, vreo nevastă, vreo mamă.

Guguță acum era singur. Nu tu muzici, nu tu ghirlande. Strada era neagră. Portăreasa dormea. Nici un comitet, cu trîmbițe și tobe, nu-l aștepta ca să-l felicite pentru curajul său. Pentru mult mai puțin, în filme, îți aduceau fanfare, și gazetele îți puneau fotografia pe pagina-ntîi fiindcă ți-ai făcut praf camionul repezindu-l într-o casă — *bicòz*¹ frîne — ca să eviți astfel să calci un copil, o pereche de îndrăgostiți și doi cvincagenari. Desigur, Guguță nu se răscula contra acestor obiceiuri, dar regreta că pentru el cîțiva muzicanți, acolo, nu cine știe cîți, nu veniseră în fața porții casei sale (într-atît de puternic efect are acumularea de bucățele de film și tăieturi de jurnal cînd sînt îngurgitate în doze regulate).

Scara, la ora aceea, putea și mai rău decît în timpul zilei. Urcînd anevoie, excepțională i se părea rezistența fizică a omului. Mai întîi, cotoageala. Pe urmă, asaltul brutal al acestor mirosuri vătămătoare. De oțel, omul. Categorie.

¹ De la engl. *because* = pentru că, aici argotic, ca și it. *capito ?* = *ai înțeles ?* (N. Tr.)

Nu-și găsea o poziție ca să doarmă. Pansamentele îi țineau cald. Închise ochii cam un ceas. Deșteptătorul începu să sune. Când te gîndești că, în ajun, simțise ca o binefacere că putea să umble și ca o desfătare că era încă în viață. Acum nu mai simțea nici binefacere nici desfătare. Zburaseră amîndouă o dată cu negurile dimineții. Putea deschide un ochi. Celălalt, ceva mai greu. Asta era tot. De îndată ce-i venea ideea să miște vreuna din părțile totului, zisul tot se și simțea afectat. Nici un loc din dobitoc care să nu-și fi primit micul său do, și re, și sol, și si bemol. Numai strîngînd din dinți putea să destindă un braț, să deschidă un pumn. Ar fi prea lung să explicăm cum, bucată cu bucată, reușise să-și despăturească întregul său tot. Fapt e că izbutise s-o facă.

Deci, acu e în picioare. Totul s-a despăturit. Toate funcționează. Nu grozav. Dar funcționează. Pansamentele, mercurocromul, precum și palidul său ten formează un ansamblu onorabil.

Coboară și trece prin fața lojei portăresei. E acolo, cu mătura în mîină. De-ndată ce l-a zărit pe Guguță, intră în lojă și iese din nou, cu un plic, pe care i-l întinde :

— E niște publicității.

Dacă zice așa, știe ea ce spune. Cîte plicuri vede ea ! Ajunge să citească prin ele. Guguță ia plicul, îl bagă în buzunar. Stătea așa, în fața femeii, fără să spună nimic. Că doar n-o să-și spună povestea neîntrebat. Poftă s-o facă, avea el berechet. Femeia își depuse mătura după ce văzuse capul lui Guguță, sau poate fiindcă terminase de măturat, sau poate, pur și simplu, pentru că nu

poți să-i tragi înainte cu măturatul în fața unui cap ca acela...

— Ei ! Asta-i bună ! Uite dom-le !

Guguță interpretează aceste cuvinte ca o întrebare și purcesse la povestitul întâmplării sale de la A la Z. Începu prin a trînti finalul pentru ca, apoi, să urce îndărăt spre izvoare distribuind fără zgîrcenie detaliile potrivite. Ea înțelese iute despre ce era vorba. Mătura își reluă pendulările. Femeia nu-și pierdea vremea cu admiratul pansamentelor. Să juri că pentru ea pansamentele și mercurucromul erau vînt și corent la geam, ca să nu zicem rahat. Cum ansamblul persoanei lui Guguță făcea umbră sau puneă piedică măturatului, îi spuse frumos că ar face bine să se ducă la lucru.

— Ai face bine să-ți vezi de treburile duminicale... uite ce frumos arăți... și cu ce te alegi din toate astea ?

Nu cerea neapărat Legiunea de onoare, dar cel puțin să nu fie luat peste șiret. În filme, cînd cineva e viteaz, lumea nu rîde de el. Și doar văzuse și ea, portăreasa, exact aceleași filme ca și Guguță...

Intră la franzelar să-și cumpere o jumătate de negus și o tabletă de ciocolată. Patronul era la casă ; nevastă-sa ținea în mîină o pîinișoară împletită numită în termeni tehnici : „fantezi“. Amîndoi patronii rămaseră împietriți într-o poză care ilustra statuia mirării. Își recăpătară mobilitatea, dar de articulat vreun sunet nu putură numaidecît. Patroana termină de periat pîinișoara „fantezi“, așteptînd să apară posibilități sonore între buzele ei surprinse.

— ce... ci... ce...

Guguță înțelese că voia să spună că ce ți s-a întâmplat omule ? Precis asta, ca dovadă că el se și puse să povestească, și ea zicea da, și da, cu capul, ca să arate că tocmai asta exprimase ceva mai parțial adineauri. Pe măsură ce Guguță își dezvoltă narația, ei recuperau treptat suplețea mimicii. Zvîcniri din cap care puteau fi interpretate ca : ce mai fraer, sau halal tîmpit ! Ba chiar i se păru lui Guguță că privirile lor se încărcău cu dușmănie. Patronul, dîndărătul casei sale de bani, își regăsi cel dintîi folosirea corectă a posibilităților sale de exprimare.

— Te lași antrenat la prostii de-astea... ? Uite, eu nu fac niciodată politică. Fă ca mine. Uite cu ce chilipir te-ai ales...

Ce lucru care nu se face făcuse oare ? O să rămîna toată viața un băiețel ? Aceeași faptă, în alte împrejurări, i-ar fi adus o citare pe ordinul de zi. Poate că au dreptate. Nu trebuie să te bați, decît la război. Războiul pentru asta e făcut. Acolo totul e ticluit la țanc. Fiecare are în mîna cu ce să se apere. Și la fel au și cei de dincolo. Și, mai ales, mulțimile entuziaste, cînd te întorci acasă, te înțîmpină cu aclamații fierbinți.

— Am primit niște biscuiți noi, în formă de cheie...

Acum și patroana își recăpăta graiul :

— Gaston are sută-n sută dreptate. Fă ca el. Nu te băga în chestii de-astea...

Își ronțăie negusul mergînd. Nu e înainte de oră, dar are o scuză găsită gata. Se așază pe o

bancă, să mănânce mai tihnit. Cinci minute mai mult cînd tot ești în întîrziere... Îl doare cînd mestecă. Îl doare și spatele. Nu se poate lăsa pe spătarul băncii. Scoate din buzunar scrisoarea dată de portăreasă. Tot mestecînd, o citește. Un prospect de toată frumusețea. Pe hîrtie glase. În mai multe culori. Nici o îndoială : scrie clar numele lui Guguță pe plic. O greșeală, desigur. Nu e singurul pe care îl cheamă așa. Trebuie să existe cu sutele, pretutindeni. Dacă pun numele ăsta, sînt siguri că scrisoarea ajunge la destinație.

„Croazieră de iarnă la soare“
Programul excursiilor :

Sevila. Vizitarea orașului, catedrala, turnul cel mare al Giraldei, Alcazarul și grădinile sale.

Casablanca. Vizitarea palatului sultanului, palatului de justiție, a catedralei, a bazilicii Sacré Cœur.

Rabat. Vizitarea palatului regal, a celebrului turn al lui Hasan ; vizitarea cartierelor indigene.

Lisabona. Catedrala, cartierele noi, parlamentul, mănăstirea. Lisabona noaptea. Încheierea croazierei la un cabaret. Prețul croazierei, de persoană...

A ! hîm... hrr... ggggrrrr... Guguță tușește, scuipă, se face roșu. A înghițit strîmb o bucată de negus. Cu greu își regăsește răsufierea. E nasol cînd nu nimerești gaura. Are ochii de parc-ar fi plîns. Nu-i mai e foame. Înfășoară coltucul în prospect și bagă totul în buzunar. Nu prea are poftă de lucru. S-ar duce mai degrabă să se culce.

Se scoală și se strîmbă. N-o să stea toată ziua pe bancă.

— Asta-i oră de venit la lucru ?...

Tic nervos, la patron ; nici n-a ridicat capul. Să fi fost postașul, tot așa făcea. Totuși îl văzuse bine pe Guguță, ca dovadă că își continua muzicuța cu degetul pe ceasornic :

...Ascultă, nu te-ai prea grăbit...

Nostim adus din condei. Vasăzică, dacă Guguță ar fi intrat în birou cu capul tăiat și ținut în mîna stîngă, patronul tot aia ar fi spus, asta e oră de venit la lucru ? și alte glume de soiul ăsta. N-are aerul că vrea să-l întrebe pe Guguță ce e cu toate pansamentele alea. Drept care, Guguță întreprinse să-l informeze succint. Sînt lucruri pe care le poți povesti scurt mai lesne ca pe altele. Dar vezi că tocmai astea nu erau din acelea. Totuși, încercă să fie scurt.

— Ei și ?...

Asta însemna : scurteaz-o. Nu era nevoie de dicționar. Dar Guguță, în loc să rezume, bîlbîie, bîlbăjește. Normal. Te-ncurci totdeauna cînd un tip e în fața ta și cînd întreaga lui persoană îți spune că-l plictisești cu tîmpeniile tale. Totuși, mai încercă. Dar chiar rezumînd la maximum, tot prea lung era. Celălalt, îndărătul biroului, nu mai putu răbda. Că e o limită la toate.

— N-ai să schimbi nimic... E ca termometrul... Poți oare tu să-l împiedici să se suie sau să coboare ?... ai face mai bine să-ți vezi de treaba ta... de lucrul tău... noi am fost drăguți cu tine... te-am angajat cînd erai șomer... trebuie să fii serios...

La sfârșitul tiradei, dădu din cap, scîrbit în fața acestei lipse de recunoștință.

Guguță își dădea bine seama. Trebuia să fie serios la lucru. Fuseseră drăguți cu el. Îl umpluseră de filipești.

Își ia găleata de plastic galben, bicicleta și scara. Încearcă să încalece. Nu poate. Împinge bicicleta cu o mîină. Ar trebui să ia două pastile de aspirină. Fac bine cînd te dor toate alea. O să ia diseară. Înainte de culcare.

Viitorul e al lui.

Se oprește în fața afișului. Se oprește totdeauna cînd vede inscripții de felul ăsta. Ți se arată un flăcău mulțumit de viață, zîmbind, arătîndu-și dinții. Dedesubt, o mică vorbire :

„E omul cercetărilor nucleare. Viitorul aparține acelor ființe dinamice, cutezătoare, care duc o viață înălțătoare. Pentru părul lor, ei au ales loțiunea *Balpo*“.

Guguță își împinge velocipedul. Cerul e cenușiu. Fără nori. Vrabii tăcute își caută hrana pe grilajele copacilor. Plozi se întorc de la școală cu ghiozdanul sub braț. Mașinile trec, cu un vacarm crescînd, și lepădînd în urmă răsufierea lor letală. Oameni forfotind în toate direcțiile îl depășesc pe Guguță, îl încrucișează, îl înghiontesc. Ar trebui să încalece, ca să meargă mai iute. Și nu poate. Înaintează, cu capul în piept. Nu se uită unde calcă. Poate au dreptate, ăia. Ar trebui să-și vadă de

treaba lui. De afacerile lui. Ce se bagă el în de-al-de-astea ?

Nu mai știe. Poate că trebuie să rămână mereu plecat, cu spatele îndoit, cu umerii strînși, pășind de-a-ndăratelea, cu ochii în pământ, da domnule, bine domnule, numai decît domnule, și dacă i s-ar spune că macaroanele te fac să slăbești să spună că da, că viitorul e al lui, să spună da, că un ciomag pe spinare e cît te pișcă un purice, să spună da, că gunoiul miroase frumos, să spună că exact a trandafir, și să-i mai tragă, pe deasupra, că de cînd l-a făcut maică-sa n-a simțit ceva mai delicios, că e un parfum formidabil, că mirosuri ca astea să le tot miroși toată viața...

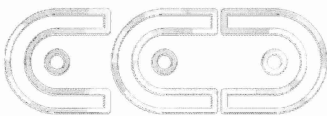

TIPARUL EXECUTAT LA:

INTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ „13 DECEMBRIE 1918”

COLI TIPO: 6,5

COMANDA 3235

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și
CAT Graur

Antwerpen

2023

